RADU THEODORU

STEAUA DE MARE

ROMAN

CÂTEVA NECUNOSCUTE, MAREA ŞI O PROBLEMĂ DE ARHEOLOGIE SUBMARINĂ

UN PUNCT DE VEDERE

1

În seara de 12 septembrie 1964 am avut următoarea discuţie cu o fată înaltă, suplă, brunetă, cu ochii mari, catifelaţi, de un căprui tandru, rezemată degajat de balustrada falezei între Cazino şi statuia lui Eminescu.

— Ce ştii să faci? am întrebat-o.

— Mai nimic.

— Eşti cumva specialistă în antichitatea greco-romană?

— Îngrozitor! Nu.

— Înoţi?

— Nu.

— Îţi place marea?

— De pe ţărm.

— Ai ţinut vreodată în mână un aparat de filmat?

— Am oroare de toate maşinăriile.

— Găteşti?

— Aş!

— Speli?

— Nici gând!

— Taci?

— Vorbesc.

— Perfect. Ai să fii secretara, operatorul, responsabila cu muzica, biblioteca, fişele, scafandrii autonomi, cambuzierul, medicul şi bucătarul-şef în expediţia de cercetări submarine „Steaua de mare”.

— Exact, răspunde bruneta… Să mergem.

Stupefacţie pe covertă. Marca era purpurie. Pescăruşii dansau pe valurile uşoare, mângâietoare şi soarele, trecut pe orizontul citadin dantelat de linia frântă

a blocurilor, inunda cerul cu nuanţe neverosimile.

2

— Cu te cheamă?

— Maura.

— Şi eşti în anul patru la Ştiinţe naturale?

— Nici gând! Sunt în anul cinci la Geografie.

— Te-am văzut de câteva ori cu naturaliştii veniţi la secţia de oceanologie…

Râde cuceritor, solar. Poartă bluză imprimată în culori vii, pantalon pescăresc, alb, strâns pe pulpa arămie, părul negru, des, lung mângâindu-i umerii rotunzi, sportivi şi feminini în acelaşi timp.

Toată faleza, toată marea, întregul orizont, incendiate, ard violent în ocru şi roşu pompeian.

— Am citit în ziare, spune Maura… Am văzut filmul pe care l-aţi făcut la Callatis. Mi-a plăcut.

— Deci ne cunoşti?

— Puţin.

— Te interesează?

— Mult.

— Atunci să mergem.

— Peste două săptămâni plec din Constanţa.

— Ai să pleci peste trei.

— Fie. Plec peste trei. Încotro?

— La muzeu, atunci.

Urc scările din dreapta acvariului, în atmosfera aceea de vis, cu sentimentul că trăiesc într-o lume neverosimilă. Prezenţa fetei frumoase de lângă mine dă înserării, chemării pescăruşilor, parfumului acela discret de vară în amurg, venit din interiorul continentului să-ntâlnească aerul salin al mării, un farmec nostalgic, ceva aerian, diafan şi imponderabil.

Lucrurile se precipitaseră de prin august. Lucram în biblioteca muzeului. Brückenthal fişându-mi material contemporan

Bârladnicilor sau Bârlădenilor, corsari vestiţi în tot bazinul

Mării Negre, urmărind prin incunabule şi istoriile persane viaţa fabuloasă a „Corsarului verde”, cum e trecut în izvoarele orientale acel Radu Voinea, rafinat la curtea bizantină, poet, spadasin, marinar încercat şi luptător pentru independenţa formaţiunilor de-nceput ale istoriei noastre, când mi-a căzut în mână o scrisoare scrisă în latina vulgară, scrisoare de la care a-nceput toată povestea, inclusiv prezenţa

Maurei în amurgul fastuos, risipit pe mare cu generozitatea sfârşitului.

Acest Radu Voinea, făcându-şi ucenicia pe nava tatălui său, Ion Voinea Bârlădeanu, în apele din sudul Crimeii, căzuse printr-o întâmplare oarecare, se pare un naufragiu, în mâinile unui trib cuman, care ducea la Bulgar, capitala bulgarilor de pe Volga, roadele unor expediţii de pradă – robi şi mai ales roabe pentru marele târg de sclavi din primăvară.

Fusese vândut unui negustor de sclavi persan, îmbarcat pe galera acestuia, împreună cu sclavi din cnezatele ruse, coborâse tot cursul Volgii de la Bulgar la vărsarea în Caspica şi învăţase meşteşugul armelor, deopotrivă astronomia şi filosofia în înfloritorul Horezm, Ia Urghenci. Atât vestitul geograf arab Ibn Rusta din secolul X, cât şi persanul Gardizi din secolul XI relatează câteva din isprăvile lui săvârşite în acele lupte eroice ale Asiei de vest. pe meleagurile Korasanului, unde poezia din sufletul unor viteji se contopea cu coloritul pitoresc al oştilor, cu cerul de peruzea al nopţilor şi cu veşnicia pustiului. Pierzându-i urma în istoriografia arabopersană, l-am redescoperit, după ani de cercetări, în istoriografia bizantină, sub numele lui adevărat, comandând garda interioară a palatului. Loial, nu se amestecă în intrigile de curte, îşi apară suverana, pe care probabil a iubit-o până la demenţă, se-ntâmplă o lovitură de palat, este încarcerat şi-n noaptea când trebuia să fie asasinat prin strangulare reuşeşte să evadeze, ajunge în port, probabil avea adepţi şi credincioşi, cucereşte una din cele mai rapide nave ale

flotei, ancorată la cheiul Therapia, şi ia marea, înscriindu-şi existenţa pe o traiectorie fabuloasă, unind arhipelagurile greceşti cu Algerul corsarilor barbareşti, Alexandria cu porturile din

Marea Neagră, atât pe litoralul caucazian, cât şi în Crimeea.

Asia Mică, şi cele bizantine din Dobrogea.

Această existenţă zbuciumată, în care cruzimea cedează înţelepciunii, spada, vervei şi furtunile, temerităţii, a sfârşit într-o noapte de septembrie în perimetrul făcut de rada Tonusului, Capul Midia şi gura Portiţei.

Ştiam că nava era lucrată în cedru de Liban şi, după alţi doi ani de cercetări migăloase, restrânsesem perimetrul probabil al naufragiului la o zonă cu totul accesibilă cercetării fundului, şi anume în caroul definit de longitudinile estice de 28°38 25” şi 29° şi de latitudinile nordice de

44° 30 şi 44° 35, ceea ce în spaţiu înseamnă rada străvechiului port Histria, zona lacului Sinoe, cuprinsă între insulele

Chituc 1, Chituc 2 şi insula Lupilor; iar ca o probabilitate din o sută, dacă în caroul respectiv nu s-ar fi găsit nimic, ar fi rămas de dragat şi explorat intrarea în lacul Sinoe între cele două insule Chituc, pe o rază de cel mult o milă. Ţineam să caut vasul pe care Radu Voinea îl botezase „Casia”, probabil după numele vestitei poete bizantine, în speranţa să-mi explic cauza naufragiului, dispariţia echipajului şi să recuperez tezaurul de orferverie bizantină şi arabă, instrumentarul astronomic cu care era înzestrat şi – de ce nu? – biblioteca alcătuită din suluri arabe, pe care precautul navigator o ţinea în vase de cedru, ceruite.

Scrisoarea în latina vulgară era adresată de neguţătorul sarmat Cotiso, din Histria, confratelui său întru breaslă

Aurelius Varo, din Briiidissium, vestit angrosist de

vinuri italice destinate comerţului în Pontul Euxin şi mare armator, în antrepozitele căruia îşi găseau deopotrivă loc blănurile aduse la Tomis de sarmaţi şi geţi, ceara albinelor din Dacia, uleiurile parfumate din Mesopotamia şi mătăsurile diafane ale Egiptului.

Acest onorabil Cotiso îl anunţa pe stimatul Aurelius yar? zeii să-l ţină sănătos! – că viaţa prietenului lor comun este în primejdie „întrucât a sosit de la Roma, pe trirema

Argos”, un centurion, despre care se vorbeşte în cetate că şi trimisul special al necruţătorului. Iar prietenul lor comun a încredinţat celui de pe „Kabylia” o amforă cu daruri nepreţuite pentru prietenii lui de la Sulmona. Din nenorocire.

Kabylia” a fost surprinsă de furtună când să ia marea şi zeii au făcut-o să dispară, spre disperarea prietenului lor, care-i încredinţase tot ce-i mai putuse rămâne. El, Cotiso, adaugă acestor ştiri, cu sufletul sfâşiat de durere, că marele lor prieten a murit la trei zile după ce-a debarcat centurionul de pe „Argos”. La funeraliile lui au venit sarmaţii din câmpie, triburile de geţi şi toată cetatea, care l-a respectat şi iubit, care i-a cinstit lira şi durerea. Îi trimite pe Danubius, până la Singidunum, trei galere cu ceara şi blănurile promise şi aşteaptă vinul acela negru şi parfumat pe care căpeteniile dacilor şi yasigilor îl beau la ospeţe cu mare desfătare.

Pe marginea acestei scrisori, găsită într-un incunabul, copiată cu grijă de un necunoscut din secolul XV la Leipzig, era scris cu caractere gotice vechi un nume: Ovidius.

t în ziua aceea nu mi-am găsit liniştea. Am telegrafiat prietenului meu, arheologul Dan Corbea de la Constanţa, am luat primul avion şi după câteva ceasuri de zbor agitat pe o zi toridă i-am înmuiat scrisoarea şterpelită fără ruşine şi remuşcări. M-am întors la incunabulele mele. Într-una din cronicile bizantine am găsit fapte atât de incredibile legate de Dobrotici şi Radu Voinea, încât am uitat scrisoarea onorabilului Cotiso. La 2 septembrie, ora 10, am

primit următoarea telegramă:

„Pregăteşte echipamentul de scufundare. Stop. Mută », Hai-hui” din Deltă la Mamaia. Stop. Începem. Stop. Găsit aliat biolog specialist secţia oceanologie. Stop. Prezinţi cel târziu 5 septembrie la ancoră. Stop. Mulţumesc Cotiso.

Stop. Dan”.

Tot la 2 septembrie, ora 13, am primit a doua telegramă:

„Cotiso formidabil. Urgentfează plecarea. Aurelius Varo”, li la ora 16, 45, a treia telegramă

„Incredibil cap improvizat istoric găsit Cotiso. Stop. Vino imediat. Dan”.

La ora 18, 25, a patra telegramă:

„În numele arheologiei contemporane, implor zbori Tuâcea aduci „Hai-hui” uscat. Stop. Trimis Tu leea autoremorcă transport, Baza Academiei”.

În timp ce-mi făceam bagajele, probabil ultima telegramă ajunsă la mine, pentru că după o jumătate de oră mă aflam în avionul de Bucureşti.

„Plec Tulcea. Trimite delegaţie telegrafic ridic „Hai-hui”.

Implor cap improvizat istoric intră contemporaneitate. Dan”.

De altfel, reuşise să mă înnebunească cu pretenţiile şi exigenţele lui referitoare la alcătuirea echipajului. Avea nevoie de oameni-enciclopedii, prevăzuţi cu creier electronic capabil să descifreze în timp record o eventuală scriere maya, să determine cu precizie de un deceniu epoca căreia aparţine un ciob descoperit pe fundul mării etc., etc. După ce-a refuzat o listă întreagă de entuziaşti, fanatici, aventurieri sau blazaţi care voiau să se îmbarce cu noi, după ce m-a făcut s-alerg la Iaşi, Cluj şi Bucureşti pentru a-i recruta un asistent specialist în antichitatea greco-romană, bun scafandru autonom, perfect operator submarin etc., etc., după ce mi-a dat ca ultim termen al alcătuirii echipajului ziua de 12 septembrie ora 20, 30, a

dispărut fără urme, aspirat parcă de catacombele vechiului Tomis, recent descoperite de un excavator în partea de sud a oraşului.

Am găsit-o pe Maura la orele 19, 55, când, cuprins de disperare, ieşisem pe faleză să meditez la capriciile oribile ale arheologilor contemporani, răsfăţaţi de descoperirile dezinvolte ale excavatoriştilor. Măsurasem *N* cranii de studenţi la istorie, băieţi veseli, robuşti, unii chiar bine pregătiţi, *N* capacităţi toracice, fusesem atent să evit microcefalii prea evidenţi, dolicocefalii perfecţi, cei cu craniile în muchii sau nefinisate de travaliul ideilor, în fine, tot ceea ce ar putea supăra un tânăr savant cunoscut peste hotare prin comunicările sale, care atingeau sublimul în concizie, esenţa poeziei în modalitatea de expunere şi maximum de rigoare ştiinţifică în relatarea subiectului.

Urc scările din dreapta acvariului, în atmosfera îmbibată de ocru violent, marea începe să fie violetă, între violet şi ocru plutesc capricios pescăruşii traşi în tuşe albe, dezinvolte şi mă bucur intens de prezenţa fetei suple de lângă mine, acum cu buzele umezite de cine ştie ce amintire a verii, cu viaţa fremătându-i în fiecare mişcare a trupului, ieşită total şi iremediabil din toate haremurile» stasurile şi conceptele arheologo-biologice ale savantului meu amic.

Î „Domnul cu tine”, îmi spun şi mă abandonez plăcerii intense de a păşi, elastic şi degajat, lângă Maura.

Părul ei miroase a câmp şi a soare. Pe genele negre, lungi şi mătăsoase se lasă umbrele amurgului. Ochii căprui, bine marcaţi cu linia subţire a creionului dermatograf, au dintr-odată adâncimi nebănuite.

Ştiu că voi fi linşat în cel mai apropiat viitor. De pe una din ferestrele deschise spre mare (platanii de pe bulevardul

16 Februarie vibrau insesizabil în briza de seară, casele masive, cu mai multe etaje, începuşite de vuiturile saline ale largului, meditau paşnic şi conjugal) ţâşneşte un „Ave Maria”.

copleşitor (o apuc pe Mapra de braţ, braţul e fierbinte, pietros şi catifelat), ascultăm şi nu mai există nimic decât

„Ave Maria" pe laitmotivul valurilor înecate în culorile dulci ale amurgului; şi dincolo de acest „Ave Maria" înălţător, glasul vibrant, profund feminin, plin de imploraţie şi regret al Conniei Francis; după care explodează exuberant Elvis

Pristley în „Twist is not blue".

Maura înregistrează ritmul într-o abia perceptibilă mişcare interioară. Sunt cel mai scelerat, decăzut şi contrafăcut cercetător de pe mapamond, pentru că, pe legea mea, în loc de muzeu, mă arde dorinţa sălbatică s-o duc pe Maura la

„Perla" şi să dansam toate twisturile câte se vor fi cântat pe plajele lumii, din amurg până spre zori.

Îmi fac o concisă autocritică interioară, mă solemnizez tuşind grav într-o barbă academica viitoare şi spun cu glasul celui dus la eşafod:

— Să mergem, Maura.

I".

Portarul îmi spune cu glas alterat de importanţă:

— Tovarăşul Corbea vă aşteaptă.

Dincolo de uşa grea de cristal se deschide o altă lume.

Mai curând, spiritul altei lumi demult îngropate în timp, fcare-ţi creează metamorfoze ciudate, coborându-te prin veacuri la modalitatea de a fi a celor de-atunci, un flux de gânduri, ceva care te identifică cu istoria, solemn şi dramatic, perspective şi profunzimi neîntâlnite pe stradă. Maura scoate din poşetă un aparat de radio minuscul. Degetele trandafirii răsucesc butonul scalei. Încep să intru în panică. Se pare că e contaminată de morbul contemporan al înlocuirii interiorului prin muzică ritmică. Probabil amurgul fastuos, marea, neliniştea mea i-au dat aura de poezie şi sentimentul de plinătate, care m-au vrăjit. Am avut şi. am o mare curiozitate faţă de aceste

fiinţe coborâte dintr-un film neorealist italian, care, se pare, au suferit mutaţii stranii, convertind procesele umane ale gândirii logice în sincopele membrelor, au reuşit să concentreze vorbirea până la lapidarismul interjecţiei, au înlocuit sentimentul cu epiderma, câştigând uluitor de mult timp pentru nimic.

Exponatele, aşezate în cutiile lor de sticlă, luminate discret. Tăcerea solemnă a sălilor. Amfore. Fibule. Zeităţi casnice. Lut ars. Ceramică.

Maura trece uşor. Paşii abia i se aud. E atât de anacronică aici, cu pantalonii ei pescăreşti, cu aparatul de radio minuscul care, insinuant şi perfid, lansează ritmuri sufocant de vii acestei lumi deshumate şi reînviate pedant.

Ne apropiem de locul meu de meditaţie. Mai precis, de unul din locurile de meditaţie. Încetineşte paşii. Se opreşte, îşi trece degetele peste frunte; întăreşte recepţia. Ritmurile se succed trepidant. Izvorăsc din carcasa minusculă, vibrează estompat între pereţii sobri, mumifiaţi, se materializează într-o succesiune rapidă de imagini: bulevarde luminate multicolor, limuzine, vitrine, reclame cu neon, baruri, şosele de asfalt, oraşe.

Acolo, în racla lui de sticlă, stă un bărbat din lut ars, de mărimea unei palme, de-o simplitate desăvârşită. Îşi ţine coatele rezemate pe genunchi. Obrazul, în palme. Stă copleşit de singurătate şi-n capul lui triunghiular se rotesc gândurile, pentru că, ciudat, gândurile astea le aud de câte ori trec prin faţa micului cavou, le aud venind de dincolo de comuna primitivă, când a fost plăsmuit acest cel dintâi „gânditor”;

le aud adresându-mi-se şi din ele reţin cel mai des o întrebare…

k – încotro? şopteşte cineva lângă mine. Tresar. Muzica se-ntăreşte brusc. Maura trece aerian şi incert spre altă lume.

Lumea simetriilor elino-latine.

5

— Nu accept!

— Gândeşte-te!
— Nu admit!
— Meditează!
— Dane!
— Sacrilegiu!
— Tovarăşe candidat în ştiinţe, Dan Corbea, te rog.
— Tovarăşe candidat în ştiinţe…
— Destul.
— Nici gând. Iartă-mă o clipă, Maura… Mai la urma urmei, stimabile, Cotiso şi toate tainele lui îmi aparţin. „Haihui” îmi aparţine. Radu Voinea îmi aparţine!
— Când începeţi să treceţi la argumente hotărâtoare, spuneţi-mi. Închid aparatul.
Decorul scandalului: birou masiv, simplu, rectiliniu, de mahon. Scaun de birou înalt, cu spetează rabatabilă, făţul la comandă de o cooperativă, pentru că scârţâie şi are furnirul crăpat. Cameră perfect pătrată, fără nicio fereastră. Trei pereţi căptuşiţi şi cărţi legate în piele. Ediţii „Princeps”. Cotoare aurite. Un perete cu rafturi pe care stau ostil cioburi, ulcele, jumătăţi de amfore încrustate cu midii, statuete de
Tanagra, un vas cretan splendid, smălţuit într-un albastru de vis, câteva zeităţi din lut, de provenienţă Asia Mică. Fişe.
Pe colţul biroului, o lupă binoculară. Serviciu de birou compus din mapă de piele fină gri „Romarta”, cu motive româneşti abia simţite, tampon din acelaşi material, copertă de agendă identică, un presspapier dintr-o scoică de mare. Covor de Buhara, autentic, cam vechi, pe ici, pe colo, ciupit de oiolii.
Eroul: candidatul în ştiinţe Dan Corbea, înalt, ars de soare, păr absolut negru, tuns „cicero”. Tors violent, bombat sub cămaşa impecabil albă. Sacou de culoarea fumului, cravată, pantalon tergal, câteva tonuri mai deschis decât sacoul, pantof-sandală gri, discret. Ochelari cu ramă subţire de aur.
Nas roman, ten mat, frunte înaltă, severă. Agitaţie

fotogenică din profil, trei sferturi, din faţă. Mâinile la spate. Plimbare sub lumina difuză venită de la patru lămpi cu neon, aşezate discret, undeva pe după rafturi, pe fiecare perete, în aşa fel încât camera de lucru pare inundată de o lumină submarină.

— Mă scuzaţi, domnişoară. Dar e vorba de un principiu. Acest domn (mă indică anonim şi insignifiant cu un arătător plin de imprecaţii), acest domn a făcut un legământ, probabil nu cunoaşteţi latina, pentru că… în fine… un legământ, cu mâna pe acest (trage brusc o draperie de catifea azurie aşezată discret pe un colţ şi dincolo de draperie se iveşte una din cele mai controversate piese din tezaurul de sculpturi recent descoperite: şarpele) … cap de operă, simbol al…

— Hm! tuşesc perfid.

Candidatul în ştiinţe readuce draperia în poziţia iniţială.

E cel mai onest cercetător de arheologie submarină din lume, atunci când n-are crize de megalomanie.

— În esenţă, domnişoară, nu dorim femei la bord.

Maura, cuibărită în fotoliul din faţa biroului, o piesă încăpătoare şi perfect confortabilă, răsuceşte scala radioului şi-l priveşte galeş pe sub genele mătăsoase, fapt care-l irită vizibil.

— Atât de multe te-au dezamăgit la vârsta ta? Trebuie să fi suferit cumplit… Pauză de sens. Apoi: Renunţ la expediţie.

— Ooo!

— Cu o condiţie!

— Care?

— Să-mi povesteşti dramele din viaţa ta!

Dan îşi consultă ceasul-brăţară cu un gest afectat.

— Dragul meu, îmi spune patern, dacă vrei să-ţi iei rămas bun de la mine, treci mâine dimineaţă între 12, 30 şi 13. Te văd cu plăcere… Domnişoară…

— Să respectăm timpul dumneavoastră preţios, spune

Maura cu seriozitate absolută. Mi-a făcut multă, multă plăcere să vă cunosc…

Îi întinde mâna. Dan i-o sărută ceremonios.

— Să te conduc la amicul meu Eradide. Ne aşteaptă de-o oră cu toate schiţele, continuă Maura cu perfidie nebănuită.

ţ. Dan se sprijină de colţul biroului. Ieşim, Maura îmi ia braţul. Râde. Râs alb. Era clide este yti alt cercetător de reoume. Lucrează pe uscat. Arc oroare de toate descoperirile păscute în mare.

— Îl cunoşti cu adevărat? o întreb când ieşim în noaptea caldă, insinuantă, de-afară.

— Să mergem la tine, se răsfaţă Maura.

Un cargou cere pilotina cu glas grav şi sonor. Portul, gătit cu coliere strălucitoare, aşteaptă.

AL DOILEA PUNCT DE VEDERE

1

Dan Corbea e atent la paşii care se sting pe culoar. Trece precaut la uşă. O întredeschide, ascultă, revine în birou. Răsuceşte cheia în broască. Îşi consultă nervos cronometru!

Scoate dintr-un raft „Originea speciilor”. Deschide un capac mascat în adâncimea raftului. Apare o staţie de radioemisie-recepţie, într-o cutie de aluminiu. Îşi pune căştile. Răsuceşte butonul tensiometrului. Se pare că-l irită încălzirea prea lentă a staţiei. Emite rapid şi precis grupuri de semnale

Morse, care, traduse în cuvinte, înseamnă:

„Steaua de Mare”… „Steaua de Mare”… Răspunde dacă mă auzi…

Recepţionează: Perfect.

Emite: Ipoteza 3 la 24 plus 11.

Recepţionează: Meteor 6 din est cu 4 – 5.

Emite: „Kalypso* plus „Kabylia”, la 30, verificare.

Recepţionează: La prova liber.

Îşi scoate căştile. Reduce tensiunea în reţea la zero. În timp ce staţia se răceşte, se dezbracă rapid. Înlocuieşte

cămaşa impecabil de albă cu o bluză neagră de lână, pantofulsanda, cu pantofi de sport cu talpa de azbest, îmbracă un pantalon din balon cu toate cusăturile subliniate de un tiv pe două rânduri. Pantalonul are buzunare multiple, asigurate prin fermoare. Dintr-un sertar al biroului scoate, o lanternă „Focus” puternică şi o trusă cu instrumente din oţel fin, albăstrui, pe care le aşază cu grijă într-un sac de sport, închide staţia. Controlează dacă s-a răcit. Îşi aranjează hainele pe umeraş. îl trece în firida acoperită de perdeaua în spatele căreia vizitatorii putuseră să vadă şarpele. Se strecoară în camera „tezaurului”. acolo unde sunt expuse statuile descoperite recent, mângâie cu un gest tandru capul înţelept şi bun al şarpelui, îi şopteşte ceva, apoi cu pas viu iese din muzeu printr-o intrare de serviciu în strada Karl Marx.

Traversează strada luminată – zgârcit, intră în strada Luntrei şi urcă la volanul unui „Fiat 600” de culoare albă. Demarează cu multă precauţie, iese în Bulevardul Marinarilor, urcă în tempo liniştit strada Traian şi stopează la intersecţia străzii Mihăileanu cu Bulevardul Republicii.

2

— Vă rog să staţionaţi cu luminile regulamentare aprinse, spune miliţianul.

Dan Corbea tresare. Aprinde lanternele cu un gest pripit, în spatele „Fiat”-ului opreşte o autodubă „Tudor Vladimirescu”, pe care scrie „Pâine”. De la volan sare un bărbat tânăr, cu ochelari negri de soare. Poartă pantalon de doc bleumarin şi bluză de vară într-un galben violent. Îşi face de lucru la una din roţi, până când se-ndepărtează miliţianul.

Scoate de sub scaun o servietă. Dan Corbea deschide portiera. Tânărul îi dă servieta şi-i spune:

— Atât am putut. Ce-aţi aranjat?

Î; – Deocamdată nimic. Mulţumesc.

— Păi ce facem cu Jf-ul!?

— Nu cred să accepte.

— Să iau concediu?

— Aşteaptă până mâine.

— S-a făcut. Vă salut. Credeţi?

— De astă-seară nu mai cred nimic, Marine. Încă o dată, mulţumesc.

Pipăie înfrigurat servieta din vinilin. Demarează şi virează scurt pe Bulevardul Republicii. Acul vitezometrului urcă rapid spre 80. Se strecoară abil printre două troleibuze, trece în stil mare prin faţa gării noi, şterge un autobuz gigant „Caroza" al O.N.T.-ului, plin de turişti, căruia abia-i vine până la aripă şi, angajat pe şoseaua Mangaliei, goneşte cu 100 pe vitezometru, fără să se uite la cerul satinat de deasupra mării, sau la oraşul care se-nalţă strălucitor din noapte.

3

— Cu ăştia nu ştii niciodată, bă Jak... Te face afiş, dacă nu ţii distanţa regulamentară.

Câinele-lup ciuleşte urechile după parbrizul ataşului. Motocicleta B.M.W. filează gâfâit „Fiat"-ul condus de Dan

Corbeaân şa, un bărbat atletic, cu o scurtă din imitaţie de piele de şarpe. Batic roşu înnodat la gât. Caschetă răpănoasă, marinărească, trasă pe urechi. Peste ochiul stâng, un plasture de stofă neagră.

— Ce-ţi spusei, dom'le Jak, chila şi strapazanu cui...

Frână puternică. Scârţâit de ferodouri vechi. Motocicleta virează cu ataşul prin aer. Depăşeşte „Fiat"-ul, care întoarce precipitat. Câinele-lup adulmecă briza de la uscat.

Omul cu scurta din vinilin face exhibiţii de circ. Depăşeşte un camion încărcat cu saci, se strecoară printre două căruţe, virează în faţa unui autobuz care frânează brusc, apoi demarează ca la curse prinzând în conul de lumină al farului maşina angajată pe strada I.L. Caragiale.

4

O bună parte din strada Traian e mărginită spre oraş de linia zveltă a blocurilor noi. Cealaltă parte, deschisă spre port şi mare, lasă bâza să ajungă până la etajele de

sus, deasupra cărora se bolteşte noaptea catifelată de septembrie.

Dan Corbea urcă scara unui asemenea bloc, zugrăvit pe dinafară într-un albastru pastelat. Sună la apartamentul 16, de la etajul patru. Se aud paşi repezi. Se întredeschide uşa.

Apare o femeie mică, lucrată parcă în abanos, îmbrăcată într-un capot din mătase chinezească, neagră. Dan Corbease-nclină ceremonios. Îi dă servieta. Femeia îi face o mică reverenţă. Întreabă:

— Când?

— Mâine, îi răspunde şoptit Dan Corbea.

— Pe mâine, deci…

Cercetătorul coboară, scoate maşina pe bulevardul Republicii, traversează oraşul plin de toate amintirile luxuriante ale sezonului, fără să bage de seamă motocicleta care-l urmăreşte fidel, şi ajunge spre ora 22 pe strada Războieni – una din străzile tipice ale vechiului oraş, care în capătul sudic e tăiată de faleză.

Lasă maşina în faţa unui gard de sârmă, înnegrit de vânturile saline, pe deasupra căruia se revarsă sălbatic tufe dese de lemn câinesc. Deschide portiţa, coboară trei trepte de granit, trece pe sub o boltă de trandafiri regali, parfumaţi şi sună la uşa casei cochete, un fel de casă de ţară.com.

frânată eu stilul acela de vila modestă care-a inundat oraşele între cele două războaie mondiale, dându-le aerul de mondenitate uşor vetustă.

Din grădină se aud greierii. Întunericul dens e îmbibat de mireasma reginei nopţii, tufelor de izmă şi a trandafirilor. Se aud vag valurile spărgându-se la piciorul falezei.

Dan Corbea îşi reazemă fruntea de lemnul uşii. Respiră adânc. Paşi grei. Un glas bubuit, care umple toată curtea.

— Hei, voi de-acolo… Mira, sacul. A venit savantul.

Mama, o cafea, pe toţi dracii. Sus gabierii,

bătrânico…

— Iar ai început, diavol bătrân, se aude vocea plăcută, caldă, a unei femei.

Uşa e smulsă din ţâţâni. În cadrul ei apare un bărbat voinic, într-un halat de casă, sub care se vede tricoul de marinar. Bărbatul pluteşte într-un nor de fum şi are toate atributele vechilor căpitani de navă, cu care e plină literatura marinărească din secolul XIX. Favoriţi, bărbie energică, tors atletic, ochi albaştri, pipă, trei cicatrici, toate în obrazul stâng, sub arcadă, în umărul obrazului şi în bărbie; mers legănat, bună dispoziţie zgomotoasă.

— Calm ecuatorial, savantele. Începusem să prind rugină, Mira. Intră în vânt, Mira.

Dan Corbea îşi obişnuieşte ochii cu lumina holului atât de familiar. Bărbatul se leagănă spre unul din balansoarele aşezate sub o mască totemică, zugrăvită violent în roşu şi alb. Întreabă peste umăr:

— Haşul?

— 24 – răspunde Dan Corbea. 24 la 11.

— Hei, Mira, tună glasul bărbatului cu ochi albaştri. Te mai aşteptăm mult?

Pe scara interioară de stejar lustruit, care urcă în turnul casei, coboară o fată înaltă, cu părul blond, tuns scurt, îmbrăcata în pantalon, bluză de vânt albastră, deschisă la fermoar, sub care se vede un pulover negru, din flanel.

— Bună seara, Dan.

Vădit emoţionat, Dan Corbea îi ia sacul marinăresc, se-nclină şi-i sărută mâna.

— Bună seara, Mira.

— Ambele borduri pe punte, spune bărbatul, la care pe

Una din uşi intră o femeie cu totul asemănătoare fetei, îmbrăcată într-o rochie de interior, coafată proaspăt, cu ochi cenuşii, tandri, obosiţi de aşteptări îndelungi. Aduce un termos. Toţi patru se privesc ca şi când de clipa aceea ar fi atârnat tot restul vieţii lor.

— Fiţi atenţi, spune femeia şi face un mic gest de protecţie adresat bărbatului.

— Banda tribord, mormăie acesta şi iese cu paşi mari, legănaţi, culegându-şi din cuier cascheta cu coafa albă şi bluza de vânt ponosită.

5

Din capătul nordic al străzii Marc Aureliu, se poate cobori în portul turistic Tomis, având în stânga plaja „Muncitorul”. Vara şi până târziu toamna, se văd aici, amarate la chei, vasele de plăcere, micile hidrobuze albe, câteva pescadoare pântecoase, iar în colţul de nord al portului, unul din vasele acelea ciudate care fac mândria pasionaţilor de sporturi nautice.

După singurul arbore pe care-l are, vasul ar părea un cuter. Spre acel cuter se-ndreaptă bărbatul cu paşii lui legănaţi. Adulmecă aerul sărat al mării şi fredonează fals un cântec vechi:

Avea o gaură-n ciorap.

Şi ochii îi jucau în cap…

Dan Corbea o ţine pe Mira pe după umăr. Spune:

— Nu admit să mai existe a doua la bord. Şi nu-nţeleg să cedez un pas.

— Te pripeşti, răspunde fata; are glasul plăcut, muzical şi ceva care inspiră încredere absolută.

— Mira, nu pot intercala între câmpul ăsta infinit al cercetării şi limitele mele o Maura, o Dană, o…

— Mira…

I; – Ştii că nu despre tine e vorba. Tu eşti într-un fel eu, sau poate mai adevărat eu… Capricii, era o capricioasă, te asigur» şi mereu aparatul ăla de radio, îngrozitor… Pe toţi zeii, nu…

fi – Dacă aveai echipajul format, de ce l-ai mai căutat prin toată ţara?…

Tăcere… Valurile, foşnind neliniştite dincolo de dig.

— Să-ţi răspund tot eu?

— Taci, Mira, spune Dan Corbea, şi-o sărută uşor pe obraz.

— La posturi, se-aude de pe puntea cuterului glasul bărbatului.

Cei doi tineri desfac parâmele de la prova, sar la bord, în vreme ce bărbatul porneşte motorul vasului. Velele stau strânse pe vergi, deasupra catargului se leagănă stelele şi cuterul „Meduza” se-ndepărtează uşor de chei, punând prova pe ieşirea la mare, deschisă negru între lampioanele cu neon plantate în dig.

De sus, de pe faleză, omul cu scurta din imitaţie de piele de şarpe priveşte dus luminile de poziţie ale cuterului. Inspiră adânc aerul jilav, închide ochiul, coboară de pe motocicletă şi se opreşte pe un ieşind al malului înalt. Câinele-lup se aşază lângă piciorul lui.

— Bă Jak, asta-nseamnă cap 325… M-auzi, Jak?

325 de grade, Jak, şi ce-o fi, mă, acolo pe 325 de grade?

Tu ştii?

Câinele priveşte cuterul cu privire omenească, tristă.

Omul cu scurta rămâne mult timp la postul lui, nu ia în seamă perechile de îndrăgostiţi rătăcite pe faleză, se-ntoarce la motocicletă, demarează – câinele-lup sare în ataş din mers – trece indiferent pe lângă „Fiat”-ul parcat în faţa bisericii greceşti şi se opreşte la „Pescăruş”, în Piaţa Independenţei, unde, cu câinele la picior, se aşază la o masă retrasă…

La bordul cuterului, Dan Corbea, ajutat de Mira, pregăteşte aparatura de scufundare adusă pe punte de la cabină.

La timonă se vede jarul din luleaua căpitanului Alex Bogdan. Marea cântă şi foşneşte sub etravă, motorul pacăne uniform, şi Mira, îngenuncheată sub piciorul arborelui, spune:

— Niciodată n-am înţeles egoismul ăsta sălbatic cu car & – ţi maschezi cercetarea, dragul meu.

Strecurându-mi-o pe „Mirela” printre maşinile care se foiesc pe strada Mircea cel Bătrân, gust o clipă senzaţia de beatitudine pe care-o ai la volan când oraşul e plin de

lumini şi lume, totul trecând prin faţa parbrizului într-un caleidoscop îmbibat de mişcare. „Mirela” e un „Fiat 1 100 D”.

alb, plin de nerv, lacom de drum, confortabil aşezat pe îimortizoare, care şi-a plimbat caroseria bondoacă şi nu prea arătoasă pe toate drumurile ţării, servindu-şi stăpânul cu aerul acela de ştrengăriţă italiană, când plină de capriciile tacheţilor rebeli, când de-o solicitudine magnifică pentru toate examenele de alpinism, viteză şi acrobaţie, convertite în conturile miliţiei în amenzi consistente.

Virez pe bulevardul Lenin, spre Mamaia. Maura gusta peisajul nocturn cu genele plecate. Lumina spectrală a lămpilor cu neon, jocul farurilor îi aşază pe obraz ceva din ritmul intim al vieţii litoralului, ceva propriu verii exuberante, încărcată de viaţă până la explozie. Rememorez rapid cele întâmplate de la orele 17, 55 până acum.

— Ţii neapărat să mergi la mine?

— Da.

— De ce?

— Mi-ai cerut trei săptămâni din viaţă. Nu e normal să ştiu cui le dau?

— Te-a supărat Dan?

— Supărat? îl cunosc de-atâta vreme…

— Tu?

Ezită.

— Vreau să spun că-l cunosc din poveştile altora. Din ceea ce a scris… Din… Dar ce importanţă are asta?

— S-ar putea să aibă, îmi spun şi mă angajez pe aleea care conduce la clădirea Bazei Academiei. Se aud valurile spărgându-se de promontoriul stâncos. De undeva, de pe litoralul strălucind feeric, străbat până aici ritmurile dense ale unui jaz.

Trag maşina lângă cortul meu, montat în spatele unei stânci, la câţiva paşi de mare. E un cort din plastic adus din

Japonia, galben şi cu avantajul de a intra tot întrj-o sacoşe.

De la ţărm se iveşte o siluetă masivă, urmată imediat de altă siluetă de aceeaşi talie.

— I.G. Diiller, cercetătorul…

— Cunosc, surâde Maura.

— Marian Tomoiu.

— Al doilea cercetător, completează Maura. Scafandri autonomi de reputaţie.

Cei doi mârâie ceva, e întuneric aici, în faţa Maman marea reflectă zecile de lumini şi dincolo de stânci văd catargul de pe „Hai-hui”, balansând cu regularitate de metronom.

2

Becul, cu firele trase de la Bază, luminează harta maritimă a litoralului la scara 1: 200.000. Stăm pe saltelele pneumatice. Urmăresc cu coada ochiului silueta Maurei, care supraveghează cafeaua de pe spirtieră şi-n acelaşi timp dovedeşte o remarcabilă curiozitate şi atenţie distributivă. Cercetează costumul semietanş, labele de raţă, arbaletele, tuburile şi detentorul tip Cousteau-Gagnan, ochelarii, o interesează cu deosebire plăcile de aluminium cu marca fabricii, revine la ibric, trece la aparatul de filmat cu carcasa lui etanşe, scoate mici sunete admirative şi la o replică a lui

I. G. Diiller, care construise ipoteza, că vasul „Casia” nu putea fi niciunde în altă parte decât în intrândul pe care-l face lacul Sinoe spre Istria, Nuntaşi şi Săcele, spune:

— Nu ştiu unde se găseşte „Casia”, dar „Kabylia”…

Tăcere adâncă şi afară, valurile. Mă gândesc fulgerător ta Era clide… Maura, Era clide, „Kabylia”.

— Întăreşte-ţi ipoteza cu argumente 1. G., îi spun lui

1, G. Diiller, şi băieţii se fac că n-au auzit ce-a spus Maura, plecându-se deasupra hărţii:

— Dacă fundul e nisipos* sau stâncos, spune Marian

Tomoiu, ai toate şansele. Nu ştiu, nu-l cunosc, dar nu poate fi decât stâncos.

Face consideraţii precise de arheologie submarină. I-am cunoscut pe cei doi într-un sfârşit de noiembrie, anul trecut, când făcusem o recunoaştere a litoralului – ambii cercetători ai secţiei de oceanologie, biologi cu reputaţie, fără ajutorul cărora ar fi fost puţin probabil să ajung în seara asta la o răscruce a vieţii mele de arheolog submarin amator.

„Kabylia”… „Kabylia”. De unde ştie Maura de „Kabylia”?! I.G. Diiller persiflează ceva în versuri ad-hoc. Tomoiu, blând şi paşnic, îl ascultă distrat şi eu încerc zeci de ipoteze, în vreme ce Maura ne serveşte cafeaua fierbinte în pahare de plastic.

3

— Val, el e presupusul arheolog. Te rog, explică-i tu cum arată fundul, acolo unde l-ai cercetat astă-vară. Ţi-am zâmbit, arheologule. Şi încă ceva. Ascultă-l pe I.G. Diiller.

Dan Corbea e un capricios infatuat, iar această Maură tropicala şi exotică e amanta sau secretara lui Era clide, sau amândouă la un loc. Logica mea de biolog îmi spune că te-ai repezit şi că toţi aceşti domni te-au folosit, sau vor să te folosească pentru uz propriu şi discret. Drept pentru care te rog să meditezi. După mine, prietenia aici atinge zonele de fund ale noţiunii. Salut, Val. Sărutări de mâini Dorei. Remember, arheologule.

Am lăsat-o pe Maura la „Continental”. Mi-a spus că mâine, la ora 6, 08, ora răsăritului, are să fie la Bază – pregătită de drum. Ş-a pierdut în forfota străzii, suplă, înaltă, cu aer de veche statuie egipteană. Mă neliniştea dureros şi-mi este greu să mă despart de imaginea ei, cu toată atmosfera neobişnuită care mă izbeşte aici.

t’ La fereastra apartamentului, un bărbat de-a dreptul uriaş, într-un tricou de gimnast, care-i lasă vederii musculatura superbă. Odaia are pe jos un linoleum alcătuit din pătrate colorate în diferite nuanţe de albastru. În fiecare pătrat e conturat un peşte, o meduză, un cal de

mare. împreună, alcătuiesc un mozaic al faunei submarine, un mozaic stilizat până la esenţă de un om care cunoaşte cele mai naturale mişcări şi ipostaze ale acestor vieţuitoare marine. Tot peretele este ocupat de un acvarium care consumă un metru din lăţimea camerei şi doi din înălţimea ei. Într-o apă translucidă, iluminată savant, plină de grote calcaroase, cu un fund pe care cresc vegetaţii luxuriante, plutesc peşti exotici de cele mai neverosimile forme şi culori. De undeva, de aici din odaie, se avide un cântec melopeic, cu acorduri de havaiană, foşnetul puternic al valurilor, ţipetele pescăruşilor şi, mai mult decât atât, vântul în coroanele palmierilor, poate musonul pe unul din atolii oceanelor din sud. Plafonul e pictat ca o suprafaţă de mare în amurg, văzută din imersiune, în culori dulci, irizate, poate de un verde veronez şi un albastru de smalţ cretan, nişte culori pline de nuanţe melancolice în care se absorb viu şi palpitând reflexele apei din acvarium, umbrele suave ale peştilor exotici, foşnetul valurilor, ţipetele pescăruşilor, umbletul musonului în coroanele palmierilor.

— Să ne cunoaştem, domnule, spune uriaşul, cu voce plăcută de bas… Sunt biologul. Valeriu Dima, la ordinul dumitale.

Afurisitul de I.G. n-a suflat o vorbă. Iată-l deci pe Val

Dima, cel care-a petrecut doi ani în oceanele sudului pe o navă a unor expediţii internaţionale, care a hoinărit cu vasele de pescuit ale Polineziei între insulele mirifice ale Pacificului, acel Val Dima despre care amicul meu, medicul de pe

«Constanţa”, mi-a povestit lucruri uluitoare.

Deasupra umerilor de Hercule, cap blond, zbârlit, cu

Prazul garnisit de o barbă nordică, rotunjită cochet, arcade

Proeminente şi, sub ele, ochi cenuşii – obişnuiţi să privească adânc, în microcosmosul de sub lentila microscopului, ochii aceia legaţi atât de intim cu lumea fabuloasă a ipotezelor, cu adevărul smuls migălos dintr-o

picătură de apa de mare.

4

Stăm amândoi în faţa acvariului, pe două preşuri împletite în pai de orez. După cinci minute, m-am integrat mediului. O bandă nesfârşită de magnetofon reproduce cu intensităţi dozate inteligent toate sunetele, zgomotele şi şoaptele care se pot, auzi pe malul unui atol, pe acel laitmotiv de havaiană şi glasuri abia murmurate de femei – desigur femei asemănătoare celor pictată de Gauguin. Timpul se anihilează pe sine. Biologul, renumit nu numai prin lucrările lui, dar şi prin cerbicia cu care-şi apără munca de creaţie de toată liota cronofagilor prăsită cu atâta îngăduinţă di epoca noastră, pare posedat de duhul confesiunii. Mai curând, al unei explozii de elocinţă pedagogică şi anti Dan

Corbea. La început, sunt prudent. Savanţii aceştia tineri, moştenind nişte anxietăţi ale altor savanţi mai vârstnici, profesează de multe ori intoleranţa cea mai inchizitorială faţă de descoperirile confraţilor, învăluind-o abil într-o haină principială, închisă până la gât.

Aici nu e cazul. Biologia e destul de departe de arheologie – ca Val să fie tolerant. În esenţă, Val meditează pe tema prieteniei şi a încrederii. Peştii exotici, coloraţi exuberant, cu forme diafane, trec în cortegii de basm prin apa transparentă. Portocalii şi în roşu coral, argintii şi verzi, zebraţi în mov catifelat, emiţând sunete cunoscute acestui uriaş blond. Mă-ntrerupe din vis glasul de bas:

— Nu concep decât sinceritatea absolută ca singura măsură a prieteniei, domnul meu. M-a invitat să ne scufundăm împreună. El nu trece dincolo de 40. Eu mă simt încă bine la 80. Azi m-a dus la nord. Mâine, la est. Într-o săptămână, pe toată roza vânturilor. Fără să-mi spună nimic. Fără să mă pună în temă cu nimic. Fără să mă facă părtaş la temerile lui. La gândurile lui. De ce, te-ntreb? îi smulgeam gloria? Mă împopoţonam cu ea, ca un şef de trib?…

Apropo! Când i-ai trimis blestemata aceea de

scrisoare a lui…

— Cotiso…

I – Aia.

— Prin august.

— Din august, acest domn şi-a uitat personalitatea. A

devenit suspicios. Iritat şi iritant. Gelos de fiecare gând inteligent al altuia. Domnule… Dacă munca pe care-o faci

ăâu-nseamnă bucurie… Dăruire… Sinceritate… La dracii …

Domnule… Te poftesc să-ţi descoperi singur triremele… Norocul lui că-l protejează Dora. Vine ca un hoţ, cu câte-un ciob plin de midii, calcă-n vârful picioarelor să nu-l aud, îşi lasă cioburile, şi eu îi fac expertizele, pentru că, la dracu', l-am trimis! la plimbare şi pe toţi dracii! – ăsta cu Era clide, contorsionistul acela efeminat, îmbibă ştiinţa cu venin, şi ştiinţa, domnule., auzi?… Ascultă atent şi taci, te rog, pentru că e mai inteligent să taci, decât să te vâri sonor între fosilele astea acide… Am zis! Cu ce-ţi pot fi de folos, stimate domn?

5

Miezul nopţii. Cortegii de aştri pâlpâitori. Gânduri. Stau pe stânca din capul promontoriului. În dreapta, Constanţa, în stânga, Mamaia. Feerie de neon, în ghirlande întretăiate cu fantezie. În faţă, marea. Şi aici, la ancoră, viteaza mea

— Hai-hui". Se balansează pe valuri, cu voluptate abia disimulată. Am venit să descopăr o epavă îngropată în nisip

Şi veacuri. Încep să descopăr oamenii. Dan Corbea. Cine este în definitiv Dan Corbea? Toată literatura aceea rozacee despre aceşti oameni m-a făcut să-i adaug un strat

ns de poleială? în ce măsură are valoare cercetarea lui, a mea, a altorca noi, diletanţi sau profesionişti, dacă nu ne convertim acţiunile în acte etice?!

Se pare că lecţia biologului mi-a stratificat gândurile în zonele eliptice ale gândirii abstracte. La dracu'! Mi-e

somn. Mâine îmbarc totul, o închid pe „Mirela” în garajul

Bazei şi… Autorizaţia de navigaţie în mare se cere prelungită. Parcă e până-n 15 septembrie… Stânci. Valuri. Marea.

Cerul… Rememorez câteva date. L-am cunoscut pe Dan

Corbea acum doi ani. Amabil, vioi, am lucrat o vară cu el… Mda! Avea nevoie de un scafandru, şi cum o aveam pe „Hai-hui” şi-a rezolvat totul dintr-un condei – Maura!

De ce Maura aici, sub cerul ăsta mirific? Ce-ascunde

Maura? Ce-ascunde Dan? Şi de ce e nevoie să ascundă?!

Asta probabil n-am s-o înţeleg niciodată. De câte ori mă izbesc de pragul ăsta nevăzut al nesinceritǎţii, mă doare. Mi se par mai palide culorile zilei.

— Sunt Morunu. Am venit ax briza de – la uscat. Sal’tare!

La piciorul stâncii, un bărbat voinic. Haină de vinilin, imitaţie din piele de şarpe. Caschetă de marinar, dată pe ceafă.

— Nu mă pricep la aparatul ăsta de scufundare. Te aştept cam de-o jumătate de cart. Îmi place cum te-ai aranjat în cort. Şi „Hai-hui” îmi place. Făcută de un marangoz cu cap. Asta-i linia care iese din mâna lui Ilie de la Galaţi.

A-ntâia. Stă pe val, ţine vântu’ mişto, da’ are copastia prea jos. S-o mai fi înălţat cu cinci clinchere, erai…

Tuşeşte. Cobor. Îmi întinde o mână puternică, ciudat şovăitoare.

— Venii la abordaj cam aiurea, da’ mă strânge jupânu’ de… Hm!… Mă scuzi, că aşa-i la mare. Morunu mă cheamă.

În lumina palidă fugită de la Mamaia pe mare disting un chip pătrat, devastat haotic. Omul poartă o mască tragică sub o privire vagă, impersonală. De lângă cort se-apropie cu paşi prelinşi un câine-lup alsacian.

— Bă dom’le Jak, fă cunoştinţă. Domnu’ Jak, frati-

miu, domnu' de pe „Hai-hui".

Domnu' Jak se ridică pe labele dinapoi. Se sprijină cu cele dinainte pe umerii mei. Îşi culcă botul la piept-Constat că domnul Jak e un lup alsacian trist.

— Pofteşte în cort, Morunule.

Omul îşi apropie obrazul.

— Văd că ştii s-o iei aşa cum e, spune… Să trăieşti!…

Miroase a coniac. A rufe nespălate şi a mizerie.

6

— Ai laba cinstită, jupâne. Ţi-o zice Morunu. Dacă ai laba cinstită, eşti bărbat. Dacă eşti bărbat, ai inima tare.

Dacă ai inima tare, înţelegi şi la nevoie ierţi.

— O cafea? Un coniac?

— Coniac dacă ai, că nu m-am pus încă la linia de plutire.

Scot sticla cu Bacardi. Morunii se ridică. Acoperă becul cu cascheta. În cort se face semiobscuritate.

— Uită-te la obrazul meu, spune omul. Uite aici… Un vinci rupt. Mi l-a tăiat. La os. Aici. Unu' de pe „Mauritania", înainte de război, cu pumnalu'. Aici. (Se deschide la piept.) Că eram crai de tavernă şi 1111 sufla nimeni în faţa mea. Mai am una între omoplaţi. La ăsta s-a lăsat cu prohod, că nu-mi place din umbră şi pe la spate. Bun *Bacardi*.

Astea sunt aparatele? Am câţiva ani de scafandrerie… După ce mi-au luat-o pe „Gioconda". Toarnă-mi, că te văd galanton.

Îi torn. Ştiu că nu se mai poate face nimic. Se-ntâmplă câteodată. Şi-atunci nu se mai poate face nimic. Omul are dosul palmelor tatuate. Câte-o sirenă încolăcită lasciv pe-o ancoră.

— Te avertizez, să ştii. Acu îmi sticleşte mintea ca gheaţa, când o polizează crivăţul. Aşa că prind repede secretul la scafandru autonom. După aia mai beau un pahar mare de Bacardi. Atunci îţi povestesc de „Gioconda". Te rog să nu mă bruiezi. Taci. Fă-te că m-asculţi. Dormi. Da'

nu mă bruia. M-apucă la trei ani o dată, da' m-apucă. Şi-atunci vreau să m-ascult. Zi-mi să trăiesc.

— Să trăieşti, Morunule.

— Să trăim, c-azi e ziua mea. Îţi pasă?

— Mă iei cu vânt din pupa şi sunt ardent.

Morunu râde. Râs gol, pustiu.

— Ardent? Ce ardentă era „Gioconda", cu vânt din pupa… Aiurea… Era ardentă şi cu vânt mare larg, dom'le, de 4 carturi. O luasem de la un suedez, unul Saandersom, de se lefterise într-un tripou la Alexandria, şi eu eram bosman pe „La Paz". Ăla n-avea cu ce se-ntoarce, că plecase să facă înconjurul lumii, da' era pătimaş şi se secăţuia prin tripouri… Amândouă înapoi. Funda ancora… Ia să vedem noi cum vine asta cu scafandru autonom.

— Morunule.

— Te-am ginit de când ai întins cortu. Ascultă-mă pe mine. Câştig o bucată de pâine. M-auzi? Că nu sunt bun de muncă. Înţelegi? Nu pot! Sau poate nu vreau. E unu care se teme de mare ca de moarte. Vrea una. Vrea alta. Fac eu slujba asta. C-am lucrat câţiva ani specialist submers la sisteme de guvernare. şi propulsie. Azi sunt lichidat. Am intrat la jupân, să n-ajung în şanţ.

Respiră greu. Îşi apasă inima cu amândouă palmele. Aduc buteliile, detentorul, ochelarii. Ghicesc una din povestirile acelea aspre, definitive, în care destinulomului din faţa mea poartă pecetea tragicului. Morunul pipăie înfrigurat buteliile de oţel, detentorul nichelat, tuburile de respiraţie.

— Eu mă vâram în sicriul ăla de cauciuc şi parcă eram

Frankenstein, că abia mă mişcam şi cu astea…

Tuşeşte. Se şterge cu batista la gură.

— M-a cam găurit pe dinăuntru, că n-am stat niciodată la palierele de decomprimare. Unu' era Morunu în port şi ce femei avea Morunu ăla şi ce bani!… Ca turcii!

7

Ora două. Undeva, departe spre răsărit, dincolo de

ţărmul exotic al Caucazului, dincolo de pustiul Kara-Kum, dincolo de Samarkandul cavaleriilor lui Timur şi mai departe spre est, se nasc culorile zorilor. O ştiu după boarea transparentă irizată din Calea Lactee.

În două ore omul de lângă mine m-a plimbat prin toate porturile Mediteranei. „Gioconda”, o brigantină transformată în vas de cabotaj, îi asigura lui şi echipajului, prin transporturi ieftine făcute unor anigrosişti mai puţin avuţi, o viaţă în limitele normalului. Morunu, iubise şi iubea marea.

După război, voise să-şi continue viaţa. Venise în ţară cu

„Gioconda” dintr-un port turcesc. Nu-i mai găsise pe angrosişti. Nici viaţa de odinioară. „Gioconda” a trecut să aprovizioneze puncte pescăreşti pe Razelm. Făcea curse cu alimente între Sulina şi Constanţa. A rămas la bord. Într-o noapte, furtuna a pus-o pe uscat. El spune că furtuna.

Şi-l cred. N-a fost crezut acolo unde trebuia. Poate un denunţ. Un duşman vechi şi meschin. A fost condamnat la cinci ani de puşcărie. Asta l-a ucis. A-ncercat toate meseriile legate de mare. De îmbarcat nu l-a mai îmbarcat nimeni. Atunci a murit.

— Zici că mâine iei marea?

Stăm aară la ţărm. „Hai-hui” tanghează uşor, albă pe marea de lac negru.

— Da.

— Şi te scufunzi în Razelm?

— Acolo.

— Până pe cinşpe am luat bani”. Stau la jupân… Dacă după cinşpe ai nevoie…

Tace. Îşi lasă capul în piept.

— Te iau.

— Fără biştari, dom’le. Pe haleală şi… să mai simt o dată şcota în palmă şi s-aud apa sub chilă, aşa cum ştie ea să cânte şi să le spună pe toate, şi ceru ăla albastru… Ăsta, jupânu’… Mi-am dat cuvântu’. Tac. Mi l-a cerut. Nu mai am nimic, m-auzi, sunt beat, n-am nimic. Cuvântu’… Asta mă

face să mă simt om… Hai, Jak. Stau pe Tabla Buţii, lângă mare, la doişpe… Dacă nu uiţi… Hai, Jak… Scuză-mă. Te-am reţinut.

Se-nclină rigid. Îşi ridică fruntea, stă aşa câtăva vreme, eu ochii închişi, cu pieptul liber spre larg, se-ntoarce şi se topeşte în noapte, cu câinele la picior, e linişte, nu s-aud decât valurile şi nu văd decât umbra omului şi umbra câine

ui stingându-se în întuneric.

a

— E stupid ce-mi ceri, Era clide.

— Până azi după-masă eram Râul.

— Te afectează?

— Mă îngrijorează.

— Cum îţi imaginezi că pot fixa un punct în larg, fără instrumente?

— Îl copiezi de pe harta lor.

— Ascultă-mă o clipă.

— Te rog, Maura.

— Omul ăsta e cinstit şi sincer. De ce să-l înşel? De ce să-i fur munca? De ce să-l sărăcesc de ceva în care crede?

De care şi-a legat nişte gânduri. Dorinţe. Poate ceea ce n-ai tu şi n-ai să ai niciodată…

— Ce? s I:! lijvi-ţi:! ”: 4:

— Credinţa în ceva, Era clide.

— Credinţa în ce, Maura? N-am decât sentimentul propriei mele utilităţi, raportat la noi doi.

— Un corectiv.

— Care?

— Raportat la tine însuţi.

— Crezi?

— Sigur. Tu consideri lumea un domeniu personal de utilităţi. În domeniul acesta al utilităţilor, eu sunt un decor exotic care se pricepe de minune la geografie., lucru care-ţi convine şi te aranjează. M-ai obligat prea mult, ca să nu te-ascult până la capăt.

— Dramatizezi! De altfel, din clipa asta te eliberez de

orice obligaţie (surâde ironic) pe care imaginaţia ta bogată o inventează… Dormi aici?…

— Dacă nu deranjez, da…

— Dispune după dorinţă de camera ta…

Râul Era clidese-nclină ceremonios.

— Îmi dai voie să mă retrag?

— Îmi face plăcere, Era clide.

Râul Era clide trece în camera lui de lucru. Din clipa în care se aşază la biroul somptuos, moştenire de familie, încetează modalitatea de viaţă a acestei cărţi. Autorul îşi declină orice răspundere faţă de Râul Era clide… Răsfoieşte fişe scrise ordonat, e un bărbat la douăzeci şi opt de ani, înalt, subţire, cu trupul bine antrenat la tenis şi scrimă, poartă peste cămaşa galbenă-verzui un pieptar de piele albă, fără mâneci, are pielea mată, ochii aproape negri, un bărbat frumos, poate prea frumos, lucru care deranjează numai în măsura în care această frumuseţe aproape virilă nu are acoperire în interior. Şi la Râul Era clide n-are. Din o mie şi unul de motive. Fiu de profesor universitar – chirurg, cu reputaţie mondială, autor de tratate distinse de mai multe academii – Râul a-nţeles cu perspicacitatea nulităţii perfecte că pentru a trăi uşor, comod şi opulent, nu are nimic altceva de făcut decât să organizeze discret şi la nivel util audienţa unor suferinzi de vază la reputaţia tatălui său.

Trebuie mărturisit aici că a făcut-o aproape genial. Relaţiile lui merg de la directorii celor mai râvnite podgorii, până la lumea academică, trecând pe oriunde se poate obţine rapid tot ceea ce este cvasi inaccesibil cetăţeanului obişnuit.

Ajutat de rafinamentul la care ajunsese şirul de ascendenţi începând cu Era clide-tatăl, Era clide-fiul se aranjase confortabil într-un apartament elegant, într-o vilă masivă pe bulevardul 16 Februarie, cu faţada spre mare. Stampe chinezeşti ca acea delicată „Plimbare primăvăratică în Palatul apelor”, aparţinând dinastiei Song (960 – 1279), sau

„Sat pe marginea apei”, din vremea aceleiaşi dinastii, jaduri şi câteva vase din lac pictate ca-n vis de meşterii vietnamezi, câteva porţelanuri de Bavaria, cărţi, niciuna de istorie, o canapea tapiţată în piele roşie, două fotolii adânci cu aceeaşi tapiţerie, covor lucrat în atelierele Damascului, în care culorile se sting palid, îi dau pe dinafară lui Raul Era clide ceea ce îi lipseşte în interior: o temă esenţială pentru care să trăiască.

Autorul nu-i contestă inteligenţa, modul cum interpre-vtează la vioară concertele lui Paganini, linia costumelor, spiritul conversaţiei, faptul că fiecare vară îi asigură la două săptămâni câte-o viligiaturistă nostimă, venită pe litoral în concediu şi nici faptul că făcuse câteva studii ample despre

Dobrogea în vremea dominaţiei bizantine.

Autorul nu-i contestă nici dreptul la existenţă. Regretă că nu poate să facă nimic pentru el, decât să-l înregistreze în acţiune, la modul – cel mai obiectiv posibil.

Pe Maura, Râul a cunoscut-o la muzeu. Era în anul întâi la Geografie şi venise să-şi caute sănătatea la Techirghiol.

Părinţii Maurei lucrau într-un minister. Râul a plăcut-o.

În anul doi, a vizitat-o la Bucureşti. Maura era internată în clinica tatălui său. Desigur, profesorul a operat-o. Desigur, familia i-a rămas profund îndatorată. Râul a trecut asupră-şi povara acestei recunoştinţe… între ei nu existau niciun fel de raporturi sentimentale. În fiecare vară Maura folosea integral apartamentul lui Raul, atâta vreme cât acesta îşi petrecea concediul la munte. Când se-ntorcea.

Maura prospecta prin scufundări în apnee punctele pe care i le indica de la uscat.

Râul nu-şi imagina cum va folosi recunoştinţa Maurei, până-n clipa când Dan Corbea a mărturisit într-un cerc de prieteni conţinutul scrisorii lui Cotiso. Odată cu apariţia vasului „Hai-hui” în faţa Bazei, şi-a precizat până

la cel mai neînsemnat amănunt planul de acţiune „ştiinţifică” împotriva rivalului său întru istorie, Dan Corbea.

Nu ştie încă precis dac-o face din rivalitate, din amuzament, sau din plictis. După ce răsfoieşte fişele, bea un coniac într-un pahar de cristal, o ascultă pe Helen Shapiro cu al ei „Blues in the night” şi „Sans penser a rien”, apoi scoate dintr-o n sertar secret al biroului o mapă din piele neagră. Desfăşoară pe birou un sul de hârtie de Egipt, îngălbenit de vreme, şi citeşte urmărind pe hârtia caligrafiată cu mâna următorul text scris în arabă folosiră de culţii

Bagdadului.

„Către preafericitul capudan paşa Muslihaddin al Saidiul Mulk, stăpânul mărilor albastre, sănătate. Află, preaiubitul meu prieten din copilărie, că fratelui tău i s-a întâmplat, cu voia lui Alah, o mare nenorocire. Caicul cu care-şi aducea la Trapzon avuţiile de la Akerman, bătut de vânturi neprielnice, a fugit să caute scăpare spre ţărmurile de la Künstendge. A vrut Alah ca fratele tău să piardă în

Kara Deniz avuţiile strânse cu bir de sânge din Bogdan Ilî şi tu însuţi ştii cât de răzvrătiţi şi iubitori să facă moarte între drept-credincioşi sunt acei câini de moldoveni. De aceea te rog din adâncul inimii mele îndurerate să-mi trimiţi la cetatea de scaun a măritului împărat pe cei doi cufundători ai tăi, chiar cu acest caic al lui Abdarrahman Iusuf

Jbn-Muhialdi, în aşa fel încât la a doua lună plină să ajung acolo unde s-a cufundat lângă ţărm şi cu voia lui Alah să-mi scot avuţiile din apele negre şi neprietene. Şi te mai rog ca pe un frate de inimă ce-mi eşti să îngropi în uitare cele scrise aici.

I să fie veşnic parfumate cu ambră zilele vieţii tale şi binecuvântarea mea să te apere mai credincios decât o za de

Damasc”.

Pe partea inferioară a sulului este desenat cu tuş un

fragment de coastă, două drepte care pornesc una din

Constanţa, alta din Analdachioi şi se-ntâlnesc la câteva mile depărtare de ţărm. Râul Era clide transpiră brusc. A găsit scrisoarea într-un vechi sipet turcesc cu documente ale paşalei de Isaccea, documente referitoare la mişcarea navelor otomane în port. Sipetul zăcea la arhiva portului Constanţa, adus aici şi predat cu forme în regulă de căpitanul portului

Isaccea în anul 1891.

Se aude claxonul unei pilotine. Un semnal de sonerie, repetat insistent de trei ori. Râul Era clide împachetează sulul. Îşi consultă ceasul-brăţară. Era ora 20, 30 şi dincolo de perdeaua grea se vede luciul fosforescent al mării.

9

— Camera are o nişă în care e aranjată canapeaua furniruită cu lemn de păr. O servantă joasă, un scrin, o măsuţă formă de paletă pe trei picioare şi două fotolii scoică, cu tapiţeria zmeurie completează mobilierul tineresc, căruia lumina difuză scăpată pe sub abajurul lămpii cu picior îi dă un aer de intimitate cochetă.

Îmbrăcată într-un capot pluşat de baie, întinsă comod pe

apea, Maura ascultă ritmurile ţâşnite din carcasa aparâtului de radio portativ. Destinsă după duşul călduţ, a ignorat toate sfaturile cosmetice pentru îngrijirea tenului şi acum gândeşte la viaţa ei. Mai mult se vede pe sine în viaţă şi nu-şi explică de ce o face ca la un film în care interpretează două roluri principale, acela de eroină pe ecran şi acela de unică spectatoare, în deplin extaz faţă de ceea ce realizează Maura cealaltă, artista. Seri de dans, cursuri, marea, Bucureştiul, bulevardele şi-acum Constanţa, cât intriga asta amuzantă, ea în rochie de bal, era moda jupoanelor şi ce strânsă pe talie era rochia aceea, cea dintâi rochie de nailon, băieţii, niciodată prea interesanţi, existenţi numai în măsura în care se extaziau la apariţia ei; aici, acum trei ani, el, de-atunci… Viaţa ei, un carusel, un fel de carnaval foarte colorat, geografia îi

place aşa cum i-ar plăcea o prăjitură, sau poate o rochie nouă; nu s-a gândit încă la un mariaj, Râul există ca să-i împlinească capriciile de peste vară, ah „rumba azul”! imaginile se şterg şi se vede undeva în Mexic, ori în localurile de noapte din

Havana, închide ochii şi ritmul acum dintr-o d. aţă languros i se topeşte în trup, i se topeşte stârnind înfiorări necunoscute, tulburătoare.

Un glas răguşit:

— Mai am până pe cinşpe, jupâne, şi-mi faci lichidarea.

De la scufundarea de luna trecută mai ai restanţă o juma

de sută.

Şi Râul:

— Mai încet.

— Aha!

Se ridică. Constatarea o jigneşte. Ascultă:

— Am făcut rost de şalupa aia. Greu, da’ merge. Autorizaţia este?

— Este.

— Atunci mâine la 10, pe debarcader... Las, jupâne, că nu te-nghite marea. Marea asta... Asta-i înghite pe ăia Care-o iubesc i E ca femeile alea de port... Alea care te-njunghie, când te vede cu... Pardon... îţi pute, jupâne? Vorbesc urât?!

Ia uită-te la mine-n ochi. Uite aici, în ochii ăştia care-au văzut ieşind din val toate porturile albe din Mediterana-Am un cuvânt. Mi-l ţin. Mă scufund şi mâine. Mi-ar plăcea să nu găsesc nimic. Aşa mi-ar plăcea mie. Aşa-mi veni mie pe chelie. Că n-ai laba cinstită. Dacă n-ai laba cinstită, nu feţi bărbat. Dacă nu eşti bărbat, n-ai inima tare. Dacă n-ai inima tare, nu-nţelegi. Şi la nevoie, nu ştii să ierţi. Nu vă mai reţin, domnul meu. Cu onoare.

După zece minute, în cabinetul lui Raul Era clide.

[– Ascultă, Era clide.

Îi – Mi-e somn, Maura, şi mâine...

I – Mâine! Ce zi epocală, Era clide. Mâine… Nu mă-ntrerupe… mâine ieşi în larg să-ţi verifici ipotezele.

— Ai ascultat?

§ – Vorbeaţi tare.

— Mă rog.

— Magnific, domnul meu. Îţi învingi laşitatea, ieşi în larg, cu fur coordonatele stabilite de ceilalţi… Apropo:

ştii că la 14 iulie 1964 „Meduza” a fost surprinsă de furtună, da, da, vijelia aceea, Era clide, că a fost împinsă în mare, că patru zile echipajul acela s-a luptat eroic?… Ştii că

„”: Hai-hui”, tot atunci, patru zile, fără un strop de apă de băut, singură acolo între valuri…

— Devii patetică şi nu te prinde.

— Era clide…!

— Sunt aici.

— O propunere…

— Ascult.

— Adu-ţi toate documentele pe „Hai-hui”. Doar vrei acelaşi lucru. Ce importanţă are că descoperi tu „Kabylia.

sau…

— Dan Corbea… – Sau Dan Corbea, dacă descoperirea asta, iartă-mi didacticismul, dar peste un an sunt profesoară…

— Închidem paranteza… dacă descoperirea asta slujeşte

Ştiinţei – ştiinţă bineînţeles scris cu majuscule.

— Exact.

Era clide se duce la bar. Scoate o sticlă de Bacardi.

Toarnă în două pahare de cristal – un cristal admirabil cu irizări interioare – apoi lasă să se dizolve un somnifer puternic în paharul Maurei. Îi spune cu sânge rece:

— Deocamdată, pentru ideea ta, Maura.

Îi oferă paharul.

— Cedezi? întreabă Maura.

— Mă gândesc.

— Mult?
— Până mâine la orele 10.
— Altfel e absurd, Era clide… Şi, mai ales, ridicol.
— Spune-mi Râul.
— Ţi-ar face plăcere?
— Multă.
— Atunci… Pentru tot ce-ţi doreşti, Râul.

Beau coniacul. Maura spune că mai are două-trei ore de somn, că mâine pleacă la „Hai-hui” cu bicicleta şi că-l va determina pe arheologul bănuit să nu ia marea, până la ora 10… Trece la ea în cameră şi, ca-n fiecare seară, se încuie precaut cu cheia. Aceleaşi precauţiuni le ia şi Râul

Era clide. După ce scoate toate fişele legate de cele două vase naufragiate, unul în antichitate şi celălalt în epoca dominaţiei otomane, încuie uşa biroului pe dinafară, nu fără să blocheze broasca cu o siguranţă. Practic, o face prizonieră pe Maura, pentru că odaia ei nu are fereastră, baia are un simplu luminator, iar biroul, geamurile dinspre mare şi bulevard şi uşa care dă în hol… Trece la el în odaie, se îmbracă în pijama şi se culcă, cu un zâmbet de mare satisfacţie întipărit pe figura măslinie.

ZIUA DE 13 SEPTEMBRIE

ZORII

1

Am un obicei vechi şi nu-l cred inutil. În general tabieturile de orice fel constituie autoîngrădiri. Cu cât sunt mai multe şi mai constante, cu atât îţi parcelează şi înţărcuie viaţa. Obiceiul meu se leagă de felul în care-mi încep şi sfârşesc o zi, ţinând cont de propria-mi teorie, care spune că: veşnicia este clipa, că această clipă trebuie trăită cu maximum de intensitate şi folos, că nimic nu e mai inutil decât să ucizi prezentul prin false trăiri, proiectate fie în trecut, fie în viitor. În consecinţă, îmi încep dimineaţa odată cu răsăritul soarelui, pe care-l salut prin exerciţii de gimnastică yoga.

Sar din sacul de dormit, îmi scot tricoul şi, doar în slip şi tenişi, ies din cort.

E ceasul acela tainic dinaintea zorilor. Briza de la uscat a căzut. Peste mare pluteşte o ţesătură de mătase orientală, prinsă de boltă la orizont prin câteva. stele de aur.

Îmi spun: „Iată, venerabile, o nouă zi. Fii demn de mirajul prin care se naşte lumina. Fii fericit că poţi gândi, munci, iubi. Că te poţi mişca, că eşti întreg şi sănătos, că duşmanii te duşmănesc; că prietenii te iubesc, că natura îţi oferă astăzi cel puţin douăsprezece ore de activitate. Aerul

Umed al mării îţi învăluie trupul. Deasupra, Calea Lactee se topeşte în aburul vag de lumină ridicat dinspre Caucaz.

„A facem trecerea organismului de la starea de somn la cea de activitate. Exerciţii uşoare pentru sistemul muscular.

Pentru cel nervos. Acum să ne masăm ficatul şi inima prin exerciţii construite de înţelepţii de pe malurile Gangelui”.

Respiraţia. Stau lângă valurile foşnitoare, mă scaldă oceanul de ozon, deasupra cerul pare o nesfârşită lagună verzuie, îmi menţin respiraţia şi ştiu că sunt stăpân pe mine, până la ultimul nerv. Luceafărul de dimineaţă, şlefuit proaspăt, străluceşte viu, valurile se sparg de stânci, şuvoaiele de apă se retrag vuind şi mă identific cu Totul.

Înotăm, băiete.

Marea e caldă. Mângâietoare. Imensă. Bras, craul, bras, craul. O cufundare în apnee. Respir adânc. Deasupra, cerul incendiat arde violent în lungi şi tăcute flăcări orizontale.

Un pescăruş. Altul. Mă arcuiesc uşor. Trei bătăi de picioare.

Intru pe verticală, cu ochii larg deschişi, în lumea verde şi legăftătoare a apelor. Un curent glacial. Mă răsucesc uşor, cu picioarele. Mă ridic pe verticală. Tai undele cu umerii, cu pieptul. Ies între două valuri. Cerul e de smaragd lichid.

Înot. Ies la ţărm. Aud, undeva în spate, o respiraţie

adâncă, de înotător expert. Fâşâitul caracteristic labelor de raţă. Marea, sxngerie, aşteaptă soarele.

Între două valuri, o cască verde. Braţe arămii, suple.

O fată vine din larg. Odată cu răsăritul. O aştept între

4 ouă stânci, la câţiva metri de „Hai-hui”, legănată alintat la ancoră.

2

Soarele se ridică din mare imens şimângerat. Linia orizontului, incandescentă. De acolo până la ţărm, tapiţerie lichidă în adori liliachii. Din spuma valului iese o fată arămie, înaltă, lucrată cu graţie într-o materie caldă, palpitândă, sinuoasă. Îşi scoate casca. Scutură un păr scurt, blond-ruginiu. Apa i-a rămas pe umeri, pe sânul plin, pe pântec, în stropi luminoşi. Îşi scoate labele de raţă. Poartă costum Lastex verzui, atât cât să nu fie goală.

Am o senzaţie bruscă de încredere. Îi spun:

— Niciodată răsăritul n-a fost mai plirt ca acum.

— Mulţumesc. Mă numesc Mira Bogdan. Sunt inginer piscicol. Vin de pe „Meduza”, unde eşti aşteptat…

— Dan?

— El.

Mă uit pe mare. Departe, abia creionat, catargul cuterului. Apreciez distanţa la circa 4 mile. Fata râde.

— Sunt un fel de campioană nerecunoscută oficial. Tata e marinar. Mergi?

Dintr-odată toate lucrurile mi se par de-o simplitate desăvârşită. Soarele se ridică pe boltă. Spre Mamaia trec autodubele cu alimente. Şoseaua se-nsufleţeşte ca la semnul unei baghete magice şi lumea se umple treptat de toate zgomotele, sunetele şi vibraţiile care-i dau viaţă.

— Aştept pe cineva la ora şase. Până atunci…

— E şase şi jumătate… îşi consultă ceasul izolat într-o carcasă de plexi.

y – Până atunci, ajută-mă să strâng cortul.

— Ai un halat? Mi-e rece.

Stăm faţă-n faţă şi ne privim în ochi. Îi are albaştri,

cenuşii, tandri. Sunt oameni lângă care te simţi tu, poate mai evident tu, din cea dintâi clipă.

— Mi-e rece şi mi-e o foame de lup, spune şi râde gingaş, cu o urmă de alint prea feminin, pentru trupul ei de gimnastă.

Intrăm în cort.

— Olala! Ce ordine… îmi place.

Se îmbracă în halatul meu. Îşi suflecă mânecile. Halatul îi ajunge până la călcâie. Intrată în el, îşi pierde brusc aerul de gimnastă. Pare o şcolăriţă îmbrăcată în halatul tatălui ei.

— Poţi să faci o cafea, îi spun.

— Tu strânge lucrurile în saci şi du-le la „Hai-hui”.

Amarează-le bine. „Steaua” ne-a dat o previziune cam albastră: vânt de nord şi la amiază, hulă.

Împachetez în cei patru saci de plastic tot ceea ce alcătuieşte confortul interior al cortului. Fiecare sac înghite rapid saltelele pneumatice, schimburile, treningul, încălţămintea, conservele, pâinea şi biscuiţii stoc intangibil, pe care-l păstrez pentru orice eventualitate de câte ori ies în mare. Mira a pus filtrul pe spirtieră. Miroase plăcut şi aromitor a cafea. Că un vechi călător ce mă aflu, am ajuns să simplific la extrem tot ceea ce se leagă de bagaje. Sacii sunt în patru culori: roşu, galben, albastru şi verde. Cel roşu conţine echipamentul de mare, compus dintr-un costum de corp, o cagulă şi o pereche de ciorapi, toate din lână, pe care obişnuiesc să le îmbrac de câte ori se burzuluieşte marea şi e vreme rece, toamna târziu sau primăvara devreme. Anul trecut m-a prins o rafală în larg, m-a răsturnat, era pe la sfârşitul lui noiembrie, şi am stat 24 de ore în apă luptându-mă s-o întorc pe „Hai-hui”, lucru dovedit imposibil din pricina hulei puternice. N-am îngheţat şi nu m-am sleit datorită acestui brav costum de pescar breton. A doua zi, spre seară, m-a pescuit un pescador din flota bulgărească la câteva mile sud, sud-est de Capul Caliacra. Tot în sacul roşu îşi au locul pistolul de rachete, luminările fumigene şi vesta de salvare.

Niciodată n-am încercat un sentiment mai înnoitor decât cel pe care mi-l dă prezenţa fetei necunoscute până acum zece minute. Mă intrigă întârzierea Maurei. Nu că nu mi-ar plăcea să prelungesc cu câteva ceasuri aceste pregătiri de plecare, la care, pentru întâia oară în cariera mea de călător pe apă şi uscat, participă spiritul ordonat şi cald al unei femei, dar plecările, lucruri deosebit de importante, sunt reuşite atunci când se întâmplă la secunda hotărâtă.

Mira a făcut sandviciuri cu unt şi salam de Sibiu. Ridic aripile intrării în cort. Afară, zi de sfârşit de vară, nostalgică.

— Dacă «nu vine până strângem cortul, ce faci?

mă-ntreabă.

Ridic din umeri. Tot ea:

— Astăzi, Dan vrea să dragăm cu „Meduza" şi „Haihui" între patru balize pe care le-a ancorat la începutul săptămânii. N-a fost sincer cu tine şi pentru asta ne-am cercat. E bună cafeaua Mocca şi-mi place. A cerut referiri de la Institutul de Arheologie din Brindisi, apropo de acel armator şi angrosist…

I – Aurelius Varo?

I; – Da.

I – Şi?

— „Kabylia" a naufragiat în drum de la Histria la Tomis, mai aproape de Tomis, unde ţărmul este stâncos, se spune în însemnările acelui Varo, despre care cei din

Brindisi afirmă că era un negustor stilat, om de largă cultură şi mare amator de artă orientală. Nu e nevoie să te-ncrunţi. Încearcă să înţelegi… Aşa cum încerc eu, spune aproape şoptit. Îşi aruncă părul pe spate cu o mişcare băieţească. Se ridică şi iese din cort cu farfuriile din plastic şi paharele.

— Le spăl la bază?…

Lumina fragedă cade pe ea festiv şi darnic.

— Apropo! O aştepţi cumva pe Maura? Şi fără să-mi aştepte răspunsul: Este singura fată capabilă să stea la 30

de metri pe rezervă, până la ultima îmbucătură de oxigen.

Numai ea putea să rişte un drum de o săptămână pe

— Hai-hui”.

3

La ora 07, 55 situaţia e următoarea: cortul, ridicat şi jtrâns în sacul lui. „Hai-hui”, adusă la câţiva paşi de ţărm, în apa până la centură, ancorată cu prova în val. Totul bine amarat în ambele borduri. Canistrele, de câte cinci galoane;

cu apă de băut, amarate la piciorul catargului şi acoperite cu pânză de cort umezită în mare. La pupa sunt buteliile şi sacul cu echipamentul de scufundare. Noi doi, unul lângă altul, pe-o stâncă, făcând ultraviolete.

— „Hai-hui” a ta e plină de poezie. Îmi place viaţa pe care-o duci. E bărbătească, cu multă melancolie şi, mai ales, ifantezie. Dacă în zece minute nu vine, hotărâm. Până atunci spune-mi totul despre voi doi.

O indică pe „Hai-hui” cu bărbia, îşi scoate halatul şi se întinde degajat în lumina, acum încropită, a soarelui. Urmăreşte un cumulus de timp frumos, ivit nu se ştie de unde, deasupra noastră. Am întâlnit rar o femeie tânără, care să se preocupe de altceva şi altcineva în afara ei însăşi. Am întâlnit şi mai rar o femeie tânără, care, conştientă de frumuseţea trupului ei, să şi-l abandoneze atât de superb firesc soarelui şi mării. Vuietul valurilor sub picioarele noastre, ţipetele pescăruşilor, prospeţimea văzduhului îmi creează

O stare de euforie profundă. Pe „Hai-hui” am cumpărst-o de ia un regizor de operă, Georgescu, un îndrăgostit de sportul cu vele, care a făcut-o la un inarangoz din Galaţi.

Om cu fantezie, a înzestrat-o cu tot ce-i trebuia, de la ancoră la marele pavoaz, şi când s-a despărţit de ea, a plâns.

E o barcă intermediară între iolă şi pui de mare, albă, lungă de 4 metri, cu două perechi de rame, catarg, o velă latină, altă velă mică latină şi un floc. Cu bompresul şi

velele sus, „Hai-hui” arff aerul grav al unui cuter în miniatură, ieşit din rada cine ştie cărui port sudic, pentru că fostul ei stăpân a rugat un scenograf să-i picteze pânzele şi scenograful a risipit pe vele petice fanteziste de culori vii.

E construită în sistem suprapus din frasin fiert, ardentă, uşoară pe val, nu ambarcă apă şi, în rezumat, sunt îndrăgostit de ea, pentru că e sensibilă şi înţelegătoare, nu face nazuri decât atunci când e guvernată neîndemânatic şi mai ales participă cu dăruire la acest fel al meu de a fi, nu prea îndepărtat de numele pe care-l poartă.

— Îţi place să fii mereu hai-hui? mă-ntreabă Mira.

1 îmi place să cunosc şi să mă cunosc, inginerule.

Fata se ridică într-un cot. Se uită în larg, acolo unde apele îşi schimbă nuanţele şi culoarea cu fantezie inepuizabilă.

— Să cunoşti, cunoscându-te… îmi place formularea.

Să te recunoşti într-un peisaj. Să-ţi măsori posibilităţile, singur, într-o furtună pe mare. Să laşi să-ţi defileze în lungul bordurilor o mie de mile de Dunăre. Să te pierzi în

Deltă şi să te reîntâlneşti cu tine în condiţiile omului din

locuinţele lacustre. Dacă dezbraci toate astea de poezie şi exotism, rămâne acţiunea. Curajul. Forţa. Stăruinţa. Adică

esenţa. Îmi placi. Îmi place felul tău de a privi viaţa. Şi-mi place mai ales faptul că nu-ţi trăieşti experienţele în cercul, iartă-mă, totuşi îngust al propriului tău craniu. Dan mă dezamăgeşte cu fiecare zi ce trece. Trebuia să ne căsătorim în august. Am amânat. Nu ştiu precis de ce am amânat.

Crezi că-n viaţa noastră există imponderabile care… Au trecut zece minute. Ce hotărâm?

Are profil pur, sprâncenele desenate perfect, lumina zilei o înfrumuseţează şi mi se uită direct în ochi cu o

francheţă care mă eliberează de orice convenţie.

— Cred că până diseară sunt cel mai îndrăgostit navigator singuratic de pe mapamond. N-o cunosc pe Maura decât de-aseară, dar mi s-a părut o fată de cuvânt.

— Este.

— Atunci?

— Poate i s-a întâmplat ceva.

— Ştii unde stă?

— La Era clide.

Pauză. Ipotezele de-aseară prind consistenţa certitudinii.

— S-o fi folosit ca pe-o…

— Spioană.

— O brunetă francă şi precisă ca ea?

— Brunetele te fac cel mai îndrăgostit navigator singuratic de pe mapamond?

Se ridică. Sare elastic de pe stâncă.

— Dă-mi, te rog, o cămaşă, o pereche de pantaloni, ceva şi haide în oraş. CK căutăm. Maura n-a întârziat niciodată niciun minut.

— Vă cunoaşteţi?

— Într-un fel, da.

Controlez ancora. E prinsă bine de fundul stâncos. Ies, mă şterg cu halatul şi o trag pe „Mirela” lângă ţărm. În portbagaj am geamantanele cu schimburi, cele două costume de haine şi tot ceea ce nu pot ambarca pe „Hai-hui”. Mira, de aici încolo se va numi simplu Mira, cu toate că respiraţia şi gândurile ei, parfumul discret de soare şi tinereţe al părului, gesturile şi comentariile trupului zvelt mă tulbură, are ceva mult mai profund, acel ceva care identifică spiritul cu sensul fiecărei zile, acel ceva care umple cerul de poezie şi ceasurile de bucurie intensă, Mira, spun, scoate din geamantan un flanel alb, fără mâneci, şi pantalonul de doc albastru pe care-l port obişnuit la drum cu maşina.

4

În faţa Bazei Academiei, la ora 8, 45. Prezenţi:

I. G. Diiller, Marian Tomoiu, Mira, eu. Pe aleea cu prundiş mărunt, un B.M.W. tip sport, decapotabil, roşu, intră pe două roate la curbă. Frânează scurt. Îşi coboară statura atletică biologul Val Dima.

— Salut la toată lumea. Te sărut, Mira… Persişti? Straşnic îţi stă aşa, în travesti.

O ia de umăr. O strânge la pieptul lui, constat cu un fel de gelozie stupidă, extrem de încăpător. Mira se desprinde lejer. Vine lângă mine şi asta-mi tincturează demnitatea.

— Vă cunoaşteţi? întreabă ea.

— Nu încă suficient, spune din dosul bărbii uriaşul blond. Uite ce e, băieţi. Azi-dimineaţă a trecut I.G. pe la mine. M-a lămurit atât de bine, sau mai curând şi-a bătut atât de bine joc de claustrarea mea, încât m-a convins. Pe toate actiniile din lume, vă stau la dispoziţie trei zile, domnii mei. Sunt gata să cobor la 80 de – metri întru slava arheologiei. Cu atât mai mult, cu cât l-am văzut pe nevertebratul de Era clide moşmondindu-se pe lângă o şalupă în port, jos, la debarcader. Atenţie, însă. Dacă această Monştriilidă din subordinul Podoplea, tribul Ampharthrandria, vezi comunicarea stimatei mele colege Florica Porumb, în tomul XI, pe 1961, al Comunicărilor Academiei, intitulat

„Contribuţii la cunoaşterea familiei MONŞTRILLIDAE din dreptul litoralului românesc al Mării Negre”, închid paranteza, deci dacă această Monştrillidă pe nume Dan Corbea – scuză-mă, Mira – mă jigneşte cu misterele lui…

Ridică un arătător elocvent:

— Va fi scalpat, spun, cu glas jos, toţi trei cercetătorii»

luându-şi cele mai crunte figuri posibile… Disecat şi conservat în formol.

— Întârziaţi încă cinci minute. Uite la ce ne-am gân

dit, Mira. Noi şi aşa ieşim astăzi cu „Steaua”. Vrem să luăm probe de la 30 – 40 de metri. Cu trei vase şi atâţia

scafandri câţi suntem, putem prospecta straşnic. Scoate-i din cap amicului tău că urmărim să-i ciupelim cununa de lauri a descoperirii. Să trăiască, să-nflorească, dar să nu fie stupid.

Discursul lui I.G. Diiller e de-a dreptul convingător.

— La cât luaţi marea? întreabă Mira.

— Păi abia la 12 e „Steaua” aici. Până îmbarcăm aparatele, compresorul…

— Să zicem, 13, 30.

— La 14, 30 – 15 suntem lângă „Meduza”.

— Perfect, spune Mira.

O exclamaţie guturală a biologului Val Dima care scosese din maşină două butelii şi o arbaletă.

— Uite-l… Sarda sarda. Pălămida. Infamul Era clide.

La câţiva metri de promontoriu, ia volta spre larg, cu două mustăţi de spumă sub chilă, o barcă automobil, în care disting clar la volan capul Morunului şi alături, comprimat într-un pulover alb, într-o nemişcare hieratică, silueta lui

Rauf Era clide.

— Să ne grăbim, spune Mira, nervoasă… La 14, 30 – 15, băieţi… Te rog, repede. În cel mai târziu două ceasuri trebuie să fim la „Meduza”.

5

— E groaznic ca omul în care ai crezut să te dezamăgească în rate… lunare. E penibil să asişti la o discuţie ca cea a biologilor şi să le recunoşti dreptatea. Iartă-mi indiscreţia faţă de mine însămi. Dacă mergi direct pe ţărm, scurtezi. N-ai puncte de intersecţie. Era clide n-a luat-o pe

Maura. E limpede. Nici nu poate fi altfel. Maura e totuşi dintr-o bucată. Am crescut în ideea că adevărul e printre puţinele atribute care-ţi conferă demnitate şi poate oxigenul cotidian. Tata a comandat numai cargouri de mare tonaj.

Astăzi îl comandă pe „Timiş”. E la doc pentru reparaţii.

Pleacă în octombrie spre Indii. Tata e un om adevărat, îmi place cerul ăsta, când soarele se află la est, est-sud.

Lumina lunecă pe mare şi marea… uite-o. Verde. Smaragd.

Acum, sinilie. Cenuşiu. Spre albastru. Violet. Ce neliniştiţi sunt pescăruşii. Ca tine. Ţi-am citit însemnările de călătorie.

Nu ştiu ce mi-a plăcut mai mult. Acuitatea cu care simţi şi trăieşti peisajul?! Lumina?! E multă lumină la tine.

Şi o voluptate a culorilor. Un rafinament al nuanţei. Tata o să se bucure. Îi plac bărbaţii ca tine. Fii atent. Uite fetiţa asta. Uite-o ce ochi nefireşti de albaştri are. Ce bucle îngereşti. Ţi-a arătat Dan, şarpele? Ce zici de metafora asta a şarpelui neînchipuit de bun şi-nţelept, cu toată forţa trupului aceluia uriaş filtrată prin ochi, în spirit? Când mă scufund, trăiesc în lumea de basm pe care-o cunoşti. Cât?

Un ceas! Două! Trei! Controlez talienele. Urmăresc migraţia bancurilor de peşte. Mă identific cu fiecare aspect al meseriei mele. Şi? Poate fi aici fericirea totală? Nu-mi răspunde. Fii atent. Mergi prea repede prin oraş”. N-ai vreme să guşti strada. Cu oamenii, vitrinele, mişcarea, culoarea… Ia-o pe lângă farul genovez. La dreapta… Nu aici.

Opreşte în faţa parcului Cazino. Încă. Aici. Geamurile acelea… Nu acolo. Draperiile trase. Da, are draperii roşii, de catifea. Ce facem?

6

Am impresia că asist la turnarea unui film american din epoca de aur a comediei. Se deschid brusc ferestrele învecinate pe stânga şi – dreapta. Pe unul din balcoane iese o coniţă nostimă, cu părul plin de bigudiuri, înarmată cu trompa unui aspirator de praf.

— E o crimă la domnul Raul, îi spune vecinei o matroană respectabilă, ieşită pe celălalt balcon.

— Aş!! Vreo fată, spune, cu voce de bas, matroana.

Ciulesc urechea. De sus încep să răzbată sunete

neobişnuite. Se smulg draperiile. Se deschid geamurile. Ţâşneşte în stradă o harababură de sunete împerecheate după cea mai bizară concepţie dodecafonică. Probabil cântă simultan trei posturi de radio, al patrulea comunică starea atmosferică pe ţărmul Mediteranei şi un magnetofon punctează totul cu ritmuri îmbietoare de twist.

— Ce orgie! se strâmbă coniţa cu bigudiuri.

— Fetele din ziua de astăzi! comentează nazal voluminoasa.

La alte etaje, alte capete casnice.

— Ce se-ntâmplă aici, inadam Marcheto?

— A ajuns blocul un lupanar. Revoltător!

— Om de ştiinţă!

— Cum e sacul, şi peticul.

Un cap cu barbă de pirat, favoriţi şi lunetă de marinar.

Luneta se-ntoarce de la mezanin spre etaje.

— Bon giorno, bon giorno, sultăniţelor, nechează barba de pirat. Tot cu combinezon de nailon, bruneto?! Ce surpriză, Fatima, patima mea! Şi tu, Azize, durerea inimii mele!

Proteste vehemente la etaje. Un strigăt de alarmă:

— Foc!

— Arde!

Fooc!

Toate capetele cu bigudiuri şi baticuri dispar aspirate fulgerător. Pe ferestrele apartamentului învecinat iese o trombă de fum violet.

— Deşteaptă, râde Mira… Fugi şi cheamă pompierii: 22 – 22. Uite aici o fisă.

Strada se umple de locatare. Văd cu coada ochiului un bărbat înalt, barba de pirat, cu o maimuţă pe umăr, luneta în buzunar, făcând temenele femeilor.

— Porumbiţelor…

Cum pompierii erau liberi, conversaţia mea cu ofiţerul de serviciu a fost cât se poate de laconică.

— Foc pe bulevardul 16 Februarie, vizavi de parcul

Cazino, am spus.

— Sunteţi sigur?

— Absolut. Iese un fum violet de toată frumuseţea.

Violet?

— Are vreo importanţă culoarea?

Aud nişte ordine la capătul firului. O sirenă de alarmă sau aşa ceva, apoi glasul ofiţerului de pompieri.

— Probabil vreo explozie la aragaz. În zece minute suntem acolo.

În stradă, rumoare. Un miliţian în ţinută albă aliniază curioşii pe trotuar. Fumul violet iese în clăbuci denşi ca şi când ar fi fost pompaţi din interiorul apartamentului. Mira îmi apucă braţul.

— Du-te la maşină şi porneşte motorul, îmi şopteşte.

Rişti o amendă?

— Orice, numai să ajungem la timp.

— Nu opreşti, oricât te-ar fluiera miliţianul.

— S-a făcut. Vă aştept.

Mira are un surâs uşor, ceva adolescentin în toată făptura nobilă, travestită în băieţandru.

Îmi fac loc printre gospodinele blocului neliniştite de foc, printre care se învârte agresivă barba de pirat, făcând propuneri ademenitoare în stânga şi dreapta. Aud glasul miliţianului:

— Domnule Levaditis, dacă ultragiezi morala proletară, ai să stai unde ai mai stat.

— Mai bine îl ţineaţi acolo încă câţiva ani. Ăştia strica fetele tinere.

— Toate nepriceputele se vâră în treburile oamenilor serioşi.

— Săracu’ domnul Raul.

— Aşa-i trebuie dacă nu se mai potoleşte.

Pompierii. Maşini roşii. Clopote. Sirene. Ostaşii, perfect disciplinaţi. Scara, care se ridică rapid spre etajul cu pricina.

Pornesc motorul. Întorc maşina şi mă apropii pe nesimţite, mergând înapoi. Am sentimentul că Mira ştie

precis ce s-a întâmplat în apartamentul lui Era clide, că ea cu Maura se cunosc mult mai bine decât lasă să se întrevadă şi că exista în lumea lor o încărcătură de contradicţii, gata să explodeze. Din clăbucii de fum violet iese Maura. Constat că e îmbrăcată aproape marinăreşte. Încalecă pervazul. Îi dă pompierului harnaşat de luptă, cu furtunul la centură şi toporişca în mână, o raniţă plină. Ostaşul şovăie. O trece unui sergent care-l urmează. Maura se pleacă în interior.

Aduce la lumină o sacoşă şi o geantă de voiaj. Îşi face loc pe scară. Coboară rapid în murmurul curioşilor». Primul pompier dispare în casă. Se produce îmbulzeală, cineva strigă:

— Vă rog, cetăţeni, menţineţi ordinea.

O văd pe Mira venind repede, cu raniţa Maurei şi, înainte de a-mi da seama de unde-a răsărit, Maura, numai zâmbet, se aruncă pe bancheta din spate:

— Repede, spune, că altfel… Izbucneşte în râs. Caută în sacoşă. Scoate aparatul de radio portativ. Trece peste

câteva posturi, se opreşte la un glas plăcut de femeie, ascultă şi, în vreme ce gonesc pe strada Marc Aureliu şi ocolesc posturile de dirijarea circulaţiei din centru, spune:

— Contractul meu cu Era clide a fost reziliat astăzi.

Mira.

— Mă bucur, răspunde Mira şi-mi face impresia că-şi stăpâneşte sentimente pe care nu le pot defini… Te-a-nchis în casă?

— Exact.

— Ştii c-a ieşit în larg?

— Era clide? în larg?

Pauză. Apoi, Mira:

— Ai aprins lumânări fumigene?

— Da. Şi le-am vânturat cu aspiratorul de praf. La dracu'! Nu era să fiu mai puţin deşteaptă decât Era clide.

O văd în oglinda retrovizoare, pieptănată cu grijă, fardată… Se lasă pe speteaza banchetei, întăreşte emisia şi-nchide ochii.

— Mi-ar plăcea să ne găsim fiecare, şopteşte Mira, sau poate doar mi se pare mie că şopteşte.

Gonesc cu 120 pe vitezometru şi-n parbriz apar siluetele de beton şi cristal ale Mamaiei, proiectate pe cerul de lapisiazuli.

8

Ora 10, 45…

Vântul de nord, nord-est se-ntăreşte. Filez uşor şcota velei mari. „Hai-hui” se-nclină lin în tribord. Marea foşneşte sub chilă. În pupa rămâne siajul cu margini de spumă albă. Mira, în costumul de baie verde, se lungeşte pe grătarul bărcii. Îşi încrucişează braţele sub cap şi priveşte cei câţiva cumulaşi de timp frumos care se răsfaţă deasupra noastră… Maura, aşezată

Ia prova, cu părul lung, negru, strălucitor fâlfâind în vânt, îşi scoate cu mişcări leneşe pantalonul albastru pescăresc şi bluza albă. Rămâne într-un costum roşu, dintr-un material elastic, perfect ajustat pe coapse. E mai înaltă decât Mira, mai voinică şi trupul ei are ceva statuar, o demnitate gravă, cu ecouri vechi, venite de undeva, din antichitate.

Mi se pare că nimic nu poate fi mai frumos decât

„Hai-hui” sub vântul acesta de 4 carturi, cu velele ei multicolore în fluture, cu catargul balansând ca-n vis proiectat în cer, cu marea uşor montată în borduri, cu prova tăind valurile, cu Mamaia strălucind festiv în pupa şi cu cele două fete la bord, mângâiate de soarele acum darnic, risipind pe mare curcubeie pline de fantezie. Maura îşi pune hainele în chesonul de la prova. Se aşază tot pe grătar, la prova, cu ceafa sprijinită de copastie, prinde un post grecesc care transmite muzică de dans, îl filează la şoaptă, închide ochii şi ştiu c-ascultă marea, ascultă vântul în şarturi şi tăcerea aceea profundă care nu poate fi înţeleasă decât la bordul unui velier în plină mare.

Există momente de detaşare deplină. Trăiesc un asemenea moment. Prezenţa fetelor la bord adaugă un spor de poezie, necunoscut. Marea mi se pare mai

albastră, cerul, mai transparent. „Hai-hui”, mai intimă. Mă abandonez plăcerii de a simţi viaţa iolei, plăcerii aceleia intense de a te identifica cu marea şi cerul, cu nava şi alunecarea lină, acompaniată doar în surdină de vânt şi muzica cu ritmuri sudice, plină de explozie, de soare şi viaţă.

9

Ora 11, 32…

Mare montată. Drept în prova, o şalupă albă, într-un ruliu[1] dulce, pivotează pe ancoră. În două carturi prova babord, la aproximativ o milă, distinct, un cuter cu velele strânse.

— „Meduza”, spune Mira.

Maura îmi cere binoclul. Priveşte intens multă vreme.

— „Gitana”… Ce nostim. Şalupa se numeşte „Gitana”.

Mira: – Vrei să vezi cine e în şalupă?

Maura: – Am văzut.

Mira: – Nu-i comunici nimic?

Pauză. „Hai-hui” taie marea cu veselie abia stăpânită.

Fumurile agăţate pe şarturi stau de mult la orizontală. Valurile sunt deocamdată ample, cu înălţime mică, balansul e plăcut şi pentru că-i ştiu calitatea esenţială, aceea de a avea o perioadă mare de ruliu, sunt atent la ceea ce se naşte la bord, dincolo de liniştea care-a domnit până acum. Mira se ridică. Se strecoară pe sub ghiu. Controlează rapid cum sunt amaraţi sacii, legăturile canistrelor şi buteliilor de oxigen.

Maura stă cu spatele la noi. Îşi udă umerii rotunzi, arămii.

— Este nedrept să se folosească de munca mea. De indicaţiile lui Dan. Trebuie să-i vorbesc. Eşti drăguţ să-l dublezi?

— Gata pentru volta-n vânt! spune Mira.

Râd pentru că nu e nevoie de nicio voltă-n vânt şi la bordul lui „Hai-hui”, în genere, nu e nevoie de comenzi. Eu sunt un Fel de chintesenţă a echipajului, de la mus la

1 Ruliu^mişcărilc unei nave în jurul axului longitudinal.

căpitan, îmi place cu deosebire atitudinea Mirei la bord. Se aşază la piciorul catargului, acolo unde sunt legate capetele fungilor, se uită când la şalupa acum foarte apropiată, când la mine şi aşteaptă cu calmul acela încordat care precede manevra pe un velier în mare rea. Manevrez să dublez în siguranţă şalupa.

Bordul din vânt e liber. Ştiu de multă vreme că gândurile şi sentimentele puternice creează un câmp magnetic de-o intensitate cvasimaterială. Nu ştiu în ce poate fi cântărită şi măsurată starea de incertitudine a Mirei, crisparea interioară a

Maurei, fuga neghioabă a atenţiei mele de la bruneta statuară, despre care nu ştiu nimic în afară de faptul că râsul acela solar trădează o mare spontaneitate, la blonda de la piciorul catargului, cu ochii ei cenuşii, cu încrederea şi echilibrul degajate de fiecare gest. Îmi caută privirea. Îi fac un semn cu capul. Dezleagă nodul fungii. Coboară vela mare. Trag ghiul în barcă. Vin în vânt, travers pe „Gitana”. O ştiu. Aparţine unui centru de cercetări hidrologice, are nouă locuri, o frumuseţe de motor Savoya-Marchetti, e albă, cochetă şi poate una din cele mai rapide bărci-automobil din port. Banchetele sunt capitonate cu piele roşie.

— Pot să-ţi vorbesc, Era clide? strigă Maura, pentru că

„Hai-hui” intră în derivă şi se îndepărtează vădit de „Gitana”.

Îmi place mişcarea permanentă a mării. Îmi dă senzaţia acută a timpului. De lângă volan se ridică un tip livid, cu obrazul schimonosit oribil, cu trăsăturile căzute. Se încleştează de copastie. Face un semn disperat. Se pleacă frânt de răul de mare încuibat vizibil în toate măruntaiele lui.

Răul de mare mi are nimic penibil în el însuşi. Sunt marinari încercaţi care-l au pe mare rea. O las pe „Hai-hui” să deriveze. Nu e niciun pericol. Omul frânt peste copastie are-n el ceva dezamăgitor.

— Atenţie, spune Mira şi-mi arată marea.

Din adânc ies la suprafaţă binecunoscutele bule de aer ale detentorului de la scafandrul autonom. Pun cârma uşor sub vânt. „Hai-hui” îşi umflă vek mică. M-apropii din nou de „Gitana”. Bulele de aer ies undeva în prova tribord, la câţiva zeci de metri de „Gitana”. Morunul se ţine de parâma ancorei. Cunosc fundul. Stânci, alge, lume de cataclism geologic.

Maura, cu glas calm, perfect stăpânit:

— Asta e toată povestea, Mira. Am trecut la el din orgoliu. M-a instruit admirabil. Are despre „Kabylia” date mai precise decât voi. Dar nu pe „Kabylia” o caută cu atâta înverşunare. Caută altceva. Probabil că acel altceva e aici.

Pe mine m-a orbit gelozia. Dorinţa de a servi lecţii usturătoare. Pe Era clide îl orbeşte orgoliul. Neputinţa… Dacă laşi să poarte, îmi spune, ajungi lângă scafandru. Se pleacă peste copastie. Aud şuieratul aerului în detentor. Mă ridic. Se ridică şi Mira. Dintre două valuri apare silueta diformă a scafandrului. O rază înfiptă în apă se reflectă din carcasa de oţel luciu a buteliei. Morunul iese la suprafaţă. Se-ntinde pe val. Are umerii atletici. Spatele, acoperit cu blană de păr negru, des. Se orientează rapid. Îmi face semn cu mâna.

Înoată spre „Gitana”. Taie valurile, dispare, apare, detentorul şuieră şi Morunul are-n el ceva de animal marin. Supleţe elegantă, dublată de forţă, degajare totală, mişcări articulate armonios, plăcere voluptuoasă în fiecare gest. I-am văzut o clipă ochii în spatele cristalului măştii. Halucinaţi”. Ceva atât de straniu, o chemare disperată şi triumfătoare în acelaşi timp, o sfidare zvârlită dispreţuitor şi altceva, sentimentul sfârşitului, un gol lăuntric terifiant, o spaimă cumplită, mărturisită nu ştiu prin ce mecanism al inconştientului care nu mă înşală niciodată, pe care l-am văzut de fiecare dată în ochii celor sortiţi morţii. Strâng vântul. „Hai-hui” se apropie de „Gitana”. Ajung bord în bord, în clipa când Morunul se prinde de copastia bărcii-automobil, lângă scara de pisică lăsată în apă. Îşi scoate

din gură muştiucul tubului de respiraţie. Ridică ochelarii pe frunte. Bordurile celor două bărci se coboară şi urcă în ritmul lent al valurilor.

— Ei, jupâne, abia acu' te-nţelesei, spune Morunul. Îşi ridică sacul de plastic pe care-l poartă la piept. Caută în el.

Aruncă pe bancheta din faţă a „Gitanei" cinci monede strălucitoare de aur. Cinci monede din cel mai roşcat şi curat aur, care, dincolo de şuierul vântului în şarturi, de clipotul valurilor sub chilele bărcilor, scot un clinchet vesel, proniiţător. Ceea ce se întâmplă în clipa când monedele de aur se răsfiră pe bancheta capitonată în piele roşie poate fi împărţit pe secvenţe precis delimitate. Toate cunoştinţele mele de numismatică intră într-o deliberare prodigioasă: taleri genovezi, vreun vas genovez, guldeni – de unde guldeni?

— Ţechini, poate ţechini, mai sigur ţechini, vreun vas care trebuia să ducă soldele ienicerilor de prin raialele de la

Dunăre…

— Hei, arheologule, strig, ţechini sau taleri genovezi?

Secvenţele sunt simultane, trebuie privite ca-ntr-un cinema-panorama şi urmărit jocul actorilor, pentru că totul nu este decât chestiune de nuanţă.

Mira, Maura, la prova.

Maura: – Deci adevărat.

Mira: – N-ai ştiut?

Maura: – Am bănuit.

Mira: – Frumoasă descoperire.

Maura: – Mijloace murdare. Mi-e scârbă.

Mira: – Poate ar vrea să-l ajutăm?

Maura: – Era clide? Uită-te la el.

La bordul bărcii-automobil „Gitana". Omul agăţat de copastie ia apă în pumni. Se udă pe obraz. Pe ceafă. Repetă gestul cu un fel de automatism crispat. Din ce în ce mai repede. Se răsuceşte chircit în el. Un val mai înalt balansează vasul. Îşi pierde echilibrul. Cade pe banchetă.

Se frânge peste monede. Nu se vede decât un spate în pulover alb, cocârjat. Acum umerii au mişcări spasmodice. Omul se întoarce ca şi când i s-ar fi destins un resort interior comprimat până la limita de rupere. Are ochii ieşiţi din orbite. E

congestionat. Strigă ceva nearticulat. Se repede la Morun, îi dă câteva lovituri în Cap.

— Ce-ai, jupâne? Ai turbat?... Hei, ăsta a turbat, strapazanu' lui.

Morunul îşi dă drumul în apă. Vine la „Hai-hui". Cel de pe „Gitana" reuşeşte să articuleze cuvintele:

— Bandiţilor! Şi tu, Maura, femeie fără sentimentul recunoştinţei! Bandiţilor!... Să furaţi... Voi?... Afară!... Afară de aici... Eu!... Ha, ha!... Nimeni... Sunt mandatarul legal al lui Muslihaddin al Saadiul Mulk... Auziţi?! Mandatarul!

Omul pricinuieşte stupoare. Se pare că i s-a deranjat echi

— Librul interior, că ceva primar şi grosier a răsturnat firescul în favoarea unei situaţii penibile.

Aici, agăţat de copastie, ridicându-se odată cu ea pe val.

Morunu.

— E chestie serioasă acolo, jos, dom'le! Un caic, curent al dracu' greu printre grinzi, că parcă-s de beton armat, şi nişte lăzi... E nevoie de o gheară, de o bigă... Curentu' ăla rece mă taie. Chemaţi „Meduza", dom'le. Are şi Morunu o ambiţie la viaţa lui... Să scrie colo la muzeu, pe cartonaş d-ăla subţire: „descoperit de Morunu, la pas cinci de metri pe fundul mării"... De ăsta, de jupânu', să nu scrie nimic, că n-are caracter. săpare, că se montează marea şi trebuie s-o duc pe „Gitana" la bază.

Ia muştiucul în gură. Se orientează scurt. Îşi trage ochelarii şi dispare sub val, printr-o scufundare ciudată, neîntâlnită în practica mea de scafandru autonom.

Bag de seamă că Mira ridică vela mare. Cel de pe „Gitana" s-a-ntors la monede. Cerul e limpede. La prova,

Maura spune foarte clar:

— Era clide, doreşti ajutor?

I De pe „Gitana”, niciun răspuns.

Maura: – Apropie-te. Vreau să-i vorbesc.

Strâng vântul. Maura trece rapid la o agitaţie interioară abia disimulată sub aerul grav pe care şi-l impune. Vin aproape de „Gitana”. Maura sare elastic în barca-automobil.

Iarăşi derivă. Iarăşi alunecare uşoară, ca o despărţire… stăpânită. La bordul „Gitanei” se vorbeşte febril. Vântul smulge frânturi de frază. Le-agaţă de şarturi.

Era clide: „o şansă…

Maura: „care…

Era clide: „taci… să-mi dai… distrugi… Pauză. Vânt. Şi din nou două cuvinte agăţate de fungi, parcă spânzurate de ele…

Era clide: „dăruit viaţa…

Maura tresare interior. O simt de-aici. Poate aerul cu care-şi îndreaptă umerii n-are nimic comun cu aceste două cuvinte. E timpul s-o iau de pe „Gitana”. Vântul nu se mai aduce decât pe sine. Şarturile, fungile nu mai reţin nicio

Vorbă… Maura se-ntoarce la bord. Îi caut ochii. Străini.

Mira: – Uşor sub vuit! Lasă să poarte!

Execut comenzile.

— Trage şcota! Ţine pe „Meduza”.

Fac şi treaba asta, pe retină cu imaginea arheologului deformată ca-ntr-o oglindă concavă, cu Maura aici, întoarsă brusc la ea însăşi, sau poate aiurea.

II

UN FINAL PE FUNDUL MARII

1

Morunu coboară cu mişcări lente. Marea e de un albastru tare. Îi place singurătatea apelor. La zece metri adâncime nu se mai simte mişcarea valurilor de la suprafaţă. Lumina intră difuz. Se răspândeşte într-o infuzie dulce, melancolică.

Morunu agită labele de raţă. Probabil nu s-a lestat cum trebuie. Coboară greu, ca şi când cineva l-ar trage de spinare, spre suprafaţă. E perfect liniştit. La început, şuierul aerului din detentor în pustiul adâncului i-a creat o stare de panică vecină cu nebunia. Acum s-a obişnuit. S-a obişnuit cu lipsa costumului, a căştii, a tălpilor de plumb şi a furtunului cu care era legat de suprafaţă, când muncea în port ca scafandru specialist la sistemele de guvernare şi propulsie.

Scafandrul autonom îi dă o senzaţie plenară de libertate pe care n-o gustă pe pământ.

Coboară în adânc cu un fel de mulţumire stranie. Cu mândrie sălbatică. Până astăzi jupânul l-a lăsat să se scufunde doar cu ochelari şi tub de respirat la suprafaţă. I-a cerut să-i aducă din mare fleacuri. Asta îl amuza, îl mai scotea ide prin birturi şi-i aducea câteva sute de lei pe lună. Cu ce final învârtea prin port, supravieţuia. E curios cum cu fiecare metru de adâncime câştigat se-ntoarce la viaţa lui de odiniloară. Când a ieşit la bordul „Gitanei”, de care făcuse rost fjupânul, când a auzit păcănitul motorului, crestele valurilor

Isparte de chilă, când a simţit volanul vibrându-i în mâini, e şi-a scos cascheta răpănoasă să-l taie aerul mării, să-i intre fierul ăla în bojoci, să-i intre şi să-l cureţe de toată rugina

[care-l rodea încet, ca pe-o epavă trasă şi uitată la mal.

Coboară. Un cârd argintiu de chefali. Cârd licăritor în

Sapele acum verzui, opace. Atunci, la Alexandria, când veineau dahabiehurile pline cu peşte ori cu stridii, veneau din larg, şi la Marsilia, într-o noapte, i-a venit lui să vadă cum arăta Château d’If dintr-o barcă, îi plăcea Monte Cristo şi-o viaţă n-a visat decât să aibă nava lui, să colinde mările *i* şi să descopere o insulă pustie, şi-n insulă, comorile piraţilor

de-odinioară, pentru că simţea, fuseseră şi piraţi şi insule pustii şi comori îngropate… Erau alte vremi pe-

atunci. Un căpitan îndrăzneţ trăia, nu mucegăia prin porturi, aşteptând

să care butoaiele cu măsline şi cheresteaua angrosiştilor scă

pătaţi… A căutat insula pustie şi comoara piraţilor mai mult pn gând, noaptea când era de cart, ori în orele când visa

Întins în hamac şi i se legănau grinzile punţii deasupra

capului, şi uite unde era epava miraculoasă, şi uite unde erau comorile.

Sturioni. Ce dracu’ caută la douăzeci de metri, că atâta poate să aibă. Ăştia, da. Sunt cei mai adevăraţi şi neobrăzaţi

! guvizi din lume. E o socoteală şi cu comorile astea, îşi spune şi grăbeşte cufundarea. Lumina se pierde uşor. Rămâne undeva la suprafaţă, palidă şi-ndepărtată. I se-nfundă urechile.

Coboară. Comorile pe care le-a visat o viaţă. O nălucire neagră. Alta. Stâncile. Îndulceşte panta de coborâre. Cu instinct precis de scafandru încercat, o ia spre nord. Pluteşte la câteva palme deasupra vârfurilor de lance, ţâşnite spre el din tăcerea solemnă a adâncului. Pe aici pe undeva, îşi aude gândurile. Îi zvâcnesc în tâmple. Îi ciocane fruntea.

Vin unele după altele, ies dintr-un trecut pe care-l credea uitat, vin cu toate pânzele umflate de furtună, îl sugrumă, le simte în tremurai mâinilor, în gâtlejul dintr-odată uăcat, vin şi-l ancorează deasupra stâncii ăsteia crăpată în forma unui W uriaş, de parcă ar fi fundarisit o ancoră de câteva tone.

2

Stă deasupra stâncii în W, de sub care, pe panta dinspre larg, a găsit caicul.

— Care va să zică mai am o juma’ de oră. În punga asta intră la cinci kile de aur. Ies de două ori afară de asta. Cinşpe kile de aur curat. Mai am o pereche de butelii.

Jupânu’ nu poate scoate ancora. Şi dac-o scoate?! Am cheia de la contact ici, la brâu. Să zicem c-o scoate. Ori taie parâma, cu toate că dă la peşti de când s-a stricat marea.

Bagă aurul sub banchetă. Semnalizează la ăia de pe „Meduza”. De pe „Hai-hui”. Nu ţine, că pe „Hai-hui” e bărbaţii. Mă lasă aici. Îi fundarisesc buteliile, vin la mal cu labele de raţă şi-l halesc. Un să fugi cu cinşpe kile de aur? … E kir Savranopol la Istanbul, dac-o mai fi, colo în bazar. Şi Konstantinidis, ăla cu pescadoarele. Să zic că scot la treiş’de kile. Îi ard jupânului o carcasă, să-l adorm până-l matisez în parâma de la ancoră. „Gitana” face douăş’cinci de noduri, la ceas. Am benzină s-ajung nişte zeci de mile…

Asta la noapte. Închiriez un pescador de la Konstantinidis.

Ce pescador? Nu ţine. E prea de oaie. Un cuter, ceva. Tot cu „Gitana”, că fuge-al dracu’. Nu ţine, că te reperează cu ascultătoarele. Ceva cu pânze, că-i în apele teritoriale… Al dracu’ trage pe fund…

Se răsuceşte cu faţa spre suprafaţă. Lumina stă undeva deasupra, vagă şi slabă. Şi tot acolo, deasupra, i se pare la mare depărtare, o vede pe „Gioconda” cum fuge cu toate velele pe Mediterana cea albastră, ori cum dublează Creta, ori Cipru, apune soarele-n mare, de la ţărm vine mireasma de livezi de măslini, ori de lămâi, ori de migdali şi lui»

dau lacrimile. Revine. Îşi arcuieşte torsul atletic. Bate puteri nic cu picioarele. Trece cu pieptul în lungul unei muchii acoperite cu alge unduitoare. Ochii i se obişnuiesc cu semiîntunericul. Patru stânci cu spinări verzi, largi. Între ele, îacoperit cu alge, făcut una cu fundul, abia desenat în umbre

tremurătoare, caicul.

3

La cinci metri de fund, înaltă de doi metri, trece de la nord, nord-est spre vest-sud o pânză de apă glacială. Morunu o străbate cu viteză. „Asta-mi fură toată căldura 4

– îşi spune fără să-şi poată stăpâni fiorii de frig care-i contractă muşchii. Are o senzaţie puternică de sufocare. Se opreşte deasupra punţii caicului. Se răsuceşte cu faţa spre suprafaţă.

Respiră adânc, regulat. Îşi revine. „Al dracu' de puţin aer am în butelii. E bine să fii liber, da' nu poţi munci ca lumea. Pentru muncitorul de sub apă tot scafandrul clasic e baza".

Îşi vorbeşte singur ca să-şi alunge spaima. Îi e frică.

Parcă niciodată nu s-a gândit cu atâta înverşunare la straturile de apă care-l despart de lumina zilei. îl surprinde brusc un dor nespus, o lăcomie sălbatică de lumina aceea limpede, de zgomotul valurilor, de legănarea uşoară a „Gitanei".

„Ia mai dă-te-n pupa, dom Morunule, că acu-ţi cobor toţi sfinţii din calendare".

E atâta linişte şi-ntuneric verde şi sunt atâtea alge unduitoare şi stânci încremenite în apa opacă, pe urmă şuieratul bolborosit al detentorului amplificat până la halucinaţie de căldarea submarină, încât Morunul, obişnuit cu telefonul care-l lega de nava de la suprafaţă, rămâne să plutească nehotărât deasupra epavei. Îşi smulge greu gândul de la „Gioconda", de la amurgurile din Mediterana, de la Hatige, fata care cânta la „Delfinul de aur", afurisita, cine ştie ce balabustă e, cu zece plozi. „Care va să zică, caicul ăsta n-are găuri în bordaj. Să controlăm, băiete, ce dracu', nu sunt mucea, şi la o: adică la ce nu m-aş prezenta la căpitanu' muzeului, să-i spun ce-am găsit aici, ori la căpitanu' portului, fac o listă de băieţi şi scot la aur de-mi face stătu pensie şi mă pune căpitan pe-o navă de recuperare"... îl sâcâie apa infiltrată în interiorul măştii. Îi e frică s-o scoată aşa cum i-a spus bărbatu'. Ocoleşte caicul de la pupa la prova. După felul cum s-au depus algele, un strat des şi gros, verde-închis, bordajul din babord e neatins. Caicul stă culcat în tribord, arborada lipseşte, nu se vede urmă de catarg prin preajmă şi-şi spune că turcii ştiau să construiască „nave din cedru de

Liban, care stă aici de nişte sute de ani şi s-antărit mai rău decât fierul, că şi pe ăla fi mănâncă rugina. Curios cum a rămas bompresul, prelungind spre lumină prova zveltă a caicului… Se hotărăşte. Aprinde lanterna. Pluteşte deasupra punţii. Plimbă lumina pe covorul de alge, până găseşte gur. i tambuchiului aşezată în axul navei, în faţa dunetei reprezentată prin câteva grinzi smulse din lăcaşurile lor.

Înoată precaut aproape pe verticală. Lumina albă a lămpii întâlneşte deasupra traverselor de punte pontilii capitonaţi cu blana aceea verzuie, mâzgoasă, care-l sâcâie la orice atingere, vede curenţii de sub punte întregi şi-şi spune că echipajul n-a avut vreme să cheme de trei ori pe Alah, până să dea ortul popii, pentru că i-a prins un vânt de travers, un green, şi i-a răsturnat după ce le-a smuls arborada. Altfel nu se poate explica naufragiul. Fără scândurile care despărţeau corpul caicului împărţindu-l ca pe un fagure, totul seamănă cu un hambar ruinat, lăsat pe-o coastă, plin de apă, în care din când în când înoată peştii. Trece cu grijă printre pontili. Singurătatea epavei îl întristează. Se-ntoarce la pupa.

Aici au rămas întregi traversele de punte şi duşumelele de la cabina căpitanului. Îşi plimbă lumina lanternei pe coastele din tribord. Alge abia unduind. Stridii cu valvele deschise.

Cochilii de crustacei. Jos, pe duşumeaua acoperită cu covoare vegetale, câteva grămezi peste care marea şi-a ţesut tapiţeriile de catifea verde. Îşi scoate cuţitul prins în teaca de la gamba piciorului stâng. Curăţă stratul de alge. În

conul lanternei străluceşte orbitor aurul.

Morunu stă nemişcat deasupra celor cinci grămezi de aur. Îşi spune că aurul ăsta a fost pus în saci din piele de

[capră, ori de bivol. Pielea a mâncat-o marea, au mâncat-o

peştii şi aurul a rămas aici grămadă lângă grămadă. În fund, spre etamboul caicului, culcate într-o rână, două

cufere de câte 25 de picioare cubice, tot din cedru, pe care le-a

(raşc-etat la prima cufundare, legate în cercuri groase de fier mâncat de rugină. Se gândeşte la toată avuţia asta cu detaişare. Îşi spune că dac-ar fi găsit-o când era tânăr, şi-ar fi comandat. În Suedia un brik, ori o goeletă şi-ar fi bătut ca un barosan toate mările şi oceanele lumii. Ar fi dat de băut marinarilor şi femeilor de tavernă, sau poate-ar fi ridicat jvreun azil de marinari bătrâni la Constanţa. Să aibă cine-l pomeni şi cine se ruga pentru el. Poate că atunci s-ar fi săturat de viaţă bună, ar fi venit într-o zi în vederea insulei r Chios, între Chios şi Çeşme pe coasta Anatoliei, acolo în oraş, la Chios… ar fi aşteptat apusul şi-ar fi scufundat bricul ori goeleta cu el la bord şi el cu ochii pe mare şi pe insulă şi pe cer.

Ajuns cu gândurile aici, Morunu culege câteva monede de faur. Le duce în faţa măştii. Nu recunoaşte efigia bătută pe

ele. Nu făcuse niciodată un curs de numisjaatică. Constată

că e plictisit. Că numai gândul la jupânul de sus, încovoiat de rău de mare, laj şi lacom, îl scârbeşte. Că nu-i mai. place de fel odaia lui de la madam Ştefănescu, în care are un

hamac, o pereche de şalvari cumpăraţi la bazar la Istanbul.

câteva amintiri de marinar, poze, lulele, cutii de tutun egiptean, rame încrustate cu scoici şi pe domnul Jak. «Pe domnul Jak, săracu', că atunci când cu ăla de pe „Mauritania" ajunsesem în Groenlanda şi era una, negresa aia din

Alcudia, când făceam pe nostromu, de mergeam în cursă de la Barcelona la Mallorca şi mă bătea mama cu lingura de lemn când mă prindea în grădină la pepeni… Ce dracu' caut aici? se-ntreabă… Aha! Unde-i cârma la cargou ăsta, că

mă haleşte meştera dacă ies şi nu-i spun ce-am făcut

la elice, că nu mai vezi un căpitan ca lumea, care să nu ia o sută de metri de parâma pe elice»... Plimbă fascicolul luminos pe coastele caicului. «Care va să zică am intrat prin bocaportu de la pupa să aduc cârligu ăla de la bigă. Zicea meştera că uitase acolo, ce dracu' uitase, că eu nu-mi aduc aminte de nimic.» Se ridică spre suprafaţă cu instinctul scafandrului încercat. Se izbeşte cu capul de punte. Inspiră. Se simte dintr-odată puternic. Peste măsură de puternic. Vârâ cuţitul î»

scândurile punţii. Cuţitul se rupe. Rămâne o clipă prostit.

Se-nverşunează. Coboară cu viteză. Apucă una din lăzi.

Vrea s-o ridice. «Asta era?... Unde-i biga? Ai dracu', au uitat să-mi coboare biga.» Alunecă. Cade-n genunchi. Gâfâie.

Respiră frânt. Nu vede pisica de mare culcuşită în capătul lăzii între o grămadă de aur şi coasta caicului. Se sprijină cu un genunchi de duşumea. împinge cu înverşunare lada.

Nu gândeşte nimic. E cuprins doar de mânie cumplită împotriva lăzii. Gâfâitul i se accentuează. Se ridică. Se aşază pe ladă. Pisiţa de mare îşi roteşte ochii, mânioasă.

«Ce minune de port alb e Alexandria, nu e Alexandria, nu e nici Suez, şi uite cămilele şi palmierii nu sunt palmierii, e mama, sărăcuţa.» Se ridică în picioare şi-atunci loveşte cu laba de raţă pisica de mare. Coada pisicii se ridică fulgerător şi-i împlântă în pulpă osul ascuţit şi zimţat. Odată cu el, toxallumina, veninul care o apără de îndrăzneţi.

5

Râul Era clide, nu se gândeşte practic la nimic. Vântul scade din intensitate. Pentru el minutele sunt un coşmar continuu, gelatinos. Are greţuri care-i aduc stomacul în gâţ

Vomită fiere. Are gura plină de fiere. îl încearcă ameţeli negre. Pierde noţiunea timpului. A spaţiului. Ştie

doar că a descoperit lucrul unic al vieţii lui, care-i poate servi drept trambulină spre academie, ori spre o funcţie prevăzută eu maşină la «scară, cu comoditatea unui apartament în capitala şi cu posibilitatea să călătorească mai mult, mai des şi nio

departe pe contul statului. Stă încovrigat pe banchetă.

când în când, câte-un val puternic înclină barca-automobil şi atunci stropi veseli de apă îl udă. Râul Era clide se chirgeeşte-n el. îl neliniştesc până la groază valurile, plescăitul

Hor în prova, geamătul mării sub chilă. Deasupra, cerul e

Ifad. Dacă se ridică pe coate, vede marea încreţită de valuri, oţelie, urcându-se când într-un bord, când în celălalt, prova navei pendulând penibil cu amplitudini mereu altele, mişcări

perfide care-l dezechilibrează. Răul de mare îl prosteşte. Neobişnuit cu suferinţa, se pierde, se abandonează, dar mai ales nu ştie cu ce să înceapă, de unde să înceapă şi pentru ce să înceapă. Se gândeşte la Morun cu ură. Pentru că, se pare, haimanaua asta de port, ratatul acesta cu hoit de atlet sfidează marea şi-o, stăpâneşte, ba chiar are stil licheaua, lucru care în definitiv îl pune în stare de inferioritate. Probabil când se vor întâlni, pe stradă, sau în vreun. local, are să vină la el, legănat, cu mâinile înfundate în buzunare şi are să-l bată protector pe umăr…

Se bucură pentru cele dintâi gânduri coherente. Se concentrează pe subiect.

I Stă de mult Morunu în apă.

Are brusc sentimentul că e frustrat de ceva esenţial, de ceva care i se cuvine integral. Îşi consultă ceasul-brăţară:

12, 20. Stă de două ceasuri în apă. Nu se poate. Derbedeul

şi-a umplut sacul din plastic cu aur şi a şters-o la

mal…

Constată că e perfect lucid… A şters-o la mal cu aurul. Proafoabil vrea să dispară pe undeva, sau mai rău, ce poate face dobitocul cu atâta aur, îşi riscă libertatea… dar dacă se strecoară pe vreun vas străin, cât aur ar putea lua, nici asta nu este de speriat, dar dacă-i vine tembelului să se prezinte undeva, să se facă colaborator, sau mai rău, descoperitor?!…

R… Gândurile, consistente acum, se aglutinează febril în jurul Maurei.

«N-are dreptul să mă părăsească. I-am salvat viaţa. Nu poate să mă părăsească. „Kabylia” e tot a mea. Nu văd niciun motiv s-o descopere un Dan Corbea oarecare. Acest Dan

Corbea are alte satisfacţii. O logodnică. Nu se teme detoare… Maura… Poate trebuia să mă logodesc cu ea… Poate asta aştepta… Situaţie… Poate… Diseară telefon la Bucureşti… Ce interes ar avea să mă trădeze?… Bărbatul de pe

Hai-hui”? Ce-i oferă?… Asta n-o pot şti!… Telefon la Bucureşti. Până atunci, vâlvă locală. Atmosferă. Totul nu este decât un joc de inteligenţă. Televiziunea. Ah! Televiziunea… Maura trebuie să-nţeleagă că sechestrul de azi-dimineaţă a fost un act de precauţie ştiinţifică… Afurisita asta de ancoră nu iese? Trebuie desigur s-o trag. Trebuie să ajun

la ţărm, acum. Până când „onoarea” ălora de pe „Hai-hui”.

le scrobeşte demnitatea… Mi-e rău. La dracu’. Trebuie s-ajung la ţărm. Desigur, licheaua m-a lăsat aici… E o nebunie să presupun un Morun înecat… O prostie sinistră…

Ştiinţa nu poate aştepta dezlegarea unei enigme de roman foileton…»

— Se spunea undeva în această carte că nimeni nu-şi asumă răspunderea cercetării interioare J a sus-numitului Râul

Era clide. Motivul este determinat de gândul că asemenea oameni pot deveni facil obiect de discuţie. Fără echilibrul moral creat de un ideal care să-i organizeze valorile spirituale, care să-i dea demnitate interioară, fără contradicţii izvorâte din neputinţa fizică şi intelectuală de a-şi realiza ţelurile superioare, fără drame sentimentale pentru că iubirea de sine împinsă până la autoadoraţie exclude posibilitatea dăruirii, a suferinţei, a aşteptărilor chinuitoare, Răul

Era clide poate constitui un caz de psihopatologia grefat pe societate ca un punct de cangrehă.

Văzută din interior, secvenţa orei 12, 20 are în prim plan barca-automobil „Gitana” ancorată cu prova pe direcţia valurilor, într-o permanentă mişcare de tangaj şi ruliu, cu parbrizul udat des de stropi mari, săraţi; pe Râul Era clide, abandonat pe bancheta din faţă, cu o expresie de spaimă primară întipărită în ochi, cu părul răvăşit de vânt, umezit la rădăcină de sudoare, de jur-împrejur, valurile şi departe, spre vest, linia albăstrie a, coastei şi soarele răsfrânt în faţadele de cristal ale clădirilor de la Mamaia. Din când în când, deasupra, pescăruşi mari, albi sau cenuşii, ţipând strident şi plonjând dezinvolt în valuri. Cadrul acestei secvenţe, spre deosebire de filmele japoneze, are o singurătate inumană. Se pare, din cele ce se petrec la bordul bărcii-autornobil, că atunci când viaţa ne scoate din făgaşul obişnuitului, e necesar să răspundem împrejurărilor cu o inteligent activă, care să organizeze deopotrivă efortul voinţei, al forţei morale şi fizice, cu nişte calităţi de bărbăţie, m>

Izvorâte exclusiv din bicepşi, pentru că Râul Era clide are bicepşii bine rotunjiţi de sport, nişte calităţi ale frumosului uman, din nenorocire, lipsind cu desăvârşire pe „Gitana”.

Este posibil ca Râul Era clide să nu presupună o dramă pe fundul mării?

Este.

Cu atât mai mult, cu cât stăpân pe procesul coherent

şi logic al gândirii, în ciuda tangajului, este terorizat de valoarea cvasi-inestimabilă a comorii poate jefuită, aici, la câţiva zeci de metri sub valuri. Monedele sunt doi guldeni olandezi, o monedă veneţiană şi două genoveze, ceea ce aproape confirmă conţinutul averii trimisă de la Akerman, pe mare, de către Meraaş paşa, stăpânul de fapt al Bugeacului şi Ucrainei, autorul scrisorii pe care-o descoperise. Printr-o izbucnire a ceea ce refulase din pricina condiţiilor obiective ale societăţii, Râul Era clide trăieşte intens una din dramele devorante, foarte rare, dar posibile, ale unui timp ostil bogăţiei materiale tezaurizate.

De-abia din această clipă, cadrul descris mai sus se una

nizează şi devine interesant.

III

amiaza

1

Sunt momente în viaţă care condensează în mod surprinzător ani de experienţă, ori de întâmplări aparent disparate.

semănate în timp fără nicio logică imediată. Îmi verific aparatul de scufundare. Centura cu lest. Masca. Alături de mine, Mira face acelaşi lucru. Suntem pe bordul cuterului l>Meduza”. Ascult cu atenţie mărită conversaţia aparent

Kanală care se duce între căpitanul Alex Bogdan, amicul meu arheologul Dan Corbea şi Maura. „Hai-hui”, ancorată cu o parâmă filată câţiva metri sub vânt, cochetă, se răsfaţă în soarele amiezii, albă. Constat că „Meduza” e un cuter onorabil care poate foarte bine ţine marea. Puntea e vopsită proaspăt într-un alb-albăstrui lucios.

— Acum trei ani am cunoscut un bărbat cu care m-am logodit după câteva zile şi-n septembrie hotărâsem să ne căsătorim, spune Maura.

Mira lasă masca pe punte. Vine lângă mine:

— Va trebui să folosim dbar două scafandre. Al treilea să rămână pe „Hai-hui” pentru intervenţie, spune.

— Nu strică, mormăie căpitanul Alex Bogdan care matisează în continuare o parâmă de grandee, pufăie din lulea şi se uită întrebător la Mira.

— La cât ziceai, Mira, că vine „Steaua”? întrebă Dan Corbea.

— În jur de 14, 30 – 15.

— Încă două ore, oftează arheologul… Probabil nu v-aţi cunoscut integral, domnişoară.

— De ce nu-i spui Maura, Dane? Vă ştiţi, doar de ăţâta vreme.

Dan Corbea tresare abia ghicit. E în slip. Cuţitul de Scafandru legat la gleznă.

De când am urcat scara de pisică pe „Meduza” se poartă cu mine în modul cel mai natural posibil. Nu mi-a spus ce vrea de la „Hai-hui” şi de la mine. N-a făcut niciun plan de operaţii. Aşteaptă parcă ceva. Pe Maura a primit-o cu o politeţe impecabilă, lucru care-a pus o distanţă apreciabilă între arheologul Dan Corbea, candidat în ştiinţe, şi amatoarea de scufundări, pasager temporar la bord.

— De altfel, după câte îmi amintesc, tu erai în cauză, râde Maura. Haide, Dane. Vino-ţi în fire. E o poveste veche, uitată, şi Mira nu te poate ţine de rău pentru atâta lucru.

— Cu atât mai mult cu cât o ştiam de mult, Dane.

— Parcă rămăsese stabilit… Dar, mă rog… Eşti liberă să povesteşti tot ce vrei.

— Aiurea. Ce să povestesc?! J

— Chiar n-ai ce?

— În afara faptului că m-ai considerat doar decor exotic, nimic, dragul meu. Ştii ce se-ntâmplă, Dan? Unele din noi avem pretenţii puţintel mai mari decât verigheta, un nume şi o funcţie, spune Maura – ochii aceia mari şi căprui i se catifelează – se ridică, trece la prova şi se-ntinde pe covertă cu mâinile la ceafă.

— Parc-o aud pe maică-ta, Mira. Pe barba lui Neptun, când treceam printr-un green, ori la toţi dracii, ciclonul ăla

la nord de Celebes… Era într-un fel lângă mine… O-ntrebam.

Nu ştiu dacă-mi răspundea la întrebare, că nu e prea tare în marinărie, da L.

— Asta ţi-o cerusem şi eu, Dane.

— Mira.

— Să mă faci să particip… Altfel, viaţa asta în doi devine ucigător de singură.

— Nu văd sensul discuţiei. Iartă-mă. Şi mai ales, cu asistenţă!!

Minţ se aşază pe tamburul ancorei. Închide ochii. Se abandonează parcă legănatului acestuia uşor, aproape matern, al cuterului, soarelui, aerului ozonat, proaspăt, plin de euforie al mării.

— Suntem de o, eră pe „Meduza” şi tu nu ne-ai spus ce vrei de la noi. Inadmisibil. Suntem trei scufundători încercaţi, în afară de tine. Tata ne asigură asistenţa la suprafaţă. La o milă de noi, un alt egoist a descoperit, printr-un interpus, ceva ce tu poate cauţi de câţiva ani… Iartă-mă.

— Nu-nţeleg.

Nu mă duce mintea. Cu atât mai mult, cu cât se pare, fără ajutorul amicului tău, prezent aici, n-ai fi ajuns niciodată la ipotezele tale apropo de „Kabylia”.

— E un obicei mai vechi, Mira.

— Pe care nu-l tolerez, Maura.

— Vezi? râde limpede fata brună de la provă. Nu sunt nici prima, nici ultima…

— Şedinţă, mârâie Dan Corbea.

— Aproape, spune căpitanul… îşi scoate tricoul. Rămâne sub lumina zilei, arămiu, acoperit de-păr. Şi, desigur, la gât cu un lănţişor de aur, de care atârnă un medalion.

— Mă bucur c-ai avut tăria să limpezeşti echivocul. Maura, spune Mira”.

Dan Corbea dispare pufnind pe gura tambuchiului.

Marea, leneşă, voluptuoasă, spală bordurile cuterului

cu gesturi de cadână.

Iată-mă fără să vreau martorul unei explicaţii. Sunt obişnuit să cunosc oameni indiferenţi la prima vedere, aşa cum se-ntâmplă de obicei la drum lung. Călătoreşti pe coverta unui pasager de la Tulcea la Sfântul Gheorghe. Sau la Sulina.

Ore-n şir, în peisajul mirific al Deltei. Un fapt mărunt concentrează brusc, pe nişte elipse de omenie, câteva destine până atunci, ascunse insignifiant sub şepci de paie şi-n costume de cioc… Un şofer la volan, într-o noapte, pe ploaie. Tace sau fredonează. De undeva, din întuneric, ţâşneşte prin lumina farurilor o vulpe. Parcă rămâne o amintire vie, acolo, pe asfaltul ud. Cel de la volan o culege din goana maşinii. Şi-o repovesteşte şi-ntâlneşti omul, în lanţul acela al mărturisirilor, legat după legi interioare care bravează singurătatea.

— Nu mă pot explica prea bine. Dar simt că trec în altă zonă a întâmplărilor. Acolo unde poate se nasc întâmplările. Asta aduce un spor de frumuseţe zilei pe care-o începusem promiţător.

Mira: – Cred că numai în clipa când treci peste tine şi ajungi să trăieşti firesc deasupra egoismului meschin poţi să te justifici într-o activitate profesională. Tată! Mi-a fost ruşine străzi între băieţi. Val, cu gura lui.

— Despre Dan? Cum?

— Aşa cum ştii… De altfel, ţâfnele astea savante mă irită.

Maura: – Pe mine m-au jignit.

Mira: – E firesc. Atâta timp cât se adoră pe el…

Maura: – Nu m-a putut iubi pe mine, atunci.

Mira: – Pe mine, acum.

Maura: – îmi placi, Mira. Vrei să fim prietene?

Mira: – Ţi-am fost dintotdeauna. Pentru felul cura l-ai tratat pe Era clide.

Surprind un echivoc, mascat sub pauza care urmează.

Există o peliculă suprasensibilă, poate din vibraţii

subtile, între mine şi echipajul improvizat; o peliculă care se modifică la fiecare gând neexprimat. Şi Maura nu se duce până la capăt în acest dialog, nu se duce până la capăt pentru că, acolo, în adâncul ei, există un echivoc; o incertitudine, o lipsă de fermitate apropo de Era clide.

Maura: – îmi face impresia că bărbaţii din ziua de azi…

Un mârâit la pupa. Câţiva clăbuci de fum aromat.

Alex Bogdan: – Bărbaţii din ziua de azi?

Maura: – Sunt prea… Ştiu eu… administrativi. Sau un termen asemănător.

Alex Bogdan: – Adică?

Mira: – Maura are într-un fel dreptate…

Maura: – Se bat pentru o sută în plus la o chenzină… Sunt cuceritori între cei patru pereţi ai birourilor, şi-acasă-i aşteaptă nevestele…

Mira: – Vezi numai comicul.

Maura: – Un comic trist.

Mira: – Au multe pe umeri. Dar nu despre toţi e vorba aici.

Maura: – Visez un bărbat adevărat, Mira… Scuze celor de pe covertă. Unul, domnii mei, care să-şi respecte cuvântul la zecime de secundă şi la deceniu. Unul, care atunci când directorul îi face ochidulci iubitei, sau soaţei, sau ţie, femeia lui, să-l ia de guler şi să-l…

Mira: – Oho! Straşnic…

Maura: – Să muncească zâmbind. Să iubească fără program duminical. Să-i placă adâncul mării. Munţii. Să fie poet şi arhitect. Sculptor să fie cu tine, Mira, şi diavol să fie. Să-i simţi umărul, şi dacă-i nevoie, asprimea. L-ai găsit măcar în literatură?

Mira izbucneşte într-un râs, mi se pare, puţin indecent.

Alex Bogdan: – Filipica asta la adresa noastră…

apropo de programul de astăzi?

Mira: – Nu numai de programul de astăzi, tată…

Maura vorbeşte de bărbaţii generaţiei noastre.

Tulesc din respect pentru băieţi. Îi ştiu.

Maura: – Scoate-l pe savant din bârlog. Înnebunesc să intru odată în apă… Am adus o schiţă care…

Spre jena mea, pe gura tambuchiului apare căpăţâna fotogenică a savantului. Parcă replica Maurei l-ar fi aspirat pe covertă. Verificarea aparatului meu e gata.

— Dacă-mi permiteţi, spun. Timpul meu e totuşi, într-un fel, al meu. Dan, îţi stau la dispoziţie, din respectul de la amator la specialist, încă patru ore.

Dan Corbea: – Un complot, deci?

Mira, sec: – Tentativă de regăsire a bunului simţ.

Intervin în pauza penibilă.

— După câte înţeleg, există o ipoteză a „Kabyliei" la

Maura. Nu ridic niciun fel de obiecţie morală. Din moment ce Era clide a drogat-o şi-a închis-o în casă, Era clide, în virtutea oricărui sentiment al echităţii, este scos din joc, chiar dacă ipoteza-i aparţine.

Maura: – Trei veri la rând am făcut prospecţiuni până dincolo de limita de siguranţă! Ipoteza e şi-a mea, în virtutea dreptului pe care mi-l dau munca şi riscul.

Admis?

Alex Bogdan: – Dac-ai fi avut o şcoală de marină, te-aş fi îmbarcat pe vasul meu.

Îmi spun că Maura caută mai mult să se convingă pe sine de acest adevăr şi că ceea ce devine interesant la bord, în afara mirajului pe care-l exercită acţiunea propriu-zisă, este decantarea sentimentelor şi resentimentelor acestor fete, puse brutal în faţa unor realităţi pe care mă bucur să le descifrez.

Maura: – Mulţumesc, căpitane.

Mira: – Atunci?

Eu: – Amicul nostru, pentru care în definitiv jertfim nişte ceasuri şi nişte zile…

Dan: – Am cerut eu?

Mira: – Da.

— În zece minute, amicul nostru să ne expună toată situaţia, fără niciun fel de echivoc. Facem scufundări.

Probabil o să intrăm spre zonele periculoase. Vrem să ştim pentru ce.

Maura: – Idem. Cu amendamentul că după expunerea savantului nostru amic…

Dan Corbea: – Nir găsesc rostul ironiilor, Maura.

Maura: – Scuze. Vă arăt schiţa… Tace.

Într-un fel mă amuz. Iată-mă în faţa unei cabale „ştiinţifice”. Lucrurile pot fi grave, atunci când prin frecvenţă ar constitui un fel de a fi. „De ce te opreşti, Maura? o-ntreb în gând… Haide. O explozie. La dracu’ toată intriga. Niciodată nu mi-au plăcut intrigile, oricât au fost, ţesute de abil-Nici măcar în romane nu-mi plac”.

Dan Corbea. se face livid. Bâlbâie:

— Asta o spui acum, Maura?… Abia acum?…

— Mira: – N-ai întrebat-o nimic… Destulă vorbă. Mă asociez propunerilor, cu o condiţie.

Maura: – Te ascultăm.

Mira: – Vom redacta comunicarea în comun, sub forma unui jurnal de bord.

— Ce prostie grotescă, spune Dan Corbea…”

Mira: – Mulţumesc… Uiţi… /

— Că sunt pe vasul tău…

— Deocamdată al meu, ceea ce practic înseamnă al nostru… V-aţi încins, copii. La treabă! La treabă! Haide!

Să vedem schiţele. Să verificăm ipotezele. De altfel, cred că la „Gitana” e ceva în neregulă. Mira, adu-mi binoclul.

Dacă mă ajută pe mine vederea, „Steaua de mare” face manevra la Bază…

Constat în plus că intelectualii au un fel acid de a se pune de acord. Dan Corbea aduce de sub punte un porthart din piele, din ca-e scoate o hârtie de calc, împăturită cu grijă. Arborează un aer de măreţie jignită, uşor superior şi ironic.

— Iată ipoteza mea, tovarăşi, spune cu ton doctoral, adresându-se probabil peste capetele noastre ciufulite de vânt unui auditoriu viitor, îmbrăcat cel puţin în haine de

seară.

3

Hotărât, Dan Corbea e un erudit dublat de un orator captivant. Stăm şi ascultăm fascinaţi. Vraci dibaci, scoate din tăcerea veacurilor culorile – mişcarea, viaţa acestui ţărm de mare. Reînvie pentru noi traficul cetăţilor pontice. Legăturile lor cu lumea antică. Migraţia triburilor sarmatice.

Nu datele de istorie mă cuceresc. Mă cucereşte pasiunea lui pentru viaţa de-atunci. Vorbeşte transfigurat. Ar. e-n el ceva de mag inspirat. Asta-l face nespus de frumos. Bag de seamă că fetele-l ascultă vrăjite. îl ascultă şi căpitanul Alex

Bogdan… Mare, tangaj, soare, schiţe, un om inspirat şi setea de a şti. Aproape materială în ochii mari ai Maurei.

Interiorizată, la Mira.

— Alarmă! strig, pentru că pe „Gitana” se vede limpede ceva alb fluturând cu disperare.

Căpitanul prinde în binoclu barca-automobil.

— Treceţi la posturi, spune calm. „Hai-hui” rămâne la remorcă. Surprind privirea Mirei. Cercetătoare. Dan Corbea transpiră brusc. Îşi strânge schiţele cu mâini înfrigurate.

— Merg cu „Hai-hui”, spune Maura. Coboară rapid scara de scafandru. Trage saula cu care e legată „Hai-hui”.

şi-mi trece capătul. În două minute suntem la bord.

Mira leagă saula la o baba dublă din pupa cuterului.

— Fila saula, Maura.

— Cât?

— Cam zece metri.

„Meduza” îşi porneşte motorul. Face 9 voltă elegantă în vânt. Mă echipez cu scafandrul. „Hai-hui” aleargă degajat în siajul lăsat de cuter.

4

„Meduza” stopează motorul la câţiva metri de „Gitana”.

Maura dezleagă saula. O împinge pe „Hai-hui” cu

ramele, până lângă barca-automobil. Stau la cârmă cu buteliile închingate, cu labele de raţă puse, cu masca pe frunte. Am la piciorul stâng cuţitul de scafandru. La centura de les tare, lanterna etanşă.

— Ce s-a întâmplat, Era clide? întreabă Maura. Era clide, n-auzi? Lasă cămaşa. Era clide, nu mă recunoşti? Nu mai striga, măi…

Omul din barca-automobil are ceva de halucinat. Strigă răguşit:

— Ajvitooor!… Om la apăăă! Om la apăăă!

Mai mult bâlbâie decât strigă. Mă pregătesc rapid pentru scufundare peste copastie. îl văd cu coada ochiului, alb.

Trăsăturile crispate într-un rictus dureros. Agită inutil cămaşa. Încalec bancheta. Îmi trec buteliile peste copastie.

Îmi fixez masca. Iau muştiucul în gură. Deschid circuitul.

Cercetez cureluşele batimetrului şi ceasul-brăţară, fixat pe antebraţul stâng. Mă plec în faţă să-mi reglez ritmul respirator şi cardiac. Debitul de aer e suficient. Ridic nuna.

Sunt gata pentru scufundare. În secunda dinaintea lansării pe spate peste copastie o văd pe Mira. Coboară scara de scafandru, echipată pentru scufundare. Dan Corbea îşi aduce echipamentul lângă bord.

Cât aer ai? întreabă Maura. Îşi reglează chingile şi curelele de fixare a labelor.

— Plin.

— Stai şi pe rezervă?

— Dacă e nevoie, da.

Îşi consultă ceasul.

— Facem schimbarea la suprafaţă. Te rog, orientează-te faţă de saula ancorei! Hei, Mira… Vino la suprafaţă şi spune ce se-ntâmplă acolo, jos.

Maura şi-a pierdut aerul monden. Îi aud neliniştea.

Trece prin ea, sonoră. O are-n gene. În rictusul

dureros al buzelor. Cerul e diafan. Ziua, înnebunitor de frumoasă. Mă las pe spate odată cu o înclinare accentuată în tribord a bărcii. Marea. Prelinsă pe tot trupul. Mai tandră decât cea mai tandră îmbrăţişare de amantă. se-nchide deasupra mea cu foşnete dulci de mătăsuri. N-am vreme. Ce s-a întâmplat cu Morunu? Mă las uşor la trei metri. X>

aştept pe Mira. Trece pe sub derivorul lui „IIai-hui". Siluetă

zveltă, cu părul blond-cenuşiu unduind, cu braţele lipite de trup. Vine lângă mine: îi văd ochii. Gravi. Şi-n apă.

Ilumina. Mă aşez pe verticală. Înclin capul pe spate. Trebuie să scot apa din mască. Strâng bine muştiucul în dinţi.

Ridic buza inferioară a măştii. Expir puternic pe nas. Coborâm. N-am coborât niciodată lângă o femeie. Prezenţa Mirei în marea luminescentă îmi creează o stare nebănuită de euforie.

6 metri. Nu simt nevoia să-mi echilibrez urechile. Dar

Mira? Arăt la urechi. Îmi face semn să cobor. Mase translucide de apă. Verde. Albăstrui. Fiecare meduză, clopot aerian de voal alb, de voal sidefiu, alunecă ca-ntr-o feerie în care legile refracţiei luminii în apă adaugă peisajului submestru mirificul unei lumi de penumbre, de draperii lichide şi tremurătoare. La dracu'. Nouă metri, şi mă sâcâie urechile. Stop. Pe verticală. Mira face acelaşi lucru. Îi ating umărul, catifelat, răcoros. Presiunea îmi apasă timpanele în mod necinstit. Fac mişcările de rigoare. Deglutiţie.

Contracţia muşchilor cefei. Afurisită întârziere. De ce nu mă gândesc la mobilul scufundării mele?! Nu ştiu. Om la apă. Strigăt de disperare. Aici e altceva. Om sub apă.

La treizeci de metri văd fundul. Stânci imense, inerte, dintr-un cataclism geologic. Un vârf înfipt oblic în a dânc.

Singurul reper caracteristic. Dominant. Înot uşor perpendicular pe el. Consult busola. Orientarea stâncii 6°

est.

Mira îmi strânge mâna. Puternic. În limbajul semnelor de sub apă înseamnă atenţie. Ştiu, Mira. Aici undeva, depusă pe patul incomod de stânci, zace o epavă. Au trecut poate veacuri, acolo sus, pe pământul oamenilor… Devin sentimental şi, desigur, ridicol.

5

Dan Corbea, lungit pe puntea cuterului, priveşte cvasiabsent bulele de aer ale celor două detentoare, îngemănate undeva în adâncul translucid, cu unduiri moi, voluptuoase.

I se pare bizară detaşarea absentă în care trăieşte clipa. În definitiv, chiar dacă Râul Era clide a găsit-o sau regăsit-o pe „Kabylia” – visul vieţii lui de arheolog submestru – o triremă pentru celălalt, poate şi pentru el, monologhează interior şi înregistrează cu precizie conversaţia ciire se poartă între „Hai-hui” şi „Gitana”:

Maura: – Era clide, spune-mi tot.

Era clide: – Haos. Atât pot.

Maura: – Stăpâneşte-te. Eşti bărbat.

Era clide: – N-o mai cred nici eu.

Maura: – în cazul că accept, mă eliberezi de povara asta insuportabilă a…

Era clide: (crispat dureros) – Recunoştinţei?

Maura: – Da!

Era clide: (glasul are ceva cleios, milog şi reptiâin) – Maura… De mult voiam… Noi…

Maura: – Taci. Altfel, mă răzgândesc.

Era clide: (şoptit) – Mi-e groază.

Dan Corbea trece spre pupa, cu sentimentul ciudat al pungaşului de buzunare surprins asupra faptului. Maura!

Ce vară, atunci, şi nu lipsa lui de profunzime, de dăruire, nu, a iubit-o, dar n-a ştiut cum s-o iubească împreună cu arheologia. Asta a fost problema. Se-apropie de umărul masiv, ars de soare, pe care căpitanul Alex Bogdan îl înfipse ferm în aerul albastru, se-apropie de umărul căpitanului cu un fel de recunoştinţă sfioasă şi nu

ştie de ce recunoştinţă. Poate pentru că e tatăl Mirei. Desigur. E tatăl

Mirei şi asta explică totul. Căpitanul, ca oricare marinar brav, pufăie din lulea şi pentru că ziua e frumoasă şi marea-l leagănă, se pare că n-are probleme.

Ori el, Dan Corbea, aici e punctul sensibil, îşi face probleme. Nu că prezenţa Maurei l-ar tulbura mai mult decât e firesc. Nu. îl tulbură Era clide. Dreptul lui Era clide de a fi fericit pe munca şi străduinţele lui. Dacă a pus în mişcare un întreg mecanism social, de la profesorii din facultate (unii dintre ei academicieni) până la acest Morun, probabil înecat, de ia căpităniа portului până la sentimentele de recunoştinţă ale Maurei, se cheamă că are nevoie de descoperirile lui mai mult decât de el însuşi… Şi atunci?

Alex Bogdan: – La ce te gândeşti?

Dan Corbea: – La nimic. Priveam marea.

…Nu putem înregistra precis ceea ce se-ntâmplă la bordul celor două bărci, pentru că Era clide, acum perfect lucid, se convinge cu rapiditate că şansa unică, aceea de a câştiga timp, se află aici, ea se numeşte Maura şi că tot

Maura se numeşte sonda pe care o va lansa în această mare plină de tenebre, spaime şi revelaţii fabuloase.

Înotăm uşor de la nord spre est, pe un arc de cerc, Mira în exteriorul curbei pe care mă mişc. Avem 35 de metri adâncime şi nu se poate spune că e o vizibilitate teribilă.

Mâinile, lipite de trup. Folosim toracele şi umerii drept cârme de profunzime. Bătăile rare şi economice ale labelor de raţă ne propulsează într-o alunecare fină, muzicală. Văd midiile înfipte în stânci, cu valvele întredeschise. O pată de un verde închis. Cobor. Piatră. Piatră uriaşă, peste care colonii de alge microscopice şi-au ţesut goblenurile fabuloase. E multă singurătate aici. Înot într-un crater uriaş de vulcan străvechi.

După busolă, spre nord. Vreau să execut câteva

viraje de 360°, având punct de reper stânca oblică. O tăietură în covorul de alge. Stop. O chem pe Mira, cu un semn de braţ. Coborâm. Prima urmă a Morunului. O dreaptă ca o indicaţie raşchetată cu cuţitul pe…

Îi fac semn Mirei să pipăie. Lemn pietrificat. Coborâm.

Atingem puntea înclinată mult în babord. Venim de la prova la pupa. E cea dintâi epavă mai veche pe care-o văd.

Am senzaţia stranie că mă-nec. Aerul îmi vine regulat. Mă simt bine. Îmi stăpânesc lăcomia. Un curent rece din est.

Foarte rece. Asta poate dăuna. Mira îmi face semn să cobor.

Cobor la tribordul epavei. Aprind lanterna. Babordul intact.

Pe toată adâncimea. Cobor. Chila intactă. Dumnezeule!

Epava zace înclinată la babord, rezemată pe două stânci uriaşe, de la marginea cărora… Cobor… Am 40 de metri pe batimetru. Haosul de piatră se isprăveşte brusc într-o căldare de apă opacă, neprietenoasă. Fascicolul de lumină se pierde în tăcerea aceea verde, uleioasă. Mira se lipeşte de mine. Îşi duce palma dreaptă la piept – respir greu.

Îi cercetez rapid conductele de aer. N-au nimic. Mă ridic dintr-odată îngrijorat. Stop. Se zbenguie. Totul în regulă. Ne întoarcem la epavă. O supraveghez pe Mira cu coada ochiului. Înoată elegant. Liniştit… Ce destin a oprit caicul acesta turcesc, aici, pe cele două stânci? Cum de nu

I-a-mpins în prăpastia aceea lichidă? Morunu… Gândul mă irită. Dacă epava a rezistat aici câteva veacuri, rezistă în

1 Aparat de măsurat adâncimea.

continuare încă un ceas. Mă nelinişteşte abisul de sub chila fosilă. Tambuchiul. Îi fac semn Mirei să rămână deasupra.

Mă preling prin deschizătura ornată cu franjurile

algelor, în ţesătura ruptă a cărora descifrez drumul Morunului.

7

Semiobscur. Plimb rapid şi circular lumina lămpii. Mă asaltează cele mai absurde poveşti marinăreşti. Deasupra fiecărei traverse de punte pândeşte o caracatiţă gigant. După fiecare ponţii poate ţâşni tentacula fatală. Unde sunt scheletele marinarilor? Zeci de drame tenebroase pe fiecare metru pătrat de epavă. Aici a fost asasinat căpitanul. Un hanger înfipt în inimă, pentru cele câteva lovituri de bici, sau poate pentru sclava aceea cu părul roşu. O rămăşiţa de cabină. Bine lestat, un corp chircit dureros, în echilibru indiferent, balansat uşor. Înot retractil. Trupul face mişcări abia perceptibile. E cel dintâi scufundător mort în imersiunt pe care-l văd. Mort? Capul căzut în piept. Mâna stângă, vânjoasă, vârâtă sub butelie, cu degetul mare prins în declanşatorul rezervei de aer. Dreapta, crispată sub chinga buteliei. Nicio bulă de aer deasupra detentoruluţ, Cadavrul pendulează pe spate ca şi când s-ar strădui să se întoarcă cu faţa spre lumină. Mişc fascicolul în jurul cabinei. Aurul.

Cinci grămezi, una risipită, monede licăritoare, vii. Înspre pupa, două cufere. Unul mişcat din loc şi la capăt ochii fosforescenţi, mobili, vii ai unei pisici de mare. Altă pisică de mare în spatele celui de al doilea cufăr. Un exemplar straşnic. N-am harponul. N-am arbaleta. Am înţeles de ce stă chircit Morunu. Mai am cinci minute de stat în imersiune. Trebuie să-ncep înotul spre suprafaţă. Îmi impun un palier de decomprimare la 3 metri, de 8 minute, după carte. De ce şovăi? De ce încerc să mă gândesc la felul cum ies din epavă? Cum am s-o găsesc pe Mira? La pisica de mare care îşi flutură înotătoarele cusute de jur-împrejurul trupului plat, de calcan?... Mi-e frică de Morun?

Apuc detentorul. De ce nu-l iau frăţeşte, de-o mână? înot uşor. Morunul mă urmează supus. În cavitatea sumbră a epavei, detentorul amplifică sonor, până la indecenţă,

pulsaţiile ritmice ale inimii mele.

8

Ieşim din zonele de umbră spre lumina difuză abia ghicită undeva, deasupra. De ce-l scot pe Morun? M mai poate învia cineva? Mă opresc. Mira mi se alătură. Trebuie să hotărăsc în câteva zecimi de secundă. Stăm pe sponci cu aerul. Morunu aşteaptă, parcă destins... Vreau să-l salvez de profanare. Aseară am înţeles că e singur. Singur şi sărac.

Cine ştie Ce medic legist va vrea să-şi ducă până la capăt datoria. Are să-l ciopârţească să afle, ce? C-a făcut un infarct cardiac de pe urma toxalluminei injectate de pisica de mare? Sau poate că, ispitit de aur, a rămas fără aer în interiorul epavei? O poate şti legistul? Poate şti legistul, ciopârţindu-i trupul ăsta care-a – iubit marea, dacă... Morunu n-a trecut prin beţia adâncului, şi-atunci? Ce responsabilitate poate stabili legistul?

Există datorii faţă de morţi?

Azi-noapte Morunu mi-a vorbit de mare.

Un om singur, pustiit de viaţă, îndrăgostit de mare.

De ce nu-l las mării?

Şi Era clide?

Din dorinţa de a stabili legătura între cel crispat de spaimă şi cel căruia marea i-a dat liniştea supremă, mă ridic cu Morunu spre lumina din ce în ce mai veselă? Spre scânteierile, când irizate, când licăritoare, vii, fremătătoare de deasupra?

3 metri. Palier de decomprimare. La zenit, o umbră masivă. Nu poate fi decât „Meduza”.

SEARA

În timp ce eram în imersiune, căpitanul Alex Bogdan interceptase următoarea radiogramă: «„Steaua de Mare”.

către „Meduza”. Executăm lucrări cercetare la digul roman

Callatis, experţi italieni. Suntem la „Meduza” orele 18, 45.

Folosiţi compresorul de la Bază. Succes.»

L-am aşezat pe Morun la bordul „Gitanei”. L-am acoperit cu prelata bărcii-automobil. Suntem adunaţi pe coverta

cuterului. A fost imposibil să-l conving pe Era clide să urce scara de scafandru. Arheologul stă inert la volanul bărcii.

E ora 14, 20 şi trebuie să luăm. O hotărâre.

— Sunt două alternative, spun. Ori cineva pleacă cu

„Gitana” la Constanţa, anunţă autorităţile, ia buteliile să

Fie încarce şi se-ntoarce cu „Steaua de Mare”…

— Ori? întreabă Mira.

— Rămânem aici până soseşte „Steaua”.

— Ce facem eu înecatul?

— Anunţăm căpitănia portului prin radio*, căpitane.

— Am să am senzaţia că-l duc cu mine la fiecare f seu fundare, spune Maura.

— Atunci?

— Sunt pentru soluţia întâia. Atât c-o iau pe „Gitana”.

Ba remorcă, duc buteliile la Bază, trec la Constanţa, mă-ntorc după butelii şi la cel târziu ora 16 sunt lângă

LHai-hui”. Asistenţa la suprafaţă vi-o asiguraţi de pe

LHai-hui”. Doi în imersiune. Doi la asistenţă.

— E singura soluţie eficace, căpitane.

— Atunci la treabă.

O trag pe „Flai-hui” în bordul de sub vânt. Cobor în

barcă. Mi se dau de pe „Meduza” aparatele, două perechi de butelii de schimb, hainele şi cele două costume semietanş, pentru scufundările de noapte. Cuterul îşi porneşte motorul. Ceea ce facem devine riscant. „Hai-hui” e prea încărcată. Coboară fetele. Coboară Dan Corbea. Cercetătorul s-a închis într-o tăcere distinsă, sub care ghicesc o mie de nelinişti. Poate invidia să altereze un om inteligent, de cultură, un intelectual autentic? Pentru că Dan Corbea este un asemenea intelectual. Trebuie să scot ancora „Gitanei”. Mira trece la eche[2]. Maura, la vâsle. Nu

2 eche — braţe de lemn. prin care se acţionează asupra cîrmei.

ne-am spus nimic. Dan Corbea îşi pregăteşte scafandrul. Meticulos.

Singur. Ca şi când nu există nimic demn de reţinut în afara controlului meticulos al detentorului. Îmi fac loc la prova.

Dacă se strică vremea, va fi greu cu „Hai-hui”. Cerul nu are nimic ameninţător. Doar pescăruşii par neliniştiţi. Îi prea multă lumină străvezie de jur-împrejur. Dureros de limpede. „Hai-hui” se apropie legănat de „Gitana”. Încă.

Încă. Un salt, şi sunt pe bordul bărcii-automobil. Râul Era clide ridică fruntea.

— Ce s-a întâmplat? întreabă. Are buzele albe.

— „Gitana” trebuie să ajungă în port. Vă propun să undiţi pe „Meduza”. Va fi mai plăcut.

Face eforturi să înţeleagă. Apuc saula ancorei. O rezistenţă uşoară. O smuoitură. Alta. Merge.

— Şi caicul?

Mă-ntorc spre el.

— 1 Vă displace dacă-l recuperăm – noi? Dresăm un proces-verbal cu tot ce scoatem la suprafaţă. De altfel, căpitanul Alex Bogdan anunţă oficialităţile. E mult aur jos.

N-o putem face singuri.

Ridică din umeri. Îmi întoarce spatele. Trag ancora la bord. Căpitanul Alex Bogdan îmi aruncă o saulă. Mă urc pe capota motorului. O leg de inelul de la prova.

— În fond e o prostie, spune Era clide. Şi m-am plictisit îngrozitor de toată isprava asta.

— Puteţi rămâne cu noi.

Se-ntoarce brusc.

— Du-te, Era clide, spune Maura. Ştergem cu buretele…

Haide. Du-te şi fii liniştit.

Sunt atent la nota nouă, hotărâtă şi aspră a glasului Maurei.

Râul Era clide are un spasm neplăcut.

— Oricum, descoperirea îţi aparţine, subliniază Maura şi-o alătură pe „Hai-hui” de bordul bărcii-automobil.

1 Râul Era clide are un moment de ezitare…»

— N-am făcut decât să vă venim în ajutor, adăugă Mira, de la eche… Pe mare, e firesc.

— Mai firesc decât pe uscat, colega, zâmbeşte surprinzător de candid Dan Corbea.

— Destul! M-am săturat de figura dumitale ignobilă… Mulţumesc, Maura, pentru buna intenţie. În port! M-am săturat! în port! Piratule… Criminalule… Pungaş de buzunare ce eşti…

Cuterul ia voltă să pună prova pe Mamaia. „Gitana”.

alunefia uşoară în siajul 1 „Meduzei”. Râul Era clide stă la volan, drept. Cu demnitate solemnă, dispreţuitoare. La pupa, vântul umflă prelata sub care Morunu îşi face ultimul drum pe mare. Regret că nu l-am lăsat în caic, sau că nu l-am aşezat undeva, pe patul acela de alge, unde putea fi şi-n moarte Morunu.

2

Am un sextant suedez, construit pentru ambarcaţuie de sport. Maura ridică punctul cu el.

— 44°20 latitudine nord; 28°42 longitudine est, notează în carnetul meu de bord.

— Probabil vă hotărâţi să faceţi un grafic de scufundări, spune Mira. Până una alta, mi-e foame. O foame de lup.

— Pentru că-l simt pe tovarăşul candidat în ştiinţe istorice interiorizat până la absenţă, cred c-ar fi momentul să conduci expediţia. Apropo de expediţie. De ce i-ai spus „Steaua de Mare”, când văd că se numeşte „Hainui”?

Conservele astea de carne sunt absolut suculente… A cui a fost ideea cu sucul de caise?… Unde mi-e aparatul? Trebuie să uit cum l-aţi scos pe omul acela din adânc… în orice caz, e rândul nostru, tovarăşe candidat în ştiinţe…

Nu-ţi fie teamă. Sunt absolut paşnică în imersiune.

r j-*

1 siaj – urma lăsată efemer pe apă de un vas în mişcare.

Mira aşterne o faţă de masă din plastic pe bancheta

liberă de la pupa., Maura dă drumul aparatului de radie. Trec foarte energic la desfăcutul conservelor. Dan Corbea, mai impasibil decât cel mai autentic gentlemen, stă la prova.

Urmăreşte nişte elipse misterioase cu vârful creionului. În timp ce se aranjează dibaci o masă foarte puţin stabilă, îmi iau sarcina neplăcută de a stabili un program pentru aceşti oameni, constat necunoscuţi, de care mă leagă un sentiment nedefinit. Nu-i pot spune pe nume. Încă. Însemn în blocnotes. Spun tare ce notez.

— O geamandură de orientare, pe care echipa o fixează la verticala caicului.

Mira îmi întinde un sandvici făcut cu unt şi carne de porc conservată în suc propriu. Felii de pătlăgică roşie.

— Perfect.

— Învăţasem acasă să nu vorbesc cu gura plină, ricanează Dan Corbea…

— Mulţumesc, se-neacă Maura.

— Mira, mai ai ceva şi pentru mine? Ori o iei în ordinea, ierarhiei? întâi şeful, subşeful, marinarii de rând.

Pe. urmă figuranţii.

— După masă, între orele 45 – 15, 30, repaus.

Îmi expun punctele de vedere cu precizia pe care o găsesc element hotărâtor în asemenea situaţii. Planul se naşte la faţa locului. Însumează clemenţele cele mai imediate.

Primeşte aprobarea gălăgioasă a fetelor. În rezumat, cuprinde prospectarea caicului, uciderea celor două pisici de mare şi a eventualelor vieţuitoare veninoase care şi-ar fi.

găsit adăpost acolo. Uciderea se va face cu arbaleta sau harponifl, în niciun caz cu cuţitul. În ipoteza unui incident, se va trage de saula geamandurii. Pe verticală. După 30 de secunde, a doua oară pe verticală. Scufundătorii vor lucra la vedere. Nimeni nu are voie să execute altceva decât prospectarea caicului. Trebuie stabilită modalitatea de a putea agăţa cuferele de biga de

pe „Steaua de Mare”.

Durata şederii pe fund, 25 de minute. Palier de decomprimare, la 3 metri, de 8 minute. În cazul unui incident la sistemul de alimentare cu aer, sau orice alt incident care pune în pericol scufundătorul, se iese din caic şi se umflă centura de salvare. Scufundătorul celălalt iese la supi-tfaţa prin înot liber. Se scot la suprafaţă valorile pe care scufundătorii le găsesc necesare. Se examinează sistemul de construcţie al caicului. Se fac fotografii în interior şi exterior. Este strict interzisă prospectarea zonei de sub „W”-ul de piatră, până la sosirea vasului „Steaua de Mare” şi a echipei de scafandrii specialişti în scufundări la mare

adâncime.

— Îţi iei rolul în serios, amice…

— Ce-ar fi să te iei pe tine în serios, Dane?

Mi-e străină atitudinea confecţionată a arheologului.

Parc-ar ţine cu dinadinsul să se facă antipatic. Ciulesc urechea. În definitiv, dincolo de decorul fastuos al marii, esenţială rămâne atitudinea noastră faţă de noi înşine, de ceilalţi şi de motivele care ne-au adunat între bordurile incomode ale bărcii.

— N-am nimic împotrivă, Mira… Să precizăm. Îmi displace să cad în spinarea lui Era clide. Să trăiască Era clide.

Leu toate caicele lui turceşti.

— Cred că problema e mai largă, spun, cu intenţia precisă să-l sondez.

— Zău?

— Da.

— O lecţie?

— O părere.

— Pe care o bună creştere elementară, indiferent de Ititlul pe care-l purtăm, ne obligă s-o ascultăm.

— Mira! Mi se pare că…

— Mie nu mi se pare nimic.

— Perfect. Te ascult, domnul meu.

Atitudinea Mirei îl doare… Mai departe? Soare irizat.

Cer de satin, înalt, rarefiat. Cu gust amărui de alge, de toamnă, de Murfatlar.

— Descoperirea caicului e un eveniment…

— Cosmic…

— Regret ironiile de prost gust. Pentru tine, amice.

— O!

Marea. Valuri cu unda molcomă. Scăpărătoare. Verde.

Verde-violet. Verde-pasteh E prea. om ca să nu-l afecteze acid descoperirea lui Era clide.

— Cred că se repară, desigur, infim, o nedreptate a istoriei mai vechi. Caicul ducea la Istanbul avuţiile unui paşă de Cetatea Albă. Desigur, jefuite de la noi. Le recuperăm pentru tezaurul naţional. De asta am rămas, Dan

Corbea.

— Politică?

— Bun simţ elementar.

— Nu cred în cercetarea haotică, oricât de deştept mi-ai argumenta-o, Dane, spune Mira.

Maura temperează sincopele nu ştiu cărui post mediteranean. Spală vasele de plastic în mare. Umflu cele două saltele pneumatice pe care le am la bord. Mira se culca dezinvolt, cu ceafa sprijinită de piciorul meu.

— Într-un fel, te-am plăcut amândouă, Dane, spune ea. Îşi pune ochelarii de soare. E în tine ceva care la-nceput trezeşte interesul oricărei femei care gândeşte…

— Numai la-nceput?

— Din păcate, da.

— Olala! exclamă Maura. Se reazemă cu spatele gol de catarg. Închide ochii.

Marea cântă dulce sub chilă. Cerul prinde la orizon:

culoarea oţelului. Spre est pare tras în draperii de violeptal. „Hai-hui” are un balans adormitor.

— E ceva încă nelalocul lui, aici, continuă Mira. Ceva în afara felului tău straniu de a te purta.

— Devin eroul principal?

— Ar fi trebuit să devii erou! principal. Nu mă intrigă faptul că întâmplarea ne-a adunat pe nepusă masă. Dimpotrivă. Mă intrigă atmosfera neverosimilă.

— Ce e neverosimil, Mira?

Întâmplarea, Maura.

— Depinde de noi s-o transformăm, spun.

— Ai dreptate. Loial e să ne constituim în elemente active ale ideilor lui Era clide, apropo de caic.

Iat-o pe Mira preluând prin intuiţie teza esenţială a Maurei.

— „Kabylia" nu te mai interesează, Mira?

— În gradul cel mai înalt, da! Părerea ta?!

— Deocamdată, să recuperăm tezaurul caicului. Pe urmă?... Maura ridică evaziv din umeri... Se întinde la prova.

Linişte. Poate ne ascultăm gândurile. Poate ascultăm marea. Mira e atât de aproape. Straniu de aproape. O revăd unduind în apa transparentă. Mişcările acelea niciodată lântilnite aici. Muzicale. Dintr-o lume a fantasticului. Părul pn care s-au depus cristale luminoase de sare îi miroase

I sălbatic a soare. Câteva bucle îi cad alintat pe frunte. I le pilitură vântul. Lumina se-ngroapă-n ele, tandră. Îmi sur Eprind dorinţa sălbatică de a o săruta pe buzele bine desenate.

Isenzuale, odată cu privirea ironică a Maurei.

Bl; V

3

Nu sunt ceea ce se numeşte un bătrân lup de mare.

IDimpotrivă. Nici nu pot să nutresc pentru ea dragostea

aceea morocănoasă, a marinarului încercat. Nici n-o cunosc fân definitiv dincolo de cele câteva mile străbătute cu „Hai

hui" în apropierea coastelor. Poate de aceea o trăiesc cu o

nuanţă uşoară de festiv. De sportivitate agresivă, atunci

Zicând se burzuluieşte. Câteodată, iarna, în oraşul meu absolut

Iterestru, mă cheamă. Cu valurile. Cu gerul. Cu orizontul

Inemărginit. Ştiu. Sunt un strop laş. Vreau să fug aiurea de

Işentimentul care se-nfige-n mine, albăstrui. Aseară, pe faleză, ilângă Maura, trăisem amurgul mai violent ca oricând. O

Igăsisem în amurg şi-n lumina zodiacală. Exotică. Îndepărtată. Acum stă rezemată cu spatele de catarg. Ascultă muzica tropicală, cu acelaşi ritm interior care-o face absentă. Îi curge vântul prin părul cu reflexe albastre. Îi curge lumina pe umerii rotunzi, ciocolatii. Să fi fost totul numai atmosferă şi-atât?… Azi-dimineaţă am trăit răsăritul

Cu Mira. A ieşit din val, odată cu lumina. Cu sentimentul dintr-odată familiar al regăsirii. Al încrederii. Mă bat amical pe umăr, în gând, şi-mi spun:

„— Ai grijă, bătrâne… Nu te-aş vrea naufragiat lamentabil între Scylla şi Carybda. E mai inteligent să asculţi marea. Sau să pregăteşti saula şi geamandura. În definitiv e ora 16 şi te poţi ocupa de cele gospodăreşti”.

De câte ori simt nevoia să mă povăţuiesc, mă-ncearcă imultan un sentiment de compasiune. Mă şi văd cu capul tfirei pe pulpă „topit de prezenţa ei nepermis de feminină, cu ochii pe buzele Maurei, pe sprâncenele negre, caligrafiate fin şi. constat mâhnit că sunt un tip de cea mai joasă speţă, din moment ce-mi plac amândouă cu o violenţă sâcâitoare.

Ora de repaus pe care mi-am acordat-o la bord începe să se transforme într-o tortură chinezească.

— Tu ce cauţi, Maura, în dragoste? întreabă dintr-odată Mira.

Maura deschide ochii. Imenşi. Cu irisul catifelat.

— Mă iei prin surprindere…

Dan Corbea îşi vâră ostentativ nasul în schiţa fundului mării, pe care sunt desenate elipsele misterioase.

— Nu te-ai întrebat niciodată?

— Poate n-am căutat-o niciodată.

— Adevărat?!

— Am avut sentimentul că mă va căuta ea, Mira.

— Ai aşteptat-o?

— M-am lăsat răsfăţată.

Un acces de tuse la Dan Corbea. Zâmbet la Mira.

— Până când am simţit că lucrurile trec dincolo şi pot deveni grave.

— Şi atunci?

— Am plecat.

— Atât de simplu?

— Da.

— Şi-acum?

— Toamna asta îmi dă nostalgii. Visez ceva şi nu ştia încă ce… Nu mă pot vedea soţie, Mira. Nici amantă. Am concepţie sălbatică despre libertate… Şi pe urmă…

— Pe urmă?…

— Mă amuză şi-ntrebările, şi situaţia.

— Consideră că nu sunt prezent la bord, mârâie Da

Corbea. De altfel, Mira a deschis ancheta asta tip „Magazin”, fără să se jeneze că exist.

— Existăm, corectez, şi Mira zâmbeşte.

Nu-i văd ochii sub sticla neagră a ochelarilor.

— Puteai să nu-ţi marchezi prezenţa’ Dane… Ce spuneai, Maura?

— Că atunci când îi văd că se-nroşesc, că dau ochii peste cap, că vor neapărat să pună mâna pe mine cu un pretext sau altul, simt nevoia imperioasă să-i boxez. Dracu’ ştie de ce? îmi fac impresia unor cocoşi…

Se uită la mine eu maliţie.

— Ziceai că toamna asta îţi dă nostalgii… Atât?!

— Ţie?

— Am visat totdeauna să pot trece cu un bărbat de mână.

Să trec nu ca o simplă călătoare. Să trec prin primăveri.

Prin toamne. Prin verile astea toride de pe litoral. Prin mine.

Prin oameni.

— Nu m-am gândit.

— Nici la un „el” ideal?

— Nici.

— Eşti fericită.

— Da. Am să-l iau, când va fi, aşa cum e. Fără să-l raportez la cine ştie ce imagine perfectă. Ba cred c-o să fie un păcătos notoriu. Probabil, afurisitul o să mă mângâie cu gândul la cine ştie ce amintire din adolescenţă. Are să-mi placă să-l domesticesc. Am să-l domesticesc.

— Pentru asta trebuie să fie sălbatic.

— Da.

— Să fi trecut prin viaţă.

— Neapărat.

— Să fie deştept până la obrăznicie.

— Nu se poate altfel.

— Să te stăpânească şi să te alinte. Să miroasă a sudoare bărbătească, să se ia la trântă pentru adevărul lui, să vină acasă buşit zdravăn şi să se-ntoarcă la luptă…

— Chiar dacă riscă să i se umple capul de cucuie…

1 Să ţi se pfiră al tău până-n ultima cută a sufletului.

— Şi să-ţi dai seama că n-ajungi la el, niciodată.

— Să n-aibă meschinării.

— Cont secret la C.E.C.

— Şi să-nţeleagă că amândoi înseamnă. infinit mai mult decât de unul singur.

— Şi ziceam că nu mi-am făcut mie chip cioplit, râde

Maura. Domnii mei, ce părere aveţi despre femeia ideală?

— Vă rog să vă pregătiţi pentru scufundare, spun uşor acidulat. Am senzaţia că diavoliţele şi-au bătut joc de noi…

Maura, dă-mi saula…

— Te rog.

— Te rog, dă-mi saula. Mira, ajut-o, te rog.

— Fără politeţi inutile, căpitane.

Dan Corbea îşi clatină capul întristat.

— Dragul meu prieten, ce-ai căutat ai găsit. De-acum până la izbăvirea ta deplină, Domnul cu tine… Te-am prevenit, amice, atunci când ai colidant facultăţile. Prefer un microce»

fal robust şi tern, unei dolicocefale plină de spirit. Am zis!

Dă-mi butelia, te rog… Cea mai mare plăcere a imersiunii în doi este lipsa telefonului submarin. Ora 15, 25. Vă rog, linişte.

Mă reculeg.

4

Ultimul control.

— Ai grijă de Maura, îmi spune Mira. îl controlez eu pe Dan.

Încep să cred că treaba cu microcefalul tern merită atenţie.

Maura îşi ţine masca pe frunte. Îmi întinde piciorul stâng.

Bronzap.

— Vezi, te rog, dacă e bine prinsă teaca cuţitului.

— Nu simţi nevoia să mă boxezi? mirii.

— Nu… încă, domnul meu.

— E-n regulă.

— Arbaleta, te rog.

— Vezi că e încărcată.

— Ştiam…

— Treceţi pe banchetă. Dane, saula.

— Un moment, spune Dan Corbea, surâzător.

Nu-mi mai recunosc amicul. Masca îi dă fizionomia unui luptător dârz. Îi scoate în evidenţă trăsăturile bărbăteşti.

— Nu confund spiritul muncii de cercetare cu acela al echipei de rugby. Repet: Fac la caic muncă de scafandru

conştiincios. Fotografiez (se bate peste carcasa aparatului), stabilesc construcţia etc „etc. Şi-atât. „Kabylia” e aici… Am zis. Cu bine.

Cu o mişcare scurtă îşi trage masca. Apucă muştiucul, îşi dă drumul peste copastie. Marea-l înghite cu un clipot vesel. Mira o apucă pe Maura de braţ:

— Fii atentă, Maura! „Kabylia” îl halucinează. Sunt sigură că are s-o caute. Nu-l lăsa dincolo de stâncile în W.

— Ştiu. E o prăpastie. O.K., Mira.

Ridică degetul mare. Mira-i răspunde în acelaşi fel. Doresc în clipa respectivă să fiu Dan Corbea. Îmi umflu toracele. Bănuiesc că aşa am o mină indiferentă.

— Să nu plesneşti, spune Maura… îşi trage masca.

Se aud bătăi în fundul bărcii.

— E nervos, constată Maura, înainte să-şi fixeze muştiucul. Cu bine.

— În caz de… Saula…

Ridică din umeri. Îşi dă dramul peste copastie, cu un şgest elegant, de balerină. Bătăile în fundul bărcii încetează. La suprafaţă ies două coloane de bule, aproape îngemănate. Mira se pleacă uşor spre suprafaţa unduitoare a mării. Rămânem singuri. Deasupra, pescăruşii. În babord, bulele de aer unele după altele, clocotitoare.

Mă harnaşez pentru imersiune. Trag alături butelia de prezervă. Încerc circuitul de aer. Perfect. Geamandura roşie din plastic pluteşte vesel la câţiva metri în prova bărcii…

…15, 45.

Draperiile violete de la orizont cuceresc bolta spre zenit. Pescăruşii se obrăznicesc vizibil. Mai ales când Mira le aruncă bucăţi de pâine. Zboară frânt peste „Hai-hui”. Cu tun ţipăt gutural fac răsturnări pe-o aripă. Plonjează pe val, în bordul bărcii. Precupeţele mării se insultă rapid şi sonor.

Mira râde. Găsesc că am un aer grav, convenabil şi demn, dacă mă concentrez pe bulele de aer care indică poziţia

atinsă de scafandri. Mi-o imaginez pe Maura trecând prin

(tonurile de verde opac şi albastru. Aş vrea să fiu lângă ea.

I – Eşti un sentimental, spune Mira… Cu tot aerul tău brav, îţi ghicesc gândurile.

Aşază salteaua pneumatică pe chesonul de la pupa. Se

Instalează acolo. Îşi trece un picior peste copastie. Şi-l bălăceşte în mare.

— Ca să supraveghez! o geamandură şi bulele de aer jttu e nevoie de poziţia asta marţială… îţi place Maura?

— Chiar dacă mi-ar plăcea…

— Nu e o treabă care să mă intereseze. Asta voiai să-mi spui?

— Azi-dimineaţă erai altfel, Mira.

— Cum?

— De un echilibru tonic. Am avut senzaţia că te cunosc de-o veşnicie. Venea de la tine multă sinceritate.

— Acum?

— Te nelinişteşte ceva. Te incomodează ceva.

— Geamandura…

— Nimic. Valurile.

…15, 55.

Tăcem. „Hai-hui” se leagănă uşor, cu voluptate insinuantă. E cald. Mamaia se desenează perfect pe orizontul luminos. Văd „Meduza” dublând ţărmul spre Mamaia. Într-o jumătate de oră e aici. Mi se pare că tot universul s-a concentrat în spaţiul de la pupa, ocupat de Mira. Stă rezemată într-un colţ, cu ochii, pe geamandură. Toate liniile corpului alunecă ca-ntr-o marmură a lui Brâncuşi.

— Mi-e frică de mine, spun. Îmi aud glasul alterat…

E prea senzuală marea, la ora asta. Prea voluptuoasă lumina.

Mira tace. Irisul fumuriu, acum de un albastru candid „i se împâcleşte.

— Nu e încă dragoste. Ştiu. E poate un preludiu. Îndepărtat. Vag. Ceva nedefinit… Iartă-mă că ţi-o spun. Poate e jignitor, aşa. /Eşti logodită cu Dan. Dan nu e aici. Ia totul ca un omagiu adus tinereţii tale. În definitiv, femeilor tinere şi frumoase le suntem datori cu recunoaşterea frumuseţii şi tinereţii lor.

— Femeile tinere şi frumoase pot avea sau pot să nu aibă calităţi puţintel mai esenţiale.

— Mira.

— Da?

Mă plec şi-i sărut mâna. Tresare. Îmi trece degetele prin păr, cu un gest tandru, uşor posesiv.

— Dacă rămânea Maura în locul meu, scena era identică, băiatule. Diferenţă doar de culoarea părului şi-a ochilor…

Taci… Nu mă cunoşti. Nu te cunosc. Aruncă vina pe ziua asta prea plină de electricitate şi taci. Am uitat… Nu fără să-ţi primesc omagiul. Îmi face plăcere.

Mă trage de ureche, matern. Mi-e ruşine…

…15, 58.

— Atenţie, spune Mira.

Brusc i se albesc buzele. Din adâncul mării iese o singură coloană de bule. Controlez rapid tot echipamentul. Batimetrul. Ceasul. Cuţitul. Centura de salvare. Trec butelia de schimb peste copastie. Geamandura cu chelia ei roşie pluteşte la fel de vesel pe valuri. Mă uit la Mira. Calmă. Ochii albaştri au o duritate neîntâlnită la o femeie. Îşi pregăteşte scafandrul. Îmi zvârle peste umăr:

— Coboară…

5

Mă scufund cu palma stingă pe saula. De la primii metri de adâncime îmi echilibrez urechile. Urmăresc coloana de aer.

Pentru asta trebuie să părăsesc saula. La dracu’. Coloana deviază spre sud, sud-est. Cum de nu mi-am dat seama că la-nceput am avut-o în prova babord? Că înainte de a mă scufunda alunecase undeva în pupa tribord?

Lucrurile se agravează. Coloana se-ndepărtează sspre sud, cu viteză. Bulele de deasupra rămân mereu în urma celor care le urmează.

Accelerez mişcarea de craul a picioarelor. Trec printre două meduze sidefii. Am douăzeci de metri. Alge. Alge enorme, vibrând în apa verde, plină de viaţă. Steluţe de mare. Lapinele. Peşti în toate nuanţele de verde. Albaştri. Măslinii.

Cocoşei de mare printre tufe de Zostera. Peisaj mirific. De basm. Bulele de aer iau direcţia est. Spre larg. Accelerez. Trec pragul de vegetaţie submersă. Am 25 de metri. Cobor în pantă lină. Butelia de schimb mă incomodează. Duc cu mine sentimentul de inferioritate în care m-a pus Mira. Ce mi-a venit? Ce s-a întâmplat jos? Un singur lucru. Unul din scafandri a părăsit caicul. Celălalt îl cauţă. E singura ipoteză valabilă. Dacă aş fi pe urma celui care a evadat, ar fi rămas deasupra saulei o coloană de bule. Dacă cel pe care-l urmăresc a luat-o brusc spre est, se cheamă c-a văzut ceva. Cobor.

30 de metri. Fund de nisip şi piatră. Pete de lumină, vagi.

Ştiu că deasupra' trebuie să fie „Hai-hui", adusă cu ramele de Mira. Ca să ajung la caic... Nu e nevoie. Am geamandura.

Toată atenţia în faţă. Stop. Pe verticală. Zone de întuneric.

Stânci. 35 de metri... începe să devină incomod. Încă. Bulele de aer izvorăsc de la piciorul unei stânci masive, tapisată cu covoare dense de alge... Apă caldă. Mă destind. Încă. 40 de metri. Bulele ţâşnesc cu viteză prin faţa măştii. O muchie aruncată spre est. O aglutinare de spinări monstruoase din piatră, alge şi midii, într-un întuneric fosforescent. O scobitură concavă. Mi se pare că aud un detentor străin. Îmi opresc respiraţia. îl aud clar. Ciudat. Două expiraţii economice.

Pauză... Alte trei expiraţii rapide, neregulate. Pauză. Două expiraţii economice. Calme. Şi totul de la-nceput. Am

50 de metri. Mă simt bine. Alunec deasupra unui golf submestru căptuşit cu nisip fin. Cochilii albe. Milioane de cochilii albe.

Zgomotul detentorului străin se amplifică. Aici. După pintenul de stâncă coborât din masa de piatră pe care-o las în stânga. Aprind lanterna. În urma mea, sub o boltă ciudată, o masă de stâncă informă, haotică. Înot rapid. Fasciculul de lumină pipăie bordul unei epave. O baterie de tunuri de

102 mm. Suprastructuri sfârtecate de explozie. Unde sunt bulele de aer? Ce capriciu al geologiei marine a săpat acest golf imens, mărginit de acest dig alcătuit inteligent din blocuri uriaşe de granitJ înot pe deasupra epavei. Un vas de război, rupt în două. Babordul, cu plăcile sărite. Văd în cercul difuz de lumină camera maşinilor. Mai departe. Aici. O formă stranie. Nu. Ceva ce seamănă cu o vedetă rapidă. Nu ştiu să se fi dus aici vreo luptă navală. În tribord, vedeta stă răsturnată aproape cu chila în sus, o ruptură groaznică... Din ruptura aceea, coloana de bule. Mă strecor printre strângheri şi traverse răsucite de explozie. Pe spate, sub un bloc metalic care ar fi putut fi maşina vedetei, Dan Corbea. Un furtun de la detentor, rupt. Maura, lipită de nisipul fundului (curios, lipseşte o parte consistentă din tribord, ca şi când cineva ar fi curăţat locul), îi trece lui Dan Corbea muştiucul ei. O

lanternă pe jumătate îngropată în nisip luminează spectral.

Blocul metalic îi acoperă picioarele şi pântecul. Nu văd niciun fjr de sânge. Surprind pe buzele Maurei un rictus dureros.

Suntem trei oameni la 55 de metri adâncime. Două epave ale unor foste vase de luptă. Aici, nu departe, o cizmă de cauciuc. Un ceas mare, de buzunar. Dan îmi face semne obosite cu mâna.

6

Cel dintâi lucru e să-i trec buteiia de rezervă. S-o eliberez pe Maura de teroarea de a-i da să respire din

butelia ei care, probabil, e pe sfârşite. Economie la lumină. Îmi sting bateria.

O fixez la centura de lest. Rămâne lanterna lui Dan. Gestul cu care Maura îi duce muştiucul la gură are ceva sublim.

Imobilizat, cu furtunul circuitului de aer rupt, arheologul a avut o singură şansă dintr-o mie. Devotamentul coechipierei.

Spiritul ei de camaraderie. Înconjur maşina vedetei. Constat peste tot urme proaspete de ferăstrău. De tăieturi masive făcute cu un aparat de sudat electric. Se pare că aici, nu demult, s-a dus o activitate perfect organizată. Şi nu cred că greşesc dacă-l bănui pe Dan Corbea de munca asta submarină.

Nu ştiu dacă există noroc. Am văzut însă lucruri uluitoare.

Şi mi-o dat să văd un lucru uluitor în plus. Şasiul fostului motor al vedetei, tăiat cu sudură electrică la unul din capete, a cedat cu celălalt, rupt probabil de explozia care-a scufundat-o, atunci când Dan Corbea s-a vârât sub el. I-a prins şoldurile. I le-a presat în nisip. S-a oprit cu un colţ al batiului pe o stâncă netedă, ieşită la câţiva centimetri deasupra fundului. Cu celălalt colţ şi o parte din batiu s-a oprit pe una din coastele metalice rămase intacte. Revin. Mă uit în ochii arheologului. Are-n priviri o intensitate aproape materială, îi apăs umărul. Închide pleoapele. Maura îi ia muştiucul, îi văd maxilarele crispate. Amândoi au lucrat perfect. Rămâne să nu mă pripesc. Îi trec muştiucul buteliei de rezervă. Îi fac semn Maurei să i-o ţină deasupra. Lucrez rapid. Descind centurile aparatului avariat. îl apuc de umeri. îl ridic uşor, atât cât permite batiul. Îi scot aparatul şi i-l trec Maurei.

Dan Corbea se ajută singur. A înţeles. Deschide mâinile lateral. Îi petrec centurile de spate ale buteliei de rezervă…

Partea cea mai grea a acţiunii de salvare s-a executat. Îi fac semn Maurei să iasă la suprafaţă. Îi arăt

ceasul. Fata execută o voltă uşoară pe spate. Vine deasupra arheologului. Stă pe verticală, cu obrazul aproape de obrazul lui Dan Corbea.

Îi întinde mâna. Dan i-o ia cu amândouă mâinile lui puternice, bărbăteşti. Îi apasă palma aceea cu degete trandafirii pe inimă, încearcă să-şi culce obrazul pe mâna Maurei. Fata îşi trece degetele prin părul tuns scurt. Se desprinde graţios. Îşi bombează pieptul. Alunecă pe lângă noi. Îi fac semn să rămână sus. Îi văd ochii, când trece pe lângă mine. Calzi. Mi-i fixeaz; a o clipă, parcă în mine tot. Câteva mişcări uşoare. Dispare.

Rămân singur cu Dan Corbea. Se ridică în coate. Îi admir calmul perfect. Urmează un dialog prin semne. Un dialog mut, dureros.

— Cum ieşim? mă-ntreabă.

— Săpăm.

— Crezi?

— Da.

— Am 45 de minute de viaţă.

— Aiurea. Ai atâta viaţă câte butelii avem sus.

— Câte?

— Încă două. Când vine „Meduza”, alte trei.

— O veşnicie. Hai să lucrăm.

— Ţine ltfnterna… Acolo unde sap eu…

— N-o să se mai vadă om cu om.

Trebuie să sap nisipul de sub şoldurile lui. Am să mă sângerez în cochiliile de pe jos. Uite arbaleta. Cu cuţitul nu pot. Arbaleta deci. Folosesc crosa în chip de sapă. Straşnic.

După câteva mişcări, mi se accelerează respiraţia. Nu se poate aşa. Mi-o reglez. Plutim într-o infuzie de nisip, praf calcaros şi microorganisme. Nu văd decât coapsa arheologului. Deasupra, 50 de metri din apa Mării Negre. Nu trebuie să mă gândesc la asta. Singurul obiectiv e format din jumătatea de metru pătrat de sub coapsele lui DanCorbea.

Mă şicanez pentru o mie de lucruri anapoda. Nici nu poţi face altfel atunci când încerci să salvezi un arheolog

prins sub o bucată de metal de câteva tone la 55 de metri sub oglinda mării. Probabil, „Hai-hui” e la verticala bulelor. Aşa pretind cele mai elementare instrucţiuni de securitate. Pe urmă i-ar fi greu Maurei să înoate la suprafaţă. În acest înot la suprafaţă, spre ambarcaţiunea de asistenţă sau ţărm, se-ntâmplă cele mai frecvente accidente de înec. La dracu’.

Se pare că ce scot cu crosa, marea se grăbeşte să umple sub o presiune de cinci atmosfere şi jumătate. N-are niciun rost să coboare Mira. Consumă butelia inutil. Cu ce mă poate ajuta aici? Nu se vede nimic. Scot nisip. Praf de calcar.

Totul într-un hârşâit agasant. Abia-mi văd mâinile. Două pete deschise de culoare, informe. Mira trebuie să aibă încredere în mine. De ce spun Mira când de fapt gândesc Maura? Aha.

Posteriorul arheologului s-a adâncit cu câţiva centimetri. Fără noi ai fi rămas aici, amice. Ai fi murit sufocat, cu plămânii burduşiţi de apă… O să te mănânce cei care se ocupă cu strângerea fierului vechi. Uite ici. Tone de fier vechi. Zeci de tone.

Le-ai descoperit cel puţin de-o săptămână. Dacă toate gândurile pe care ţi le presează marea sub frunte sunt la fel de idioate ca ale mele, înţeleg o dată mai mult de ce Dan Corbea are nevoie de ajutoare microcefale. Chestia cu cei de la fier vechi rămâne în picioare, qjicât de dolicocefal aş fi. Probabil că e bine să respecţi un proverb vechi, de aceea înţelept.

„Nu-ţi băga nasul, unde nu-ţi fierbe oala”. Uite că nu se poate. La ora asta pot face faţă cu cinste într-o instituţie de protecţia cretinilor. Mi-e frică? De ce frică!? Şi el, şi eu ne-am pierdut identitatea fizică. O pată de lumină opacă.

Nisip în stare de imponderabilitate. Din când în când, ceasul acela obsedant de mare, un ceas de buzunar, curăţat de alge, ruginit şi cizma de cauciuc ieşind enormă din întuneric. Altă mie de lucruri îmi transmite mişcarea febrilă a arheologului.

Sapă sub el când cu o mână, când cu cealaltă. Execută un mers târâş pe spate, cu o încetineală înnebunitoare. Se smulge de sub blocul de fontă şi oţel ruginit milimetru cu milimetru.

Pierd vremea pentru gloria unui Era clide indiferent. Pierd vremea pentru gloria unui Dan Corbea, căruia, în esenţă, nu-i datorez decât acest serviciu omenesc şi-atât. Acum, cu vânt bun, eram la Portiţa. Mâine o căutam pe „Casia”. Eram eu cu adevărat. Nu dădeam ochii peste cap. Nu mă făceam ridicol, declarând amor unei femei cvasinecunoscute, în plus logodnica acestui cvasiânecat.

Ştiu că nimic din ce gândesc nu-i adevărat. De aceea, încerc s-o fac mai departe cu voluptatea perversă a mincinosului de profesie. În sfârşit. Dan Corbea îşi trage picioarele de sub blocul de metal. Dacă-mi întinde mâna, îl fac K. O.

Nu mi-o întinde. Înoată afară din epavă. Trece de epavă spre vest. Coboară pe verticală. Pipăie fundul cu lumina lămpii. Stop. Cobor lângă el. Din nisip, travers pe vedetă, o provă de lemn. O provă curăţată meticulos de toate decoraţiile şi tapiţeriile mării. O provă aproape carbonizată. Ne apropiem. Se vede limpede capul de balaur care-o împodobeşte. Un cap de balaur, cu ochi fieroşi. Cornee din fildeş.

Iris din abanos. Un cap fantastic. Halucinant. Acoperit de solzi. Lucrat cu arta desăvârşită a unui meşter mare. Gâtul balaurului, arcuit elegant, intră în nisip. Dan Corbea pluteşte în dreptul botului căscat, cu colţi fioroşi altă dată, astăzi, cariaţi de veacuri. Nu face nicio mişcare. Pluteşte şi-atât.

E vremea să urcăm. Ceea ce mă plictiseşte este durata ucigătoare a palierelor de decomprimare. Cred că la 6 metri sunt suficiente 7 minute. Dar la 3 metri abia or să ne ajungă 40 de minute.

8

La orele 18, 15, cu cinci minute înainte de-a apune soarele, situaţia e mai mult decât limpede. „Hâi-hui”,

„Meduza” şi

„Steaua de Mare” stau ancorate la distanţe de 50 de metri, marcând vârfurile unui triunghi în centrul căruia un vas *‘s*!

căpităniei portului amenajat în chip de bază plutitoare pentru scafandri manevrează a doua oară vinciul. Jos sunt doi scafandri ai căpităniei. Una din lăzi e pe bordul vasului. A

două, după huruitul vinciului, e pe cale să ajungă acolo.

Aurul a fost recuperat. Scos la suprafaţă în saci de cauciuc, a fost sigilat într-un fel de cufăr metalic, în prezenţa autorităţilor. În centrul atenţiei, Râul Era clide într-un costum distins de seară. După deferenţa cu care i se adresează cuvântul, este de-nţeles că toată lumea îi – recunoaşte meritul principal în descoperirea caicului. Mai este de-nţeles că expertiza medicului legist a constatat moartea prin intoxicare cu toxallumină a cetăţeanului Dumitru Niculescu, din strada

Tabla Buţii nr. 12, fără profesiune, vagabond de port şi element dubios. Tot expertiza medicului legist a constatat probabil ea accident complimentar al intoxicaţiei tulburări cardiace grave, care de fapt au provocat starea de comă a iisus-numitului.

Dacă o cameră de luat vederi ar cuprinde perimetrul ocupat de cele patru vase şi ar putea înregistra ceea ce se petrece la bord, imaginea secvenţelor n-ar fi prea depărtată de ceea ce urmează:

La „Steaua de Mare”, pescador amenajat pentru cercetări hidrobiologice. În prova, soarele trecut de linia hotelurilor din Mamaia. Acolo, cer în ocru dens. Pe acest fundal, siluetele perfect distincte ale clădirilor. Rezemaţi de copastie, biologul Val Dima, cu barba blondă fluturând în briza de seară, I.G. Diiller, Marian Tomoiu, Dan Corbea, de un calm perfect, căpitanul de pe „Steaua de Mare”, tip bondoc, robust, brunet.

Căpitanul: – L-am ajutat, domnii mei, după reţeta

recomandată de conducerea Bazei.

Val Dima: – Să vă fie de bine la amândoi. Nu-mi mai ivăd rostul.

Dan Corbea: – Există o decenţă a cercetării. Dumneata îţi faci studiile în public? De ce nu-mi acordaţi dreptul acestei decenţe?

Căpitanul: – Am vorbit în cod cu staţia de la muzeu.

Ei şi? Economie de timp.

Val Dima: – Conspiraţie perfectă.

Căpitanul: – Conspiraţie împotriva cui?

Tăcere.

Dan Corbea: – Rămâneţi la noapte cu mine. Ceea ce a f» se pasionant în cercetarea mea s-a consumat. Am găsit o epavă antică. Nu ştiu dacă e „Kabylia”. Mi-am realizat unu!

din cele mai dragi vise. Să găsesc o triremă.

Dacă pe bord s-ar afla un operator, desigur c-ar profita de amurgul violet pe care se profilează silueta arheologului.

De valurile uşoare, de zborul de seară al pescăruşilor. Ar găsi formula ca fraza care urmează să-şi dobândească întreaga semnificaţie, în cadrul de vis al mării.

— O triremă, de care sunt sigur c-a văzut înflorind ţărmurile Feniciei şi ale Cretei. C-a ascultat la vreun ţărm cu măslini în floare Odiseea. C-a purtat în cală vinuri dulci de

Rhodos. Mătăsuri şi uleiuri parfumate din Egipt. Sau poate cele din urmă versuri ale lui Ovidiu. Avea un echipaj cutezător şi nostalgic.

Cuvintele au sonorităţi pline de sevă. Dan Corbea, inspirat, învie din neant o lume colorată şi densă. Elada şi Roma, vechile civilizaţii de pe ţărmurile Asiei Minor şi Africii pulsează pe covertă într-un flux impetuos.

— Scuzaţi-mă! O clipă de evadare lirică. Vă rog, daţi-mi o mână de ajutor să eliberez trirema. Căpitănia mă ajută acum. Scoate vedeta rapidă la suprafaţă! Aştept.

Linişte. Foşnetul valurilor. Ţipetele pescăruşilor.

Val Dima: – S-a făcut.

*

Camera de luat vederi îşi mută obiectivul pe cuterul „Meduza”. Cabina, economică. Masă pliantă, două paturi gen vagon de dormit, rabatabile. Pe o masă, o hartă maritimă. Un raft mic cu opera lui Hemingway. Un portret al „Bătrânului” în alb-negru. În singurul scaun, căpitanul Alex Bogdan. Pe pat, Mira, într-un costum de flanel. Prin hublou, culori sângerii.

Căpitanul: – Eşti tulburată.

Mira: – Incertă, tată.

Căpitanul: – Tu?

Mira: – Mi se-ntâmplă câteodată să nu-mi mai recunosc gândurile, tată. Aproape să nu mă mai recunosc pe mine.

Astăzi, cu el în barcă, mi-a trecut mâna prin păr cu un gest neaşteptat de tandru, nu ştiu, am uitat tot şi dacă mi-ar fi cerut-o…

Căpitanul: – Taci.

Mira: – Mă respecţi mai puţin?

Căpitanul: – M-aş fi bucurat să-l salvezi tu pe Dan.

Mira: – E mai bine aşa.

Căpitanul: – De ce?

Mira: – Se precizează sentimentele fiecăruia, faţă de fiecare.

Căpitanul: – Mi-ar plăcea înainte să plec în Indii…

Mira: – Aştept ceva, tată. Nu ştiu precis ce anume.

Un gest mărunt, sau ceva extraordinar. Un fleac, sau poate ceva ce nu se poate face decât o dată-n viaţă. Nu pot acum.

Căpitanul: – Nu vreau decât să te văd împăcată.

Mira: – Fericită nu?

Căpitanul: – E un cuvânt absurd, Mira. îl detest.

Mira: – îmi place bărbatul de pe „Hai-hui”, tată. Are ceva din nestatornicia mării, din forţa ei. Poate din poezia

ei.

Căpitanul: – Respectă-te dincolo de impulsul momentului.

Mira: – Am început să am instincte materne, tată; Şi matrimoniale. M-aş vrea la casa mea, plină de griji casnice.

E delicios să ai griji casnice. Tu nu ştii ce-nseamnă să ai griji casnice. Ţi-ai trăit toată viaţa pe mare… Ai văzut Era clide?

Ce nevertebrat!… Crezi că Dan o place pe Maura?…

S-a întâmplat ceva, acolo în adânc. Taci, te rog. Maura a călcat peste ceva. Nu ştiu precis, dar simt precis… Mi-ar plăcea s-ascult Mozart. Eşti supărat pe mine?

Căpitanul: – Te rog să fii atentă la scufundare. Epavele astea de război sunt pline de curse pentru un scafandru.

Acum odihneşte-te un ceas. Prepar eu cina.

Mira: – Vreau să visez cu ochii deschişi, tată. Grozav ce-mi place să visez cu ochii deschişi aici, pe „Meduza”. Mă leagănă. Aud valurile. Sunt fericită… Vezi, când visez cu ochii deschişi, aici, sunt fericită, oricât de absurd ţi se pare cuvântul.

Căpitanul: – Atunci visează, draga mea.

*

Polidialog pe coverta lui „Neptun”, vasul a cărui bigă aduce peste copastie al doilea cufăr smuls adâncului.

— Bintotdeauna am spus că marea, în dreptul litoralului nostru, ascunde comori de nepreţuit, tovarăşi. Comori de arhitectură şi de artă antică. Iar acum, după cum vedeţi, comori adevărate, spune Râul Era clide. Se fereşte să nu-l ude stropii care sar de pe curentul bigii.

— Sunt de acord, notifică grav cineva din asistenţă. Vom sprijini ca şi până acum. E cam haotică cercetarea, aşa cum se vede şi la tovarăşul Dan Corbea. îl ajutăm să se clarifice.

— Aveţi dreptate. E un cercetător sârguincios, dar,

aşa cum aţi spus, haotic. E bine să i se aprobe ajutorul cerut pentru recuperarea epavei aceleia de război. Ne aşteaptă tovarăşul academician C. Rădulescu-Videle, pe care l-am anunţat telefonic. A venit cu avionul de după-masă. Mai stăm mult?

— Ziceam că dacă suntem aici, să scoatem măcar jumătate din vedeta aia. Să poată lucra autonomii, la noapte, spune căpitanul Vasului.

— Cu tot ce s-a recuperat din mare, la bord? se miră glacial Râul Era clide. Pentru o grămadă de fier vechi?…

La urechea celui care vorbise plin de gravitate:

— Academicianul C. Rădulescu-Videle a anunţat sus…

Închide ochii semnificativ. Trebuie lucrat toată noaptea. Catalogarea. Determinarea. Caracteristici. Stabilirea valorii reale. Un studiu introductiv. Nu pot să trec cu vederea ajutorul pe care mi l-aţi dat cu atâta înţelegere. Academicianul e un om amabil şi…

— Să ne grăbim, tovarăşi, taie cel care ascultase atent, cu intonaţie fără posibilitate de replică. Să iasă scafandrii.

Tovarăşe Culică, e bine să vorbeşti şi dumneata cu tovarăşii arheologi. Să sistematizeze… Toată lumea ştiinţifică din Europa e cu ochii pe ce descoperim aici… Să nu ne jucăm cu antichitatea, tovarăşi.

Râul Era clide surâde maliţios. I-au ieşit toate cărţile.

Maura i-a spus acum câteva minute: „Nimic, Era clide.

Dan Corbea nu este decât un visător şi-atât. Ai câştigat. Triremele lui sunt doar iluzii, sau poate numai nostalgii…” îşi consultă cronograful. Mâine ziarele vor publica cu titluri subliniate… Există un confort al gloriei pentru care merită să te zbaţi, îşi spune şi, perfect lucid de importanţa lui, urmăreşte distrat cum marinarii aduc la bord cea de-a doua ladă scoasă de pe fundul total indiferent al mării.

*

* * *

De la uscat spre larg, punte de lumină zmeurie peste apele mării. „Hai-hui”, în balans uşor. Catargul alb înscrie pe cer înţelesul unor cuvinte nerostite încă. Bărbatul îşi îmbracă costumul breton din lână. Amarează cu legături duble tot ce se află la bord.

— E prea multă electricitate în aer, spune.

Nu se uită la prova, unde Maura şi-a instalat salteaua pneumatică. Camera de luat vederi rămâne în afara intensităţii cu care bărbatul simte amurgul. Umbrele serii trec printr-o osmoză densă, din adâncul mării în văzduh. Vin de-acolo de pe fundurile acoperite de stânci şi alge, cu foşnete ciudate şi sonorităţi lichide. Toată marea e violetă. Tot văzduhul e violet. Văzduhul primeşte foşnetele şi sonorităţile mării. Bărbatul le-ascultă-n el, de când se nasc sub chila bărcii. Le urmăreşte drumul spre cer, prin el. Lumea din jur se estompează. Rămâne doar cu neliniştile cărora nimeni, niciodată nu le-a găsit un nume.

— Un delfin, spune Maura.

Delfinul, stilizat până la idee, taie valurile spre larg, între două jeturi de spuma.

— Atât?

— Bărbatul urmăreşte sinusoida elegantă a delfinului. Fosforescenţa şi luminescenţa undelor. Ştie că undeva în sud marea şi cerul aşteaptă furtuna. O ascultă în ţipetele iritate ale pescăruşilor. În plescăitul leneş al valurilor. Îşi încarcă plămânii cu aerul amărui, dens.

— Cum, atât? răspunde femeia.

Bărbatul controlează fungile. Şcotele. Ghiul. Întinzătoarele şarturilor.

— De astăzi sunt liberă, murmură femeia. Reface rapid filmul acestei eliberări. Hotărârea de a se elibera de Râul

Era clide prin Dan Corbea. Hazardul care-a eliberat-o de amândoi prin omul de la pupa, prea ferm să poată fi trecut dintr-o balanţă în alta. Cele câteva minute de panică pe fundul mării, când a avut să aleagă între a-i da satisfacţie plenară unui imbecil carierist şi omul sfios

interior, cu care respira acelaşi, oxigen, drămuit până la milimetru cub şi secundă… Când a ieşit din imersiune, Dan Corbea i-a spus:

«— „Kabylia” e a ta, Maura. Dispune de ea după cum gândeşti…». I-a ghicit incertitudinile? îşi arcuieşte braţele bronzate. Şi le aşază sub cap. Se uită la stelele răsărite pâlpâitor, la zenit… Complet liberă, şopteşte, eliberată de povara oricărei recunoştinţe. Înţelegi?

Bărbatul ascultă aparent distrat vorbele femeii. Urmăreşte linia buzelor eliberate. Descojeşte cuvintele. Lacom. Lasă femeia, care-şi mărturiseşte eliberarea, să pătrundă acolo unde neliniştile întâlnesc foşnetele mării.

„Hai-hui” balansează cu voluptate, de jur-împrejur marea, un bărbat, la pupa, o femeie brună la prova, şi undeva, alunecând pe valuri, destinul.

V

INTERMEZZO ÎN LUMINA ZODIACALĂ

Iată cum întâmplarea modifică rapid termenii unei ecuaţii al cărei rezultat era previzibil. La orele 19, 24 vasul „Neptun”.

ridică ancora şi pune prova pe Constanţa. Desigur, se transmit mulţumiri la „Hai-hui” prin portavoce; iar la „Meduza”.

şi „Steaua de Mare”, prin radio. Odată cu plecarea lui „Neptun”, iese din atenţia acestei cărţi arheologul Râul Era clide, căruia îi suntem datori să-i recunoaştem un viitor deschis. Probabil, minţindu-se pe sine cu tot atâta abilitate cu câtă minte pe alţii, Râul Era clide va ajunge la un echilibru interior desăvârşit. Acest echilibru interior îi va confecţiona un *facies* impenetrabil, inabordabil, cu morgă de academician. Morga va fi atât de veritabilă, încât, ajutată de relaţiile activate la maximum de descoperirea caicului şi a valorilor lui intrinsece, va atrage după sine titlul care să-i dea justificare publică. Râul Era clide îşi va autosprijini ascensiunea prin contraforţii solizi ai comunicărilor lui ştiinţifice.

Incidentul cu Morunu va fi uitat. Crimele morale nu

sunt codificate de niciun drept penal sau civil din lume. Cu o abilitate remarcabilă, Râul Era clide va uita ipostaza jenantă anterioară altei ipostaze jenante, lucru care-l va menţine permanent pur şi disponibil. Acum stă pe coverta vasului. În freamătul maşinilor aude freamătul aulei unde îşi va expune comunicarea.

La orele 20,04 „Steaua de Mare” e pregătită să coboare în mare echipa formată din scafandrii autonomi Val Dirtia, biologul, şi Dan Corbea, arheologul. Odată cu scafandrii se pregăteşte biga de adâncime, căreia i se fixează la cârlig o baterie electrică. Biologul Val Dima, îmbrăcat în costumul semietanş, ar vrea să-şi ceară scuze arheologului pentru impulsivitatea cu care l-a judecat. Îşi dă seama că arheologul arc foarte multă dreptate atunci când afirmă că cercetarea este un act de mare intimitate interioară. Că abia când se ajunge de la faza ipotetică la cea de exprimare, şi mai târziu, la sistematizarea observaţiilor şi rezultatelor, ideea cercetătorului poate deveni publică.

Arheologul a mărturisit că a lucrat pe fundul mării ajutat de un şofer tânăr, admirabil sudor, cu care a tăiat jumătate din epava vedetei. Tot şoferul i-a procurat în diversele lui imersiuni un material de cercetare bogat.

Biologul uriaş stă rezemat de copastie. Priveşte marea, îşi aduce aminte de arhipelagul Samoa. De luminescenţa feerică a apelor în largul insulei Tutuila. Se aude glasul iritat al semnalizatorului Morse. Apoi al căpitanului.

— Tovarăşi cercetători! Direcţia Bazei ordonă să ne-ntoarcem cu toată viteza. îmbarcăm echipa italiană şi mâine în zori să fim la Sulina pentru un studiu în Deltă.

Aproape simultan cu acest mesaj, „Meduza” primeşte următoarea comunicare:

«Către căpitanul Alex Bogdan pe „Meduza”. Reveniţi direct la docuri. E nevoie de prezenţa dumneavoastră pentru luarea în primire a vasului. Peste două zile cursa de probă.

Inginer şef Leonida.»

Urmarea celor două mesaje e trecerea lui Dan Corbea pe

„Meduza”. O consfătuire fulger în care se stabileşte că cei patru scufundători lipsiţi de mijloacele tehnice necesare vor rămâne la ancoră pe „Hai-hui”, de unde vor încerca să stabilească câteva date în plus referitoare la vasul antic. Poate un sondaj acolo unde se presupune că ar fi chila. Mâine se vor reîntoarce la Bază şi vor face demersurile necesare pentru obţinerea mijloacelor tehnice corespunzătoare. E păcat să piardă o asemenea noapte. Anotimpul e înaintat. Fiecare scufundare e un bun câştigat. Cu atât mai mult, cu cât „Hai-hui”.

pleacă probabil poimâine spre Histria. În consecinţă, cei patru trec la bordul lui „Hai-hui”.

„Steaua de Mare”, cu luminile de poziţie aprinse, se-ndepărtează spre ghirlanda de neon şi becuri strălucitoare care tiveşte orizontul la vest.

„Meduza” ia volta şi pune prova pe Constanţa iluminată festiv. Marea rămâne de ulei. Negru. Dens. Acolo unde s-a scufundat soarele, dincolo de continent, pluteşte în văzduhul rarefiat al nopţii o boare străvezie de lumină zodiacală.

NOAPTEA

1

Consult ceasul-brăţară. Ora 23, 42. Lanterna lui Dau

Corbea taie un con de lumină difuză dincolo de bordul epavei. Mira înoată lin, paralel cu fundul. Pipăie fiecare centimetru de nisip cu fasciculul de raze. Suntem la 50 de metri adâncime, de zece minute. La trei metri deasupra noastră stă suspendat cârligul prins la capătul unei saule, la care am legat o lanternă de semnalizare cu reflectorul roşu. La verticala saulei pluteşte „Hai-hui”. De veghe, Maura. Supraveghez sursele luminoase cu coada ochiului. Vreau să citesc numele, vasului de război a cărui epavă o ghicesc, mătăhăloasă, în faţa mea. Probabil va fi util pentru cei de la căpitănie. Vedeta se numeşte „Viforul”.

După toate legile războiului, vasul nu poate fi decât străin. Când ne-am scufundat, a trecut pe lângă noi un morun uriaş. Instinctiv am înotat în formaţie strânsă. A ieşit din întuneric. A plutit lin prin lumina bateriilor. A intrat în întuneric. Un semnal în cerc la Mira.

Schimb direcţia. Marea e caldă. Noaptea, detentorul amplifică până la panică senzaţia de solitudine, undeva într-un infinit lichid. Vin lângă Mira, reticent. Trupul admirabil, unduitor, bronzat, gândurile, sentimentele, Mira asta caldă şi sinceră îşi aparţine dincolo de mine şi amintirile mele. De ce noaptea, tot ceea ce ziua pare firesc se amplifică la dimensiunile irealului? Mira continuă să cheme cu semnale luminoase. Am o clipă de extaz submarin. Nisipul mozaicat cu milioanele de cochilii se transformă într-un produs fabulos al orientului străvechi, la fiecare atingere a luminii. Istoria oamenilor, condensată în raza lanternelor la 50 de metri adâncime, într-o lume a tăcerilor lichide, armonios muzicale, condensate în mişcări ondulatorii, atinge limitele fantasticului.

Mi se pare? Baliza luminoasă, singurul punct de reper care ne leagă de lume, înregistrează un balans uşor. Curenţi?

Hulă? Mi s-a părut? Mă dedublez instantaneu. O parte din mine urmăreşte avid bucata de metal bătută rudimentar de ciocanul forjeriilor sclavagiste, care iese la iveală de sub cuţitul mânuit abil de Dan Corbea. Zeci de gânduri îmi cutreieră creierul. Pe cristalul măştii se rulează rapid, se interferează şi suprapun imaginile cele mai diverse. De unde a distins

Mira sub barba de alge şi cochilii capătul acesta de ancoră antică?! Dan Corbea îl curăţă cu îndemânare. Un inel de aramă, neatins de rugină, uriaş, trecut prin capătul ancorei.

Dan Corbea rămâne nemişcat. Ia mâna Mirei. O duce la frunte… O triremă. Mare. Vânt în velă. Argonauţii. O vatră.

Sclavi cu baroasele. Sclavi pe jumătate goi. Pireu.

Târg de sclavi. Atena. Platon. Tomis. Ovidiu, într-o pelerină de lână de oaie dobrogeană, aspră. Scrisoarea lui Cotiso. Emoţia contactului cu veacurile... Detentorul, cu sunetul lui sinistru, mă smulge din timp şi mă proiectează spre celălalt eu, rătăcit deasupra, lângă fata de sus. Cercetez marea. Largul. Simt condensându-se toată electricitatea globului deasupra catargului.

— Ora 23, 54. Situaţia vasului antic se limpezeşte cu fiecare minut. Trebuie scoasă epava vedetei. Săpat cu jetul şi curăţită suprafaţa de nisip care-l acoperă. Explicaţia ancorei în afara bordului e una singură. Gonită de furtună spre ţărm, trirema a fundarisit ancora. Manevra a costaţ-o scump. Importante acum sunt mişcările infinitezimale ale balizei de adâncime care se transformă vizibil în pendulă pe verticală cuamplitudini vădit îngrijorătoare. Oricât de interesant ar fi vasul antic, hotărăsc să ieşim. Mă-ngrozeşte palierul de decomprimare de la 3 metri. Chem scufundătorii cu semnale

Morse. Mira vine cu mişcări elegante de craul. Dan Corbea întârzie la prova triremei. Semnalizez nervos. În sfârşit. Le fac semn spre baliză. Înotăm acolo. Ne ridicăm pe verticală, în aşa lei încât s-o avem la mijloc. O secundă, două. Baliza se scufundă brusc. Ne luminează picioarele terminate cu labele de cauciuc, roşii, sub lumina difuză. Unu. Doi. Trei.

Patru. Baliza se ridică rapid la un metru deasupra capetelor, în clipa când reflectorul roşu cade pe masca lui Dan Corbea, îi văd ochii măriţi de spaimă. Înot spre saula balizei. Urcăm, umăr la umăr. De jur-împrejur, masele lichide, negre, de ţâţei.

40.

35.

30.

28.

Ceva rece, de gheaţă îmi taie fruntea. Mă crispez interior. Un curent glacial. De unde? N-a fost. Nici astăzi. Nici când ne-am scufundat acum 30 de minute. Accelerez.

25.
22.
20.

Am. ieşit. Marea îmi apasă pe umeri, pe piept, o compresă aproape fierbinte. Am intrat, în osmoză cu forţele vitale ale mării. Circuitul sângelui meu pulsează odată cu răsufletul dens al mării. Viaţa s-a născut cândva din apele fierbinţi ale occauclor. Un cârd de guvizi botoşi. Strălucirea fosforescentă a solzilor.

19.
16.

Chefali. Mulţi chefali. Într-un dans rapid, pe zeci de traiectorii intersectate. Barbuni roşii, cu înotătoare galbene, irizate. Rândunele de mare îşi flutură aripioarele disproporţionat de mari, violete. Marea fabuloasă. Orgie de culori într-un centimetru pătrat de lumină electrică. Mai sus.

15.
14.
12.
10.

Stop. Cercetez rapid feţele coechipierilor. Instinctiv.

Mira vine lângă mine. Dan Corbea ridică lanterna spre suprafaţă. Furtuna ajunge până aici. O simţim. Ne leagănă. Poate o aud, dincolo de respiraţia sinistră a detentorului, în straiurile întinse ale lui „Hainui”. Vasul e la ancoră. Dacă-l răstoarnă? Dacă-l smulge? Trec rapid saula balizei pe sub chingile buteliilor Mirei. Las libere două lungimi de braţ.

Repet operaţia cu Dan Corbea. Încă trei lungimi de braţ de saulă. Mă ancorez pe sub chingi. Termin cu un nod de şcotă simplu. E singura modalitate să nu ne pierdem între noi.

Singura legătură trainică cu „Hai-hui”. La nevoie, vom acţiona ca o ancoră de furtună. Abia aici, la 10 metri adâncime, cu furtuna deasupra, îmi dau seama ce-nseamnă să nu poţi comunica. Trei oameni, unul lângă altul,

despărţiţi printr-o peliculă subţire de apă sărată, în imposibilitate să-şi comunice gândurile, temerile, hotărârile. Singurătatea asta în mai mulţi poate fi ucigătoare.

9.

7.

6.

Palier de decomprimare. Marea ne izbeşte unul de altul.

Raportul de forţe între noi şi mare se modifică catastrofal.

Forţe primare, neinteligente, mă smulg brusc din coordonatele pe care le fixasem, după dorinţă, în masele lichide şi liniştite ale adâncului. Ceva dramatic mă proiectează pe verticală.

Altceva, compact, greu, strivitor, mă-nfundă în masele lichide, clocotitoare. Lângă mine, departe de mine, jos, sus, lateral, imaginile celorlalţi doi, aplatizate, lungite şi gălbui ca-ntr-o pictură de El Greco. Smucitură. Saula, întinsă-ia câteva lungimi de braţ. Să-mi stăpânesc gândurile. Marea ne pedepseşte.

Nu putem ieşi din mare. Nu putem urca la bord. Nu putem lupta. Trei forţe inteligente în voia valurilor, la 6 metri adâncime. Trebuie să ne-nălţăm la 3 metri. Să rămânem acolo cel puţin 13 minute. Altfel? Azotul solvit în sânge şi ţesături neevacuat… Da, azotul. Plutesc? Cum? în sus? în jos?

Azotul, spuneam. Asta-nseamnă palier de decomprimare. Să stai până când se evacuează azotul solvit în sânge. Azotul?!

Gândurile. Trebuie să-mi adun gândurile. A te stăpâni. Îmi place să lupt. Lupta îţi dă certitudinea existenţei. Aici nu pot lupta. Aştept să se evacueze azotul prin respiraţie. Altfel accidentul de decomprimare mă face inutil la bord. Nu există nicăieri un cheson de decomprimare. Până la ţărm sunt patru mile de furtună şi niciun cheson de decomprimare. Să aştept evacuarea

azotului. Unde e Mira? O pată diformă smulsă parcă din mine însumi. Altă pată diformă care mă trage la adânc. Câte minute au trecut? Cinci. Mai avem zece. O

veşnicie. Ce face Maura, singură în furtună?

3

Când a văzut racheta cu cele trei stele roşii ţâşnind de la

Bază spre larg, Maura s-a întrebat: „De ce?” Până atunci se abandonase unei reverii fără obiect. Marea cu valuri moi de antracit lichid, cerul satinat, broderia grea de stele licăritoare, singurătatea desăvârşită au obligat-o să gândească. La ea, la cel din jur, la viitor. „Dacă mă iau în serios, s-a terminat cu toate, şi-a spus. Uite că nu vreau să mă iau în serios. Aerul pe care-l am acum mi-este cel mai convenabil… Era clide s-a scos singur din joc. Dan?…” îşi aminteşte precis clipa când a deschis ochii, acum trei ani, era la spital, şi deasupra ei, plecat, un obraz măsliniu de bărbat. Încercase în larg, la

Mangalia, o butelie nouă. Pană de alimentare. S-a încăpăţânat să înoate la suprafaţă cu tot echipamentul. N-a ştiut când s-a dus la fund. După cele două zile de convalescenţă, în care salvatorul a vizitat-o la toate orele posibile şi imposibile, după o săptămână de plimbări pe mare şi faleză şi altă săptămână de discuţii cu mama, s-au logodit. Şi?…

Se pleacă peste copastie. Marea e neagră. Fremătătoare.

Acolo, undeva în adânc, sunt ei. „De ce mă gândesc la ei amândoi? De ipocrită. Pentru că, de fapt, îmi place el. Îşi ascunde duritatea de care instinctiv mi-e frică. Şi trebuie să-ţi mărturisesc, draga mea, că-mi este întâia oară frică de un bărbat. Simt o tendinţă laşă spre supuşenie. Nu vreau în ruptul capului să fiu supusă”.

A doua rachetă. Tot roşie. Tot spre larg. Odată cu ea, un fulger lung, violet, taie orizontul. S-a oprit vântul. S-au oprit parcă şi valurile. Maura aprinde bateria. Verifică amarajul. Îi apare limpede imaginea mâinilor lui

bărbăteşti, care, cu mişcări sigure, energice, au dublat legăturile. Se-nfioară.

Râde. Îşi amarează buteliile. îmbracă peste bluză un flanel care-i strânge sânul şi umărul. Deşurubează întinzătoarei e şarturilor şi straiului. Scoate catargul din lăcaşul lui. îl culcă cumărul spre prova. îl fixează la copastie prin cele două brăţări. „Hai-hui” îşi micşorează tangajul.

— Se gândeşte că e mai bine să fie necesară ridicarea lui, decât imposibilă coborârea… Pune furcheţii în lăcaşuri. Aşază ramele în interior. Pregăteşte să aibă la-ndemână masca, tubul de respirat şi labele de raţă.

Aşteaptă furtuna. Mai precis, îi urmăreşte traiectoria.

Din sud spre est, într-o cavalcadă de fulgere verzi şi tunete surde, cu ecouri vagi alunecând pe mare. Din est, spre locul unde tanghează „Hai-hui”, într-o tăcere desăvârşită. Un val negru, uriaş, străfulgerat de lumini şerpuite se ridică din în are spre stele.

I se pare că tot universul e smuls din el însuşi, ridicat la zenit şi n-aşteaptă decât să se prăbuşească peste „Hai-hui”.

Gândurile i se leagă sonor, cu precizia unui cronometru. Trăieşte o panică activă, stăpânită, legată de cei din adânc. Lucrează matematic, ciudat detaşată de gesturile pe care le face.

E toată numai grijă pentru cei din adâncul apelor. Ridică şi coboară saula cu baliza luminoasă. O trage de la prova la pupa şi invers… Prova în val, îşi aminteşte ceva dintr-o lectură îndepărtată. „E firesc să primesc valul în prova”, se convinge cu „Uşurinţă. Trage ancora. Lanţul i se pare fragil.

Cunoaşte fundul. Îi e frică de stâncile în care s-ar putea înţepeni ancora. La nevoie „o s-o părăsească. Necesar e să rămâi aici. Scurt, rulează o inspecţie vizuală a litoralului.

„Steaua de Mare” a trecut acum două ceasuri spre nord. La

Bază nu mai există decât o mahună trasă la uscat. „Meduza”.

poate veni într-un ceas. Îşi fixează labele de cauciuc; apoi masca, tubul de respirat. Fundariseşte ancora. Trece la rame, cu faţa în vântul dezlănţuit în rafale din larg.

4

Văd ancora în lumina bateriei. Înot pe direcţia în care s-a scufundat. Mira şi Dan îşi sincronizează mişcările, atât cât e posibil s-o facă într-o mare clocotitoare. Trebuie să acţionez. Altfel „Hai-hui” poate avea soarta epavei antice.

Mă gândesc la fata singură de la bord. Lanţul. Unde este lanţul ancorei? Absurd. Unde să-l găsesc într-o mare de catran, care mă zvârle de colo-colo? Tone de apă ne izbesc sub pântec. Ne proiectează spre zenit. Alte tone se prăbuşesc peste noi în mugete surde, desprinse chinuit din tăcerea absolută a adâncurilor.

Nu există decât o soluţie. „Hai-hui” nu poate rezista unei asemenea situaţii. O pierdem, e pierdut totul. Simt în mine valoarea microsecundei. Dezleg nodul saulei. îl trag pe Dan

Corbea lângă mine. Lupt cu labele de raţă. Cu torsul. Cu bicepşii. Trec de el. Saula. O scap. Toate celulele mele scot un singur strigăt de spaimă. Nu. Poate mă taie până la os.

Nu ştiu. Mă izbeşte ceva metalic în tâmplă. Butelia Mirei.

Ameţesc? Nu. Nu pot ameţi. Mă-nec? Absurd. Respir. Unu.

Doi. Trei. Respir. Un trup viu, încordat, lumină puternică în mască. Închid ochii. Lumina scade. Îi deschid. Mira îmi cuprinde umărul. Îi fac semn că urc. A-nţeles. Are irisul mărit, aproape cât toată pupila. Se desprinde. Apuc saula deasupra ei. Urc. Mi-e frică. Nu de efectele decomprimării.

De posibilitatea izbirii în derivorul bărcii. „Hai-hui” are un derivor care mă poate decapita. Sau îmi poate tăia tuburile de cauciuc. Nu pot lăsa saula. E mai mult decât un

cordon ombilical. Unde sunt? Unde e „Hai-hui”? Trebuie. Stânga pe saulă. Dreapta deasupra capului. Imposibili-Marea mă desfiinţează. Trebuie.

5

E chinuitor să-l urmărim clipă de clipă între speranţă şi dezastru. La ora 24,00 aspectul punctului geografic unde tanghează „Hai-hui” e îmbibat de dramatism. La câţiva metri sub valuri, Mira şi Dan Corbea luptă din răsputeri să se menţină aproape. Se pare că în masele de apă răscolite cei doi găsesc în fiecare gest care-i apropie o bucurie intensă, după cum atunci când valurile îi rup unul de altul îi copleşeşte senzaţia de gol şi inutil. Marea în furtună a lichefiat orice resentiment.

Mira îşi simte mijlocul înlănţuit de braţul logodnicului.

O podidesc lacrimile. Dincolo de vuietul sinistru al mării, aude zumzetul subţire al albinelor. Vede ca-ntr-o iluminare grădina lor, în primăvară, Dan, cu capul pe genunchii ei, deasupra, florile, albinele, cerul. Mâna care-i strânge mijlocul e fermă. Asta o linişteşte.

La bord, Maura scoate apa din barcă cu ispolul. Lucrează sacadat. Nu gândeşte la nimic. Trebuie să rămână aici. Dacă nu rămâne, e o criminală. Atât. Trebuie să rămână. E udă.

Îndârjită.

Cel care vine la suprafaţă gândeşte că ceilalţi i-au încredinţat viaţa. „Hai-hui” e a lui. Au avut încredere în el. De altfel, îi datorează lui Dan Corbea iniţierea în tainele arheologiei submarine. Şi nu numai asta. O anumită ţinută intelectuală. O anumită nelinişte intelectuală. Pe urmă, e vorba de prestigiul lui de bărbat. Sunt aici două femei care se cer ocrotite. Sentimentul notat de aceste. rânduri se materializează într-o forţă pe care nu şi-o bănuia. Înoată puternic, precaut, cu saula mereu întinsă. Ştie precis că are barca în dreapta. A întins saula în toate patru direcţiile. În dreapta saula s-a arcuit pe bordaj. S-a scurtat vizibil. Se uită la cadranul busolei. Trebuie să se menţină

pe 45° împotriva valurilor. Maura simte tensiunea în bordul de care e amarată saula. O smuceşte de câteva ori. I se răspunde prompt. Ceea ce urmează se rulează cu viteză halucinantă. Saula se întinde.

Pleacă barca în tribord. Maura compensează în babord. Un val cu coama de spumă izbeşte în prova. „Hai-hui" îl trece pe sub chilă. Din spumă iese capul scafandrului. Se vede luciul măştii. O mână se crispează pe copastie. Întunericul e copleşitor. Maura aude gâfâitul greu al detentorului. Şi un ţipăt:

— Ancora!

Omul se trage spre prova. Dispare. Din larg vin unele după altele şiruri de valuri clocotitoare.

— F U R T U N A

I

LUPTA PENTRU VIAŢĂ

1

De jur-împrejur, haos. Funcţionez ca o ancoră de furtună.

Sunt o ancoră de furtună. Curios. Am ajuns ancoră de furtună. Val. Respir adânc prin tubul de apnee. Lanţul ancorei îmi taie umărul. Câteva mişcări cu labele de raţă. Izbitură sub piept. Ridicare pe un munte lichid. Stop. Prăbuşire în adânc, ameţitoare. Lanţul mă frânge. Se destinde. „Hai-hui".

trece. Înot. Unde? De când? Respir adânc prin tubul de apnee. Lanţul ancorei îmi taie umărul. Câteva mişcări cu labele de raţă. Izbitură sub piept. Ridicare pe un munte lichid… Vuietul vântului. Clocotul apelor. Stop. Prăbuşire în adânc. Ameţitoare. A trecut? Cine să treacă? „Hai-hui".

Trebuie. Înot. Şase ore de-ntuneric. Val. Sus, o stea! O stea?

Tot ce e viu în mine ţipă: O stea! Nu. Cer negru, jos. îl simt. Umed. Mă afund. Mă absoarbe marea. Odihnitor. Definitiv. Nu. Încă. Labele de raţă. Muşchii picioarelor, sfâşiaţi

de oboseală. Frig. Muşchii braţelor, sleiţi. Val. Respir

adânc

prin tub. Lanţul ancorei se destinde brusc. Nu. Înot. Înnekbunit. Se-ntinde. Funcţionez doar ca o ancoră de furtună, i Trebuie să ţin prova în val. Doamne, valurile astea mă-n

groapă de viu! Cum şi-a rupt Dan Corbea piciorul? Cine

[spune că şi l-a rupt? Cer negru! O stea! Ce nebunie! De funde stea în haos? Frig. Cumplit. În mine tot, frig.

Valurile vin unele după alt. ele, negre, cu creastă de spumă albă, clocotitoare. Marea fierbe, se cufundă în ea însăşi, se înalţă spre cerul jos, cu nori zdrenţuiţi prin care trece rar câte-un fulger verde, spectral. În lumina fulgerului, cei din barcă văd de jur-împrejur talazurile, marginile zdrenţuite, halucinante ale norilor şi parcă aud mai puternic mugetul surd al furtunii. La eche, adunată toată pe bucata de lemn ud.

Mira. Ştie că trebuie să ţină prova în val. O simte pe „Haihui” cum se ridică uşoară cu prova-n cer, cum valul îi trece pe sub chilă, cum rămâne suspendată în golul negru şi umed, atunci o plesnesc în faţă stropi denşi de alice lichide, aude vântul – o clipă de incertitudine şi prova se-nfundă brusc, capetele celor doi de la rame se lasă în golul căscat între valuri, ea mai pluteşte câteva microsecunde deasupra vârtejului, înconjurată de vânt şi-ntuneric, urmează prăbuşirea, jocul dezmăţat al bărcii, forţa apelor care vor s-o pună travers şi ea ştie că dacă scapă echea pe care i-au îngheţat mâinile, sau dacă cei doi vâsl-şi nu trag la rame sincron, sau dacă apele sunt mai viclene decât oboseala şi încordarea lor, atunci vine sfârşitul. Acolo, în apă, îi simte toate mişcările transmise prin lanţul ancorei şi clincherele bărcii – un nebun admirabil se joacă cu viaţa. E aici, în vâltoare, trăieşte, luptă, ea nu-l vede, dar cu o acuitate dureroasă îi simte fiecare răsuflet sfârşit şi-atunci se-adună pe eche cu o disperare mută, sfâşietoare.

Dan Corbea îşi ţine piciorul rupt, o fractură de tibia, îşi spune, l-a prins lanţul ancorei când s-a urcat pe bord,

sau poate buteliile când le-a scos l-au presat de bordaj, îşi ţine piciorul întins şi caută marea cu ramele. Vântul i le smulge din mână. Fiecare mişcare e un chin infinit. Stropi reci sar peste copastie. Îi sfredelesc ceafa. Are puloverul ud. I se pare că marea îi presară pervers praf grăunţos de sare în podul palmelor, la rădăcina degetelor, pe tot piciorul numai durere şi carne vie. Trage la rame, puternic. Nu vede marea. N-o

Iulie… Doar durerea din el are glas. Şi gândul că acolo, pe fund, trirema ori galera, vasul acela cu prova nobilă sculptată în cedru de Liban stă nemişcat în tăcerea solemnă a adâncului şi-l aşteaptă, aşa cum l-a aşteptat aproape două mii de ani.

Există undeva, în adânc, o mare stare de echilibru, în adâncul mării, în adâncul oamenilor, peste care furtunile vin şi trec, fără să-l tulbure, îşi spune şi se-ncordează din noi pe rame, pentru că „Hai-hui” se-nclină primejdios şi are tendinţa neta să gireze.

— Lanţul 1 strigă Maura.

Vântul îi smulge strigătul de pe buze. îl zdrenţuie. Lasă ramele. Se loveşte în ancora aşezată între banchetă şi chesonul de la prova. Lanţul, lăsat câţiva metri în apă, ca un hăţ, e moale. Aprinde lanterna. Fasciculul izbeşte în masca de cristal, răsucită spre cer. Undeva, dincolo de lumina bateriei, ghiceşte muntele de apă care creşte, creşte, atinge norii cu creasta spumegândă, vine urlând şi se prăbuşeşte peste omul care poate îşi dă sufletul la câţiva metri de ei.

Fără lumină, marea era mai puţin înspăimântătoare. Masca se răsuceşte scurt. Din apă ies doi umeri voinici. Lanţul se întinde. Maura stinge bateria. iPrece la rame. Îşi sincronizează mişcările cu Dan Corbea. O inundă o căldură ameţitoare. Ceva neîntâlnit şi nesperat, dureros până la ţipăt, dureros şi tandru până la sfâşietor.

3

Funcţionez ca o. ancoră de furtună. Principalul e că funcţionez. Val. Respir adânc prin tubul de apnee. Ma

destind. Mâinile înainte în chip de probă. Picioarele întinse.

Nebunie. Tonele de apă mă anihilează. Gândesc. Ăsta este principalul. Am început să gândesc. Frigul mă paralizează.

Esenţial e să ţin prova în val. Eu şi „Hai-hui”. Mă ridic pe creastă. O forţă oarbă îmi smulge măruntaiele. Ceva dincolo de mine mă catapultează la zenit. Valul. Creastă de spumă, clocotitoare., Ridic capul. Mă ridic tot. Bat apa cu picioarele. Adulmec vântul. A căzut vântul. Nu pot să urlu.

Toată fiinţa mea strigă: A căzut vântul. Abia acum aud furtuna. Mugetul surd al apelor răscolite. A căzut vântul.

Cad. Marea mă absoarbe lacom. N-are decât. Vântul a căzur.

Acum rămâne de rezolvat doar o problemă de rezistenţă. În definitiv rezistenţa e o a doua problemă… De voinţă şi inteligenţă. Sunt o ancoră de furtună care gândeşte, prevăzută cu tub de respirat – respir cu voluptate – cu labe de raţă şi… Nu se poate. Toată fiinţa mea strigă: Nu se poate. Întorc capul. Lumină pe „Hai-hui”. Slavă Domnului. „Haihui” rezistă eroic. Val. Smuls din mine. Anihilat. Nu. Trebuie. Doar gândesc. Trebuie.

II

LUPTA PENTRU DEMNITATE

1

Val. Undeva în haos, aici, în mine există o fiinţă raţională. În definitiv… Valurile sunt nişte produse mecanice, perfect determinate de direcţia şi intensitatea’ vântului.

Vântul a căzut. Ce spunea Dan Corbea? Despre cine?

Avionul acela argintiu. Într-o iarnă, acasă, mama… Şi ea, demult. Trenul.

— Mă aştepţi?

— Da, te aştept.

— Până la sfârşit?

— Până la sfârşit, dragul meu.

Atac ia sol. Căşti verzui-cenuşii. Flăcările albe de la gura mitralierelor cvadruple. „Perla”. Petula Clark şi „Hello

Mary-Lou”. „Casanova baciami”. Aiurea. Constat că sunt un îndărătnic. De altfel, am îngheţat. Admirabil. Să ne dezgheţăm, amice. Exista o singură soluţie: înoată. Cu economie, dar înoată. Ţinem la capă cu marea din prova cu o ancoră de furtună raţională.

2

„Hai-hui” nu se mai poate banda periculos. Perioada aparentă a valurilor are un unghi cu drumul, isteţ. Unu, doi, trei, patru, cinci, şase. Perfect. Valurile vin mai rar. Mai puţin înalte. Probabil mi-e dor de costumul meu breton, din lână aspră şi bună… Grozav de dor mi-e de costumul meu din lână bretonă… Mi-e nemaipomenit de dor de costumul din lână neagră, foarte fină, mângâietoare şi caldă. Cândva, un poet arab pe care-l iubesc – ah, bătrâne şi înţelepte

Omar Khayyam! – spunea:

„Ce suflet uşor are vinul! Olari, pereţii ulcioarelor să fie foarte netezi, pentru acest suflet uşor! Lucrători de pahare, rotunjiţi-le cu dragoste, ca sufletul lui voluptuos să se poată scălda liniştit în azur…”

În chesonul de la pupa am o sticlă de coniac de Teremia, de pe meleagurile mele natale. E cel mai bun coniac din lume. Are aroma suavă a cireşilor în floare. Val. Respir prin tubul de apnee. Mă cufund, adânc, adormitor, legănător…

Am muşchii sfârtecaţi. Două bătăi. Alte două. Muşchii sfârtecaţi. Din ce în ce mai greu. Mi-e din ce în ce mai greu.

O stea? O stea. Pe viul Dumnezeu, o, stea! Acolo!

Dincolo de creste, dincolo de spuma clocotitoare, sus, deasupra, o stea. Una singură. Norii. O şterg. Nu se poate.

O stea. Uite-o limpede. Licăritoare. O stea! Aici, deasupra

valurilor, să-ntind mâna; o stea!

Trei semnale luminoase îmi ciocane inasca rapid. Da, era să nu. Mai corect, să mă uit. Allain Bombard şi Oceanul

Atlantic. Ce-a putut face el, mi se pare pe tparalela 20 latitudine sud, pot face şi eu la 40° latitudine nord. Nu ştiu dacă în Marea Neagră se poate trăi din plancton. Alte trei semnale înfipte în mască. Probabil mi-e bine. A trecut o pânză de apă peste mască? Ei şi? Cineva mă smuceşte nepoliticos de umăr. Vreau să mă răsucesc. Constat că sunt înţepenit. Semnalele astea devin plicticoase. Şi parcă difuze.

Mă cufund în vis. Era şi timpul. Mi-e somn. De moarte.

4

Mă cufund. Cu voluptate. Destins. Cine, mă smuceşte?

Acum? Acum când am învins? Absurd. Mă cufund într-o gelatină opacă. Rece. Tăios de rece.

5

Coniacul de Teremia merită mai multă atenţie. Ceva albastru îmi scurtcircuitează creierul. Lanţul. Unde mi-e lanţul? Nu mă simt bine fără lanţ. Câteva bătăi din picioare. Asta se numeşte automatism? Reflex condiţionat?

Trei semnale reci în mască, Sunt nebuni? Cum o s-o pună pe „Hai-hui” travers? De asta am stat o veşnicie în valuri?

Mă ridic pe o creastă, până la mijloc. Le fac semn. Înot.

Bras. Prelung. Draga mea „Hai-hui”. Acum. Pe acelaşi val.

Am scăpat-o. Nu. E aici. Ce bordaj alb are! De smalţ.

Mâini. Calde. Fierbinţi. Ce nebunie. Pot singur. E demnitatea mea să pot. Şi steaua? Unde e steaua?

6

Mi-e foarte bine în costumul meu breton. Păstrez senzaţia mâinilor calde, fierbinţi pe braţe, pe umeri. Ora

06, 15.

Cer gri, lăţos. Mare gri, de oţel. Valuri.

— Cred că mi se umflă piciorul, spune Dan Corbea, arheologul. E bine că trirema s-a scufundat la mare adâncime. Acolo e linişte. Calm.

Nu ştiu dacă echipajul triremei, acum două milenii, ar fi fost de aceeaşi părere cu arheologul. Are pudră de sare în păr. În sprâncene. Are şi Mira. Şi Maura. Suntem pudraţi cu cristale diamantine. Elaborez constatarea degajat. Constat că sunt degajat. N-am dormit de 24 de ceasuri. Important devine piciorul arheologului.

— Îmi trebuie nişte aţele, spun.

Ciudat. Se pare că începe să mi se imobilizeze piciorul drept. Chiar foarte ciudat. Mă-ntreb dacă solitudinea noastră între cer şi apă mă sensibilizează peste limitele admisibile la oamenii bine crescuţi. Oricum, furtuna se potoleşte.

N-am ce sacrifica la bord, în afară… Fac un inventar rapid.

Catarg. Bompres. Rame… Mira îmi surprinde privirea. Îşi muşcă buzele. Maura îmi oferă cuţitul de scafandru.

— Grătarul, şopteşte.

E palidă. Paloare nobilă. Ştiu. Ne-a salvat. N-am vorbele la mine. Nici nu poţi avea vorbe în asemenea situaţii.

— Da, gţătarul.

— E păcat, spune Dan Corbea. Unde ne găsim? Mi l-au promis pe „Neptun” pentru astăzi. Trebuie să mergem la

Constanţa. Neapărat.

Ora 06, 45. Soare palid. Vânt din tribord. Valuri lungi, odihnitoare. La eche, Mira. Maura ridică punctul cu sextantul. Dan Corbea vorbeşte cleios despre sumerieni. E îmbujorat, cu ochii uşor halucinaţi. Tai grătarul în şipci. Miroase surprinzător a răşină. A cetină. Mi-e dor sălbatic de munte. îl simt. îl trăiesc. Cu ciuruitul vesel al pâraielor,

cu cetinile susurânde, cu jderul prelins pe trunchiul lariţelor, cu veveriţele, cu toate miresmele lui vegetale.

Îi pun piciorul în atele. Mă ajută Mira. Are mâini frânte de oboseală. Dan Corbea dublează ritmul în care vorbeşte.

A trecut la Peninsula Iberică în timpul Reconquistei. Desigur fractură de tibia. îl doare până la leşin. De aceea sare brusc la fresca lui Tintoretto din Palatul dogilor, în care se povesteşte cucerirea Constantinopolului de către cruciaţi.

— 44°50 28” latitudine nord; 30°15 55” longitudine est; adică 85 de mile pe cap compas de 247°, spune Maura.

Mă culc. La revedere.

Îşi întinde salteaua pneumatică la prova. Adoarme.

7.

Arborez. Catargul mi se pare din fier. Mira mă ajută să întind şarturile şi straiul. Maura a dezarborat probabil lucidă. Soarele cochetează. E cald. Mai curând mângâietor.

Norii se frâng. Mereu şi mereu. Călătoresc deasupra noastră, aproape, albi, pufoşi, inocenţi.

— Scuză-mă, spune Dan Corbea.

Îl aud vag.

— Culcă-te. Cartul ăsta îl fac eu.

Mira îl ajută să se culce. Îi pune sub cap puloverul ei.

Trece la fungi. Ridică flocul. Vela mică. Acum, vela mare.

Îi dau lochul. Face trei măsurători.

— 7 noduri, spune.

— Dacă ţine vântul…

— Să zicem 12 ore…

— Perfect.

— Abia mâine… „Neptun”… mormăie Dan Corbea.

— Ţi-e foame? mă-ntreabă Mira.

Are cearcăne adânci. În ochii albaştri i se răsfrânge marea, acum violetă.

— Da. Mi-e foame.

Marea. Se frânge sub chilă, cântă, murmură şi vântul în şarturi, şi norii pântecoşi, pufoşi şi-n larg o turmă de delfini stilizaţi până la idee, spre est cu viteză, între jeturi alba de spumă. Mi se pare? Poate. Sunt frânt. Soarele mă dizolvă, mă-ncălzeşte în adânc, e blând, matern şi mă dizolvă. Nu mi se pare. Un zgomot străin. Îmi ţiuie urechile de oboseală.

Scot din cheson sticla cu coniac de Teremia. îl privesc în lumină. Chihlimbar.

8

Ora 08, 05. Singur la bord. Ceilalţi dorm. Soare. Valurile cad. Vântul ţine. Marea, dumnezeiesc de frumoasă. Mâna mică, cu unghii ovale, pumnul arămiu al Mirei îşi spune povestea. Mira doarme la pupa. Mâna ei nu doarme. Între

07, 45 şi 07, 50 a întreprins o călătorie infinitezimală spre mine. Mi-am notat-o.

07, 46. Incertitudine. Uşor spre est. Dan Corbea.

07.48. Stop. Poate o amintire. Vântul îi flutură părul blond arămiu. Oftează.

07.49. Hotărâre. Pumnul mic, cu urme de sare, se destinde. îl simt în mine, fierbinte. Trece spre cheson. Parcă urcă Alpii. Parcă urcă undeva la zenit, dureros. Mai dureros decât o desprindere din trecut.

„— Haide, Mira. Decide-te”.

Nu ştiu de ce gândesc aşa? Parcă tot restul vieţir mele e legat de cei câţiva centimetri care despart mâna mică cu unghii roz de mâna mea tăbăcită.

07.50. Stop. Un spasm al degetelor, ca un plâns, ca un regret. Renunţare. Mâna se întoarce moale. Abandonat. Şi de ce-aş minţi? Fericită. Se lasă uşor pe antebraţul arheologului. Cât freamăt şi câtă bucurie în degetele bărbăteşti. Regăsire. Recunoaştere… Marea cântă sub chilă. Etrava taie valurile. Şi valurile foşnesc, murmură, cerul e albastru-strălucitor, vântul susură în şarturi, umple vela mare şi vela mare, colorată cu petice vii de culoare roşie şi verde şi albastră, se proiectează pe orizont ca-n

vis.

9

Ora 08, 15. De sub orizont, evident, un zgomot persistent de motor. Desigur, un hidro. Prea mult în larg, ca să fie din patrularea de coastă. Tresare ceva în mine. Nu sunterri nişte naufragiaţi. Am însă senzaţia naufragiatului când aude, când vede la orizont salvarea. Încarc febril pistolul cu rachete.

— Recunosc că pasagerii mei temporari mi-au acordat prin somnul lor profund un credit nelimitat. Maura. Cine este

Maura? La prova, doarme superb o fată brună, arsă de soare, cu genele mari, negre, plecate pudic. Cine este Dan

Corbea? Cine este Mira? Nu-mi plac personajele fals dilematice. Să fim sobri. Un hidro. Jos. Treptat umple toată marea de zgomot.

N-am ştiut că oamenii dormind profund pot da semenilor lor un sentiment de mare demnitate.

Hidroul, în zbor jos, se-nscrie în viraj. Trag racheta cu trei stele roşii. Hidroul se clatină pe aripi.

La bord, animaţie. Mă uit la valuri. Încă mari. Hidroul se pregăteşte să amerizeze. E limpede. Se frânge ceva în mine. Mă simt văduvit de ceva care-mi aparţine. De ceva câştigat greu, prin luptă… Mă rog. E cazul să redevin urban.

Totuşi, hidroul e inoportun. Măcar astăzi marea trebuia să-mi aparţină.

Se pare că operaţia de trecere de la bordul lui „Hai-hui”.

la cel al hidroului nu este tocmai uşoară pe marea încă montată. Şi nici prea dorită. Un membru al echipajului coboară pe flotorul din babord. Pilotul ţine hidroul pe val, cu motorul la relanti.

— „Hai-hui”, ai vreun accidentat la bord?

— Am.

— Perfect. Manevrează să vii cu prova sub scară.

„Hai-hui” descrie o voltă-n vânt, graţioasă. Vine uşor dinspre profundorul hidroului. Maura, la prova, se pregăteşte de abordare. Mira e atentă la funga velei mari. Dan

Corbea, cu eforturi vizibile, îşi scoate de sub banchet masca, labele de raţă şi buteliile.

— Mi-ar fi plăcut să mă-ntorc cu „Hai-hui”, prietene.

Pauză. Soare pe planurile hidroului. Miros de benzină şi emailită. De tablă de aluminiu, caldă. Maura apucă scara de metal. Cel de pe flotor ţine prova bărcii. În uşa hidroului apare un al doilea membru din echipaj, blonzi, surâzător.

— Căpitanul Georgescu, se prezintă. Vă caut de azi-dimineaţă… Un rănit?

Dan Corbea se-ntoarce spre bărbatul de la eche.

— Nu trece pudoarea cercetării în seama orgoliului, şi munca mea la epava vedetei în seama egoismului. Am visat dintotdeauna să descopăr o triremă. Poate „mi-ar fi plăcut să rămână doar vis, şopteşte. Îţi mulţumesc pentru scrisoarea lui Cotiso. Caut-o pe „Casia”. Scrie-mi, şi la vară… La vară, prietene…

Mira: – Haide, Dan!

Maura: – Căpitane! Coboară câteva scări să-l ajuţi.

Căpitanul: – Cu-plăcere, domnişoară.

Maura: – Nu pe mine. M-ai înţeles greşit.

Căpitanul: – Scuzaţi. Nu se aude! Motorul.

Bărbatul de la eche încearcă un sentiment de însingurare.

Se ridică. îl ajută pe Dan Corbea să ajungă la prova. Se vede că sunt emoţionaţi amândoi. Un operator indiscret ar putea surprinde o îmbrăţişare abia schiţată, când arheologul se desprinde de cel de pe „Hai-hui”.

— Succes. Din inimă, spune arheologul.

— Când mă-ntorc din Razelm, te caut. Fă-te sănătos.

Căpitanul blond îl sprijină pe Dan Corbea, care dispare în fuselâjul hidroului. Apare din nou. Ia la bord buteliile.

Echipamentul de scufundare.

Mira: – E rândul meu. Cred c-am greşit, prietene.

Poate m-am pripit, atunci în maşină.

Cei doi se privesc intens. Acelaşi operator indiscret ar putea surprinde fermitatea şi cinstea acestor doi oameni care „fără-ndoială, s-au plăcut, dar care şi-au dat seama că şi unul şi altul n-au amintiri comune. Mira probabil şi-a intuit locul lângă arheolog. Sau poate, în noaptea de iad pe care-au parcurs-o, a descoperit că omul pe care-l crezuse uşor infatuat, egoist şi îngust e cu totul altfel. Cu sensibilitatea care nu aparţine decât femeilor, Mira a mai intuit ceva.

Înainte de a urca scara hidroului, se-ntoarce scurt spre

Maura.

— Da, spune Maura.

Face semn celui care ţine prova. Cu o mişcare scurtă, împinge pe „Hai-hui” dincolo de flotorul hidroului. Strigă:

— Mira!

— Ştiu. Răspunsul!

— Da! Răspunsul!

Omul de pe flotor urcă scara. Se trânteşte uşa. „PIai-hui”.

Intră în derivă. Hidroul măreşte turajul. Flotoarele taie valurile. Decolare lungă. Viraj. Hidroul trece peste „Haihui” foarte jos, se clatină pe aripi, dispare la orizont.

Deasupra rămân cumuluşii albi de fildeş şi sidef. De jur-împrejur, marea şi soarele.

ÎN LOC DE EPILOG

Degetele trandafirii răsucesc uşor scala aparatului de radio portativ. Mozart? Să fie Mozart? Uşor. Aerian.

Fluent.

— Să fiu în locul tău, aş pune prova pe gura Portiţa, spune Maura. Am câştiga cel puţin trei zile. În sezonul de toamnă, trei zile înseamnă o veşnicie. Regreţi c-am rămas?

— N-avem buteliile încărcate.

— Ne trimite Mira compresorul lor.

Desigur, Mozart. Şi marea, acum verde. Aduc prova pe

264°, cât estimez drumul spre Razelm. Fata înaltă, suplă, brunetă, cu ochii mari, catifelaţi, de un căprui tandru, cu ceva statuar în trup, cu o demnitate de zeiţă egipteană în mişcări, îşi scoate bluza. Pantalonul. Rămâne arămie sub soarele darnic din prova, în costumul de baie roşu. De jur-împrejur, marea. Lumina. Şi ceva nedefinit, imponderabil, ceva fără consistenţă materială, draperii uşoare, transparente şi irizate, fâlfâitoare, gânduri disparate, hiatus şi iarăşi prezenţa ei la bord, muzicală, parfum uşor de păr încins de soare, arome vag exotice, pânzele colorate pe orizont, sentimentul unei bucurii interioare intense; o caut pe „Caşia”, nava acelui enigmatic Radu Voinea, şi dintr-odată Maura urcă la bord drapată în mătăsuri diafane, acoperită de brăţări şi coliere, şi-n spatele ei mă văd pe mine însumi în cuirasă de argint suflat cu aur, la coif cu un panaş superb din pene de egretă albă, e adevărat că mă strânge o sâda, dar ce importanţă poate avea amănuntul ăsta stupid, când

„Casia” e aici?

Revin.

Marea se ondulează sinuos, albastru, trandafiriu.

Ţin pe 264°. Îmi spun că drumul de 264° trece dincolo de Istria. Nu ştiu precis unde. Undeva în viaţă.

Din nou Mozart. Şi sub chilă, foşnetul niciodată atât de grăitor al apelor.

Timişoara, decembrie 1964-aprilie 1965.